

Informe dels resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016

Maig de 2018

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Sumari

1. Introducció	4
2. Objectius.....	5
2.1.Objectiu general.....	5
2.2.Objectius específics.....	5
3. Metodologia.....	5
3.1. Població de referència i marc mostral.....	5
3.2. Mostra	6
3.3. Qüestionari i treball de camp.....	8
3.4. Anàlisi.....	9
4. Resultats.....	9
4.1. Extensió del consum de drogues	9
4.2. Edat mitjana d'inici del consum	15
4.3. Diferències en el consum segons el sexe.....	16
4.4. Diferències en el consum segons l'edat.....	20
4.5. Diferències en el consum per sexe i edat	24
4.6. Consum de tabac.....	28
4.7. Consum de cigarretes electròniques.....	34
4.8. Consum d'alcohol.....	37
4.9. Consum d'hipnosedants	50
4.10. Consum de cànnabis.....	57

4.11. Consum de cocaïna.....	69
4.12. Consum d'èxtasi	74
4.13. Consum d'amfetamines/ <i>speed</i>	76
4.14. Consum d'al·lucinògens	79
4.15. Consum d'heroïna	83
4.16. Consum d'inhalants	84
4.17. Consum de GHB o "èxtasi líquid"	86
4.18. Consum d'esteroides anabolitzants.....	89
4.19. Consum de noves substàncies psicoactives	90
4.20. Policonsum de substàncies psicoactives.....	98
4.21. Risc percebut davant de diverses conductes de consum.....	105
4.22. Disponibilitat percebuda.....	111
4.23. Informació rebuda sobre el consum de drogues.....	115
4.24. Consum de drogues entre el grup d'iguals.....	117
4.25. Valoració de la importància de les accions per intentar resoldre el problema de les drogues il·legals.....	121
4.26. Ús compulsiu d'Internet.....	122
4.27. Joc amb diners a Internet i fora d'Internet.....	124
4.28. Ús de substàncies estimulants per millorar el rendiment en l'estudi.....	129
5. Conclusions.....	132

1. Introducció

L'any 2016 es va dur a terme una nova enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) que s'emmarca en la sèrie d'enquestes que s'han fet a l'Estat espanyol amb caràcter biennal des del 1994, amb l'objectiu de conèixer la situació i les tendències del consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys que cursen educació secundària.

Les enquestes les ha finançat i promogut la Delegació del Govern per al Pla Nacional sobre Drogues (DGPNSD) i hi han col·laborat els governs de les comunitats autònomes (plans autonòmics sobre drogues i conselleries d'ensenyament) i el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

La metodologia és similar a la que s'ha utilitzat en altres països de la Unió Europea i els Estats Units, la qual cosa permet fer comparacions internacionals.

En aquest informe es presenten les dades obtingudes a partir de la mostra de centres educatius seleccionats a Catalunya.

2. Objectius

2.1. Objectiu general

L'objectiu general d'aquestes enquestes és conèixer la situació i les tendències del consum de drogues i altres addiccions entre les persones entrevistades per tal d'obtenir informació útil per dissenyar i avaluar polítiques dirigides a prevenir el consum de drogues i els problemes que s'hi associen, adreçades sobretot a l'àmbit familiar i/o escolar. Aquesta informació complementa la que s'aconsegueix a través d'altres enquestes i indicadors epidemiològics.

A partir d'aquest objectiu general s'estableixen els objectius específics següents.

2.2. Objectius específics

- a) Conèixer la prevalença de consum de les diferents substàncies psicoactives.
- b) Conèixer les característiques socials i demogràfiques més importants dels consumidors.
- c) Conèixer alguns hàbits de consum rellevants.
- d) Estimar les opinions, els coneixements, les percepcions i les actituds envers determinats aspectes relacionats amb el consum de drogues (disponibilitat percebuda, risc percebut davant de diverses conductes de consum) i alguns factors relacionats amb el consum.
- e) Estimar el grau d'exposició i receptivitat dels estudiants a determinades intervencions.

3. Metodologia

3.1. Població de referència i marc mostral

La població de referència van ser els estudiants de 14 a 18 anys que cursaven estudis d'educació secundària a l'Estat espanyol.

La base o marc mostral utilitzat per seleccionar la mostra va ser la població matriculada en centres educatius a tercer i quart d'educació secundària obligatòria (ESO), primer i segon de batxillerat, primer i segon curs de cicles de formació professional bàsica i cicles formatius de grau mitjà (CFGM) de formació professional. Aquest any, es va incloure per primera vegada la formació professional bàsica. Aquest marc va condicionar la distribució de la mostra per edat. De fet, van quedar fora del marc diversos grups, com per exemple: els alumnes de 14 anys que cursaven educació primària, els de 18 anys que cursaven educació universitària, els estudiants de 14 a 18 anys que no van assistir a classe el dia i l'hora en què es va emplenar el qüestionari (absents) i els estudiants d'educació de

règim general inclosos en programes de garantia social i a distància, d'educació de règim nocturn i d'educació de règim especial.

És bastant probable que el biaix introduït per l'absentisme i per la proporció de joves de 14 a 18 anys fora del marc hagi estat relativament constant al llarg del temps, per la qual cosa la repercussió d'aquest biaix en les tendències i els canvis temporals de la prevalença i els patrons de consum de drogues segurament és petita.

3.2. Mostra

Es va utilitzar un mostratge en dues etapes per conglomerats i es van seleccionar aleatòriament els centres educatius com a unitats de primera etapa, i les aules, com a unitats de segona etapa. Posteriorment, es van incloure a la mostra tots els estudiants de les aules seleccionades.

La selecció dels centres es va fer a partir de les llistes del Ministeri d'Educació i de les conselleries d'educació o d'ensenyament de les comunitats autònomes. Per seleccionar els centres, es van estratificar prèviament el marc mostral segons la comunitat autònoma (disset estrats més dos estrats corresponents a Ceuta i Melilla a partir de l'any 1996) i la titularitat jurídica del centre (dos estrats corresponents a centres públics i privats). A partir de l'any 2000, tots els centres de cada estrat han tingut la mateixa probabilitat de figurar a la mostra, independentment de la seva dimensió.

Les aules es van seleccionar una vegada els centres educatius van haver lliurat la llista d'aules o grups d'alumnes dels cursos d'interès. La selecció d'aules es va fer de manera que tinguessin la mateixa probabilitat de ser escollides entre el conjunt d'aules del centre. En principi, es van seleccionar dues aules a cada centre.

A l'enquesta de l'any 2016 es va estudiar una mostra de 35.369 estudiants de 863 centres educatius, públics i privats, i 1.726 aules.

A Catalunya, l'any 2016, la mostra efectiva obtinguda va ser de 2.617 estudiants de 59 centres educatius, 38 de públics i 21 de privats, i 118 aules. A la taula 1, hi figura la distribució dels estudiants de 14 a 18 anys de la mostra per a Catalunya segons la titularitat del centre, l'edat, el sexe i el tipus d'estudis.

Taula 1. Distribució dels estudiants de 14 a 18 anys de la mostra per a Catalunya segons la titularitat del centre, l'edat, el sexe i el tipus d'estudis. Catalunya, 2016

	Nombre d'estudiants	Percentatge
Titularitat del centre		
Pública	1.604	61,3
Privada	1.013	38,7
Edat		
14 anys	882	33,7
15 anys	533	20,4
16 anys	595	22,7
17 anys	499	19,1
18 anys	108	4,1
Sexe		
Masculí	1.317	50,3
Femení	1.300	49,7
Tipus d'estudis		
ESO	1.558	59,5
Batxillerat	922	35,2
Cicles formatius de grau mitjà	137	5,2
Total	2.617	100,0

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

3.3. Qüestionari i treball de camp

Es va fer servir un qüestionari d'autocompleció, estandarditzat i anònim, semblant al d'altres enquestes fetes a Europa i als Estats Units. El qüestionari que es va utilitzar durant el període 1994-2004 va ser gairebé idèntic. L'any 2006 se'n va modificar bastant el format per convergir cap als qüestionaris internacionals. No obstant això, després de les comprovacions efectuades, es va concloure que la comparabilitat en els aspectes fonamentals (prevalences i hàbits de consum de drogues i disponibilitat percebuda) no se n'havia ressentit.

El qüestionari recollia els objectius plantejats anteriorment i, entre d'altres, incloïa preguntes sobre característiques socials i demogràfiques, aspectes relacionats amb l'oci, el consum de drogues, la percepció de risc en relació amb diferents conductes de consum de drogues, la disponibilitat percebuda de les diverses substàncies psicoactives, alguns problemes socials o de salut, la informació rebuda i les intervencions preventives sobre drogues, el consum de drogues per part dels amics i els companys i l'actitud dels pares respecte del consum de drogues. També hi havia un mòdul sobre noves substàncies psicoactives, un altre sobre el consum problemàtic de cànnabis, mesurat a través de l'escala CAST (*Cannabis Abuse Screening Test*), i un altre sobre l'ús compulsiu d'Internet, mesurat mitjançant l'escala CIUS (*The Compulsive Internet Use Scale*).

Per tal de tenir en compte les llengües de les diverses comunitats autònomes es van emprar versions del qüestionari en castellà, gallec, basc i català.

El qüestionari, que, com ja s'ha esmentat, era estandarditzat, anònim i d'autocompleció, el van emplenar per escrit (paper i llapis) tots els estudiants de les aules seleccionades durant una classe normal (45-60 minuts) en presència del treballador de camp durant tot el procés, que recollia els qüestionaris un cop els finalitzaven.

En aquesta enquesta, el període de recollida d'informació es va fer des del 18 de novembre del 2016 fins al 8 de març del 2017.

En general, la col·laboració dels centres educatius va ser bona. En aquesta enquesta, el 91,4% dels centres seleccionats inicialment van participar-hi. Tenint en compte els qüestionaris recollits i els anul·lats, perquè estaven en blanc o per falta de serietat, es va obtenir una taxa de resposta de l'alumnat del 99,78%.

Durant el període 1994-1998, de la selecció de la mostra i el treball de camp se'n va encarregar l'empresa CUANTER, SA; durant el període 2000-2008, IPD, SA; l'any 2010, l'Institut SONDAJE; l'any 2012 i el 2014, Análisis e Investigación, SL, i Investigación, Planificación y Desarrollo SA, l'any 2016.

3.4. Anàlisi

Es van ponderar els resultats per comunitat autònoma (19 estrats), titularitat del centre (dos estrats: públic o privat) i tipus d'estudis (quatre estrats: ESO —tercer o quart—, batxillerat, cicles de formació professional bàsica i cicles formatius de grau mitjà de formació professional) per corregir la desproporció de la mostra respecte de l'univers.

Cal remarcar que la mostra està dissenyada per obtenir resultats amb una precisió acceptable per estimar les prevalences del consum de drogues en el conjunt de l'Estat, però no sempre per a les comunitats autònomes per separat. Per tant, excepte en el cas de l'alcohol, el tabac, el cànnabis i els hipnosedants, les prevalences estimades per a les comunitats autònomes tenen uns intervals de confiança massa amplis, sobretot a les comunitats amb menys població, la qual cosa significa que estan molt afectades per l'atzar i que, en representar-se les sèries temporals, es poden generar dents de serra i línies de tendència enganyoses.

No obstant això, com que a Catalunya algunes de les substàncies psicoactives tendeixen a seguir una evolució semblant a la que s'observa en el conjunt de l'Estat, pot resultar útil mostrar els resultats obtinguts a l'apartat següent.

4. Resultats

4.1. Extensió del consum de drogues

L'alcohol va ser la substància psicoactiva més consumida entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys. El 71,6% havia consumit begudes alcohòliques alguna vegada a la seva vida, i aproximadament 6 de cada 10 estudiants (61,9%) va admetre que havia pres alcohol recentment, en els últims trenta dies (taula 2).

La segona droga amb una prevalença més alta de consum va ser el tabac. El 39,8% havia fumat tabac alguna vegada a la vida i el 26,9% va afirmar que n'havia consumit en els trenta dies previs a la compleció de l'enquesta. Aproximadament, un terç dels estudiants que havien fumat tabac l'últim mes ho van fer de manera diària o gairebé diària; la prevalença de consum diari o gairebé diari de tabac que es va observar va ser del 9,2%. D'altra banda, cal destacar que les prevalences de consum en tots els trams temporals (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos, alguna vegada en els últims trenta dies i cada dia o gairebé cada dia en els darrers trenta dies) van ser les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016 (taula 2).

El cànnabis va ser la tercera droga més consumida entre els estudiants de 14 a 18 anys i la substància il·legal amb unes prevalences de consum més altes. Més de 3 de cada 10 estudiants (34,9%) van admetre que havien consumit cànnabis alguna vegada a la vida, mentre que els que en van consumir en els últims trenta dies van representar el 20,3% dels alumnes (taula 2).

Els hipnosedants (tranquil·litzants/sedants i/o somnífers) van ser la quarta substància psicoactiva més consumida. El percentatge d'estudiants que havia consumit alguna vegada a la vida aquestes substàncies (sense fer consideracions respecte de l'existència de prescripció/recepta mèdica o no) va ser del 20,4%, i el dels que n'havien consumit algun cop a la vida sense recepta mèdica, del 9,3%. El percentatge dels que n'havien consumit en els últims trenta dies va ser del 7,0% i del 3,1%, respectivament (taula 2).

Des de l'any 2010, la prevalença de consum de cocaïna (en pols i/o base) alguna vegada a la vida se situava per sota del 4,2%. L'any 2016, la prevalença de consum de cocaïna alguna vegada a la vida va ser del 3,0%. Per a aquest mateix període de temps, la resta de substàncies analitzades (èxtasi, amfetamines/speed, al·lucinògens, heroïna, inhalants, GHB i esteroides anabolitzants, etc.) van registrar prevalences de consum d'entre el 0,7% i el 2,3% (taula 2).

Cal destacar que les prevalences de consum de cocaïna (en pols i/o base) en els trams temporals "alguna vegada a la vida", "alguna vegada en els últims dotze mesos" i "alguna vegada en els últims trenta dies" van ser de les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes dels anys 1994-2016 (taula 2).

En conclusió, com en enquestes anteriors, l'any 2016 les drogues més consumides pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van ser, en aquest ordre, l'alcohol, el tabac, el cànnabis, els hipnosedants i, a molta més distància, la cocaïna (taula 2).

Prenent com a referència el consum de drogues durant els darrers dotze mesos, es va observar que l'any 2016, en relació amb l'any 2014, el consum de tabac, d'alcohol i de cànnabis havia disminuït. El consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) va augmentar molt lleugerament i el d'hipnosedants sense recepta va disminuir també molt lleugerament. El consum de la resta de drogues va experimentar un lleuger augment (com l'èxtasi, l'heroïna i els esteroides anabolitzants), un descens lleuger (com la cocaïna, els inhalants i el GHB) o una estabilització (com els al·lucinògens i les amfetamines/speed) pel que fa a freqüència de consum (taula 2).

Taula 2. Evolució de les prevalences del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Alguna vegada a la vida	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Tabac	67,0	68,7	67,1	67,1	63,1	65,2	53,0	51,0	45,1	45,5	45,5	39,8
Alcohol	86,2	83,6	83,4	76,7	71,1	77,1	82,5	80,0	76,8	79,8	78,9	71,6
Cànnabis	26,8	33,7	33,4	37,6	42,3	47,2	45,8	39,5	39,0	35,5	37,1	34,9
Hipnosedants ⁽¹⁾	**	**	**	**	**	**	16,3	20,0	20,3	17,6	18,6	20,4
Hipnosedants ⁽²⁾	6,8	6,5	7,4	7,4	7,3	7,4	10,1	10,5	12,1	7,9	9,3	9,3
Cocaïna (pols i/o base)	2,4	4,5	6,8	6,0	6,7	8,7	6,9	5,2	3,8	3,9	4,1	3,0
Èxtasi	4,4	8,4	5,0	6,2	5,5	4,7	3,7	2,8	2,4	3,4	1,3	2,3
Amfetamines/speed	5,0	7,5	5,9	3,0	3,8	4,4	3,7	3,0	2,1	2,1	1,8	1,9
Al·lucinògens	6,3	9,5	5,1	4,6	3,7	5,5	5,3	3,4	3,3	3,3	1,8	1,7
Heroïna	0,3	0,4	0,7	0,3	0,4	0,6	1,1	0,7	1,3	1,0	0,7	0,8
Inhalants	3,2	5,3	5,0	4,5	3,8	4,2	3,7	2,3	2,5	1,9	1,0	1,1
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**	**	**	**	1,9	0,7	1,5	1,6	1,1	0,7
Esteroides anabolitzants	**	**	**	**	**	**	**	**	**	0,7	0,4	0,7

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2010, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 2. Evolució de les prevalences del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016 (continuació)

Alguna vegada en els darrers dotze mesos	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Tabac	**	**	**	**	**	**	39,8	43,3	36,2	37,0	37,7	35,6
Alcohol	85,4	81,8	79,9	76,0	70,2	76,8	79,0	70,1	67,2	77,2	77,0	69,9
Cànnabis	23,8	31,0	29,6	32,3	37,4	41,8	39,0	34,7	32,2	28,5	33,7	28,3
Hipnosedants ⁽¹⁾	**	**	**	**	**	**	9,7	11,4	11,4	11,1	12,5	12,8
Hipnosedants ⁽²⁾	4,5	4,9	5,3	5,3	5,1	5,2	6,4	5,9	7,4	5,3	6,3	6,0
Cocaïna (pols i/o base)	1,4	3,9	5,9	4,2	5,0	6,8	4,7	3,3	2,3	2,6	2,9	2,4
Èxtasi	4,1	6,7	3,7	5,1	4,0	2,2	2,8	2,0	1,7	2,5	1,0	1,7
Amfetamines/speed	4,1	6,2	4,0	2,3	2,7	3,2	3,0	2,0	1,1	1,5	1,3	1,4
Al·lucinògens	5,6	7,6	3,7	3,6	2,8	3,7	3,6	2,3	1,7	2,1	1,2	1,2
Heroïna	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	0,5	0,9	0,5	1,0	0,7	0,4	0,8
Inhalants	2,1	3,6	2,7	2,9	2,8	2,8	2,3	1,6	1,4	1,2	0,9	0,7
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**	**	**	**	1,5	0,6	0,9	1,3	0,8	0,5
Esteroides anabolitzants	**	**	**	**	**	**	**	**	**	0,4	0,3	0,5

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2010, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 2. Evolució de les prevalences del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016 (continuació)

Alguna vegada en els darrers trenta dies	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Tabac	31,0	34,8	32,6	34,1	29,5	31,3	30,9	37,3	29,0	28,1	30,8	26,9
Alcohol	78,3	64,7	61,0	59,5	49,2	60,6	61,5	55,1	56,4	68,5	68,0	61,9
Cànnabis	17,1	21,5	22,1	22,3	26,8	30,4	25,1	23,1	21,3	17,0	23,4	20,3
Hipnosedants ⁽¹⁾	**	**	**	**	**	**	4,9	6,1	5,6	6,8	7,1	7,0
Hipnosedants ⁽²⁾	2,8	2,7	2,6	2,4	2,6	2,7	3,5	3,1	3,3	3,3	3,5	3,1
Cocaïna (pols i/o base)	0,8	1,9	3,5	2,0	2,7	3,4	2,7	1,5	1,3	1,5	1,9	0,9
Èxtasi	2,6	3,8	2,3	2,5	1,3	1,1	1,5	1,3	1,1	1,7	0,4	0,6
Amfetamines/speed	2,7	3,5	2,1	1,1	1,5	1,8	1,6	1,2	0,8	1,1	0,4	0,7
Al·lucinògens	3,2	3,6	2,0	1,6	1,2	2,0	2,0	1,0	0,8	1,1	0,4	0,5
Heroïna	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,5	0,8	0,3	0,7	0,6	0,2	0,5
Inhalants	1,1	1,9	1,7	2,0	1,2	1,4	1,5	0,8	0,9	0,9	0,5	0,4
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**	**	**	**	1,0	0,3	0,6	1,0	0,4	0,4
Esteroides anabolitzants	**	**	**	**	**	**	**	**	**	0,3	0,2	0,3

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2010, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 2. Evolució de les prevalences del consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016 (continuació)

Consum diari o gairebé diari en els darrers 30 dies	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Tabac	25,0	26,3	23,8	24,3	21,8	23,0	15,8	15,8	13,9	12,4	11,0	9,2
Alcohol	**	**	**	**	**	**	1,9	2,1	4,9	2,1	1,3	1,5
Cànnabis	**	2,1	2,1	3,6	5,1	7,4	3,8	2,5	2,9	2,8	1,9	2,6
Hipnosedants ⁽¹⁾	**	**	**	**	**	**	0,6	0,7	0,7	1,4	0,9	3,4
Hipnosedants ⁽²⁾	**	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,3	0,3	0,2	1,3
Cocaïna (pols i/o base)	**	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,2	0,1	0,4	0,3	0,3	0,3
Èxtasi	**	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3	0,1	**	**
Amfetamines/speed	**	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	**	**
Al·lucinògens	**	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	**	**
Heroïna	**	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	**	**
Inhalants	**	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	**	**
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**	**	**	**	0,1	0,2	0,2	0,1	**	**
Esteroides anabolitzants	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes 1994-2016, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.2. Edat mitjana d'inici del consum

Els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van començar a consumir drogues a una edat primerenca.

L'any 2016 les substàncies que es van començar a consumir més aviat van ser els inhalants, els hipnosedants (amb recepta mèdica o sense), els esteroides anabolitzants, els hipnosedants sense recepta, el GHB, l'alcohol i el tabac. Les edats mitjanes d'inici de consum d'aquestes drogues es van situar entre els 13,2 i els 14,0 anys. Els van seguir l'heroïna, les amfetamines/speed, la cocaïna i els al·lucinògens (amb unes edats mitjanes d'inici entre els 14,1 i els 14,5 anys). El cànnabis i l'èxtasi van ser les substàncies que es van començar a consumir a una edat més tardana, amb unes edats mitjanes d'inici entre els 14,6 i els 14,9 anys (taula 3).

L'edat mitjana d'inici del consum diari de tabac va ser de 14,6 anys i la de consum setmanal d'alcohol, de 15,0 anys (taula 3).

Taula 3. Edat mitjana d'inici del consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (edat mitjana en anys). Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Tabac	14,0	14,0	14,0
Tabac (consum diari)	14,6	14,6	14,6
Alcohol	13,9	13,9	13,9
Alcohol (consum setmanal)	15,0	15,0	15,0
Cànnabis	14,5	14,7	14,6
Hipnosedants ⁽¹⁾	12,7	13,7	13,3
Hipnosedants ⁽²⁾	13,3	14,0	13,7
Cocaïna (pols i/o base)	14,4	14,7	14,5
Èxtasi	15,2	14,4	14,9
Amfetamines/speed	14,2	14,7	14,4
Al·lucinògens	14,2	14,9	14,5
Heroïna	13,6	15,0	14,1
Inhalants	14,0	12,3	13,2
GHB ("èxtasi líquid")	14,2	12,0	13,7
Esteroides anabolitzants	13,4	13,7	13,6

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.3. Diferències en el consum segons el sexe

L'extensió del consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys va variar segons el sexe. En aquesta enquesta, les noies van consumir més freqüentment tabac i alcohol, excepte en el cas del consum diari o gairebé diari d'alcohol —1,9% nois i 1,1% noies; els nois, més freqüentment totes les drogues il·legals. El consum d'hipnosedants, com ha passat en enquestes anteriors, va ser molt més freqüent en les noies (taula 4).

Taula 4. Prevalences de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Alguna vegada a la vida			
Tabac	37,2	42,6	39,8
Alcohol	70,6	72,6	71,6
Cànnabis	37,2	32,6	34,9
Hipnosedants ⁽¹⁾	16,1	24,8	20,4
Hipnosedants ⁽²⁾	7,0	11,6	9,3
Cocaïna (pols i/o base)	3,5	2,6	3,0
Èxtasi	3,0	1,6	2,3
Amfetamines/ <i>speed</i>	2,3	1,6	1,9
Al·lucinògens	2,4	1,1	1,7
Heroïna	1,2	0,5	0,8
Inhalants	1,4	0,7	1,1
GHB ("èxtasi líquid")	0,9	0,5	0,7
Esteroides anabolitzants	0,9	0,3	0,7

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 4. Prevalences de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2016 (continuació)

Alguna vegada en els últims dotze mesos	Homes	Dones	Tots dos sexes
Tabac	33,4	38,0	35,6
Alcohol	68,4	71,4	69,9
Cànnabis	29,0	27,5	28,3
Hipnosedants ⁽¹⁾	9,6	16,0	12,8
Hipnosedants ⁽²⁾	4,4	7,6	6,0
Cocaïna (pols i/o base)	2,9	1,8	2,4
Èxtasi	2,2	1,2	1,7
Amfetamines/ <i>speed</i>	1,9	1,0	1,4
Al·lucinògens	1,6	0,8	1,2
Heroïna	1,2	0,5	0,8
Inhalants	1,0	0,4	0,7
GHB ("èxtasi líquid")	0,6	0,3	0,5
Esteroides anabolitzants	0,7	0,2	0,5

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 4. Prevalences de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2016 (continuació)

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Alguna vegada en els últims trenta dies			
Tabac	24,1	29,7	26,9
Alcohol	60,3	63,6	61,9
Cànnabis	22,1	18,5	20,3
Hipnosedants ⁽¹⁾	5,4	8,7	7,0
Hipnosedants ⁽²⁾	2,5	3,7	3,1
Cocaïna (pols i/o base)	1,3	0,6	0,9
Èxtasi	0,9	0,3	0,6
Amfetamines/ <i>speed</i>	1,2	0,2	0,7
Al·lucinògens	0,7	0,3	0,5
Heroïna	0,9	0,2	0,5
Inhalants	0,5	0,2	0,4
GHB ("èxtasi líquid")	0,5	0,3	0,4
Esteroides anabolitzants	0,5	0,2	0,3

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 4. Prevalences de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2016 (continuació)

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Consum diari o gairebé diari en els últims trenta dies			
Tabac	9,0	9,3	9,2
Alcohol	1,9	1,1	1,5
Cànnabis	3,8	1,4	2,6
Hipnosedants ⁽¹⁾	3,1	3,7	3,4
Hipnosedants ⁽²⁾	1,2	1,3	1,3
Cocaïna (pols i/o base)	0,6	0,0	0,3
Èxtasi	**	**	**
Amfetamines/ <i>speed</i>	**	**	**
Al·lucinògens	**	**	**
Heroïna	**	**	**
Inhalants	**	**	**
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**
Esteroides anabolitzants	**	**	**

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes del qüestionari de l'enquesta ESTUDES 2016, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.4. Diferències en el consum segons l'edat

L'edat és una variable que va influir en l'extensió del consum de drogues en aquesta població. En general, el percentatge de persones consumidores de les drogues amb prevalences més altes de consum (alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants amb recepta mèdica o sense, o sense recepta mèdica) tendien a augmentar amb l'edat i, habitualment, assolien el màxim entre els estudiants de 17 o 18 anys. Pel que fa a la resta de substàncies (cocaïna, èxtasi, amfetamines/*speed*, al·lucinògens, inhalants, heroïna, GHB i esteroides anabolitzants), les prevalences màximes de consum es van observar als 18 anys, excepte en el cas del consum alguna vegada a la vida d'amfetamines/*speed*, en el qual es va detectar la màxima prevalença als 15 anys (taula 5).

Taula 5. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada a la vida					
Tabac	24,9	41,7	40,3	55,3	65,4
Alcohol	55,8	68,5	78,8	88,8	84,6
Cànnabis	19,3	33,0	36,5	52,6	64,7
Hipnosedants ⁽¹⁾	16,8	21,4	21,6	21,7	29,1
Hipnosedants ⁽²⁾	6,7	10,4	9,5	11,2	13,4
Cocaïna (pols i/o base)	2,3	5,4	1,5	1,9	8,9
Èxtasi	1,2	3,9	1,5	2,7	6,0
Amfetamines/ <i>speed</i>	0,8	4,1	1,5	1,6	3,7
Al·lucinògens	1,0	3,0	1,2	1,7	3,7
Heroïna	0,5	1,6	0,3	0,6	3,0
Inhalants	1,0	1,6	0,7	0,4	3,7
GHB ("èxtasi líquid")	0,4	1,4	0,7	0,4	2,2
Esteroides anabolitzants	0,6	0,8	0,7	0,6	1,5

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 5. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2016 (continuació)

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada en els últims dotze mesos					
Tabac	22,9	38,0	35,2	48,6	58,1
Alcohol	52,8	66,8	78,2	87,0	84,6
Cànnabis	14,9	28,5	30,4	41,0	55,3
Hipnosedants ⁽¹⁾	10,1	13,2	14,2	13,6	18,7
Hipnosedants ⁽²⁾	4,0	6,6	6,5	7,0	11,9
Cocaïna (pols i/o base)	1,7	4,6	0,8	1,3	8,9
Èxtasi	1,0	2,9	1,0	1,5	5,3
Amfetamines/ <i>speed</i>	0,7	3,0	0,5	1,5	3,7
Al·lucinògens	0,6	2,2	0,3	1,3	3,7
Heroïna	0,5	1,4	0,3	0,6	3,0
Inhalants	0,5	1,0	0,3	0,4	3,7
GHB ("èxtasi líquid")	0,1	0,8	0,5	0,4	2,2
Esteroides anabolitzants	0,4	0,6	0,5	0,4	1,5

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 5. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2016 (continuació)

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Alguna vegada en els últims trenta dies					
Tabac	15,5	28,8	26,2	38,5	48,5
Alcohol	44,7	58,4	69,7	79,6	79,4
Cànnabis	10,2	20,1	20,9	31,0	43,0
Hipnosedants ⁽¹⁾	5,6	7,0	8,2	7,6	9,0
Hipnosedants ⁽²⁾	1,7	4,1	3,4	3,5	6,0
Cocaïna (pols i/o base)	0,8	2,0	0,2	0,6	2,3
Èxtasi	0,5	1,2	0,2	0,4	3,0
Amfetamines/ <i>speed</i>	0,4	1,6	0,2	0,8	2,2
Al·lucinògens	0,5	1,0	0,2	0,2	2,2
Heroïna	0,4	0,8	0,2	0,6	2,2
Inhalants	0,2	0,6	0,3	0,2	1,5
GHB ("èxtasi líquid")	0,1	0,8	0,5	0,0	1,5
Esteroides anabolitzants	0,1	0,6	0,5	0,0	1,5

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 5. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (percentatges). Catalunya, 2016 (continuació)

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Consum diari o gairebé diari en els últims trenta dies					
Tabac	2,6	9,3	9,9	14,4	26,4
Alcohol	0,4	2,0	1,3	2,4	2,5
Cànnabis	0,4	3,1	2,3	5,0	6,8
Hipnosedants ⁽¹⁾	2,2	3,9	4,1	3,7	5,3
Hipnosedants ⁽²⁾	0,5	2,1	1,2	1,2	4,4
Cocaïna (pols i/o base)	0,1	1,2	0,0	0,4	0,0
Èxtasi	**	**	**	**	**
Amfetamines/ <i>speed</i>	**	**	**	**	**
Al·lucinògens	**	**	**	**	**
Heroïna	**	**	**	**	**
Inhalants	**	**	**	**	**
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**	**	**
Esteroides anabolitzants	**	**	**	**	**

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes del qüestionari de l'enquesta ESTUDES 2016, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.5. Diferències en el consum per sexe i edat

A la taula 6, es mostren les diferents prevalences de consum de substàncies psicoactives per sexe i edat.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, per sexe i edat (%). Catalunya, 2016

Alguna vegada a la vida	H 14 anys	H 15 anys	H 16 anys	H 17 anys	H 18 anys	D 14 anys	D 15 anys	D 16 anys	D 17 anys	D 18 anys
Tabac	22,4	40,8	37,5	50,6	64,0	27,6	42,9	42,9	59,8	67,2
Alcohol	55,3	67,3	77,2	88,6	85,5	56,2	69,7	80,3	88,9	82,0
Cànnabis	20,5	33,7	40,1	57,3	67,1	17,9	32,2	33,3	48,0	61,7
Hipnosedants ⁽¹⁾	15,9	15,8	17,3	15,0	16,2	17,8	27,8	25,5	27,9	44,3
Hipnosedants ⁽²⁾	6,3	7,8	6,8	8,1	6,8	7,2	13,5	11,8	14,1	21,7
Cocaïna (pols i/o base)	2,8	5,4	1,4	2,4	12,0	1,7	5,5	1,9	1,5	5,0
Èxtasi	1,4	4,3	1,8	4,3	8,2	1,0	3,0	1,3	1,1	3,3
Amfetamines/speed	1,2	4,2	0,7	2,8	5,4	0,5	3,4	2,2	0,4	1,7
Al·lucinògens	1,6	3,4	1,1	2,8	5,4	0,2	2,6	1,6	0,7	1,7
Heroïna	0,7	2,3	0,0	1,2	5,4	0,2	1,3	0,6	0,0	0,0
Inhalants	1,4	1,9	0,7	0,8	5,4	0,5	1,7	0,6	0,0	3,3
GHB ("èxtasi líquid")	0,2	1,9	0,7	0,8	4,1	0,5	0,9	0,6	0,0	0,0
Esteroides anabolitzants	0,9	0,8	0,7	1,2	2,8	0,2	0,9	0,6	0,0	0,0

H = homes; D = dones.

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, per sexe i edat (%). Catalunya, 2016 (continuació)

Alguna vegada en els últims dotze mesos	H 14 anys	H 15 anys	H 16 anys	H 17 anys	H 18 anys	D 14 anys	D 15 anys	D 16 anys	D 17 anys	D 18 anys
Tabac	20,7	36,5	33,3	44,7	57,9	25,4	39,5	37,1	52,2	58,3
Alcohol	51,5	65,4	76,8	86,2	85,5	54,2	68,4	79,6	87,8	82,0
Cànnabis	15,2	28,5	32,0	42,9	56,7	14,4	28,1	29,2	39,2	53,6
Hipnosedants ⁽¹⁾	9,5	9,7	10,1	8,8	11,0	10,9	16,7	17,7	18,0	26,7
Hipnosedants ⁽²⁾	3,3	5,4	4,7	4,4	6,8	4,7	7,9	8,1	9,3	18,3
Cocaïna (pols i/o base)	2,3	4,6	0,4	2,4	12,0	1,2	4,3	1,3	0,4	5,0
Èxtasi	0,9	2,7	1,1	2,8	8,2	1,0	3,0	1,0	0,4	1,7
Amfetamines/speed	0,9	3,1	0,4	2,8	5,4	0,5	3,0	0,6	0,4	1,7
Al·lucinògens	0,9	2,3	0,4	2,0	5,4	0,2	2,2	0,3	0,7	1,7
Heroïna	0,7	1,9	0,0	1,2	5,4	0,2	1,3	0,6	0,0	0,0
Inhalants	0,7	1,5	0,4	0,8	5,4	0,2	0,4	0,3	0,0	3,3
GHB ("èxtasi líquid")	0,0	1,2	0,4	0,8	4,1	0,2	0,4	0,6	0,0	0,0
Esteroides anabolitzants	0,7	0,8	0,4	0,8	2,8	0,0	0,4	0,6	0,0	0,0

H = homes; D = dones.

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, per sexe i edat (%). Catalunya, 2016 (continuació)

Alguna vegada en els últims trenta dies	H 14 anys	H 15 anys	H 16 anys	H 17 anys	H 18 anys	D 14 anys	D 15 anys	D 16 anys	D 17 anys	D 18 anys
Tabac	12,8	25,3	23,9	35,6	40,8	18,5	32,8	28,3	41,3	48,3
Alcohol	42,4	58,3	68,1	78,4	81,3	47,4	58,5	71,2	80,7	78,3
Cànnabis	11,7	21,1	22,4	34,8	43,7	8,6	18,5	19,4	27,2	41,1
Hipnosedants ⁽¹⁾	5,7	6,6	4,7	4,5	5,5	5,4	7,5	11,0	10,5	13,3
Hipnosedants ⁽²⁾	2,1	4,3	1,8	2,0	4,1	1,2	3,5	4,8	4,9	8,3
Cocaïna (pols i/o base)	1,4	2,7	0,0	1,2	1,4	0,2	1,3	0,3	0,0	3,4
Èxtasi	0,7	1,9	0,0	0,8	4,1	0,2	0,4	0,3	0,0	1,7
Amfetamines/speed	0,5	2,7	0,0	1,6	4,1	0,2	0,4	0,3	0,0	0,0
Al·lucinògens	0,7	1,5	0,0	0,4	2,7	0,2	0,4	0,3	0,0	1,7
Heroïna	0,5	1,5	0,0	1,2	4,1	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0
Inhalants	0,2	1,1	0,4	0,4	2,7	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0
GHB ("èxtasi líquid")	0,0	1,2	0,4	0,0	2,7	0,2	0,4	0,6	0,0	0,0
Esteroides anabolitzants	0,2	0,8	0,4	0,0	2,8	0,0	0,4	0,6	0,0	0,0

H = homes; D = dones.

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 6. Prevalença de consum de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, per sexe i edat (%). Catalunya, 2016 (continuació)

Consum diari o gairebé diari en els últims trenta dies	H 14 anys	H 15 anys	H 16 anys	H 17 anys	H 18 anys	D 14 anys	D 15 anys	D 16 anys	D 17 anys	D 18 anys
Tabac	1,9	9,9	9,8	14,3	27,1	3,4	8,9	10,0	14,4	25,4
Alcohol	0,5	3,9	0,4	3,7	1,5	0,3	0,5	2,1	1,1	3,6
Cànnabis	0,7	4,6	3,0	8,7	6,3	0,0	1,4	1,7	2,0	7,4
Hipnosedants ⁽¹⁾	2,6	4,3	3,3	2,0	4,1	2,0	3,1	4,6	4,9	8,2
Hipnosedants ⁽²⁾	0,5	3,1	1,1	0,4	2,7	0,5	1,3	1,3	1,9	6,6
Cocaïna (pols i/o base)	0,2	2,3	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Èxtasi	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Amfetamines/speed	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Al·lucinògens	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Heroïna	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Inhalants	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
GHB ("èxtasi líquid")	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Esteroides anabolitzants	**	**	**	**	**	**	**	**	**	**

H = homes; D = dones.

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i/o somnífers sense recepta mèdica.

(**) A causa de les preguntes del qüestionari de l'enquesta ESTUDES 2016, aquestes dades no es van poder analitzar.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.6. Consum de tabac

El consum de tabac estava bastant estès entre els estudiants de 14 a 18 anys, i va ser la segona substància més consumida després de l'alcohol.

L'any 2016, el 39,8% dels estudiants afirmaven que n'havien consumit alguna vegada; el 35,6%, en els últims dotze mesos, i el 26,9%, en els últims trenta dies (taula 7).

La prevalença del consum diari de tabac durant els darrers trenta dies va ser del 9,2% -11,0% l'any 2014- (taula 7).

El percentatge d'estudiants consumidors de tabac va ser més alt entre les noies que entre els nois (taula 7) i tendia a incrementar-se a mesura que augmentava l'edat dels estudiants, per exemple, prenent com a referència els darrers trenta dies previs a l'enquesta, va ser del 15,5% als 14 anys i del 48,5% als 18 anys (taula 8).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser de 14,0 anys. L'edat mitjana d'inici del consum diari de tabac es va produir als 14,6 anys (taula 7).

Entre els consumidors de tabac en els últims trenta dies, la mitjana de consum va ser de 5,3 cigarretes al dia (5,9 l'any 2014). La quantitat de cigarretes fumades per les noies (5,4 cigarretes/dia) va ser lleugerament més elevada que la dels nois (5,2 cigarretes/dia). Entre els fumadors diaris de tabac en els últims trenta dies, la mitjana de cigarretes fumades va ser de 6,2 cigarretes al dia (6,6 en noies i 5,9 en nois) (taula 7).

Taula 7. Característiques generals del consum de tabac entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de tabac alguna vegada a la vida (%)	37,2	42,6	39,8
Edat mitjana d'inici del consum de tabac (anys)	14,0	14,0	14,0
Prevalença del consum de tabac en els últims dotze mesos (%)	33,4	38,0	35,6
Prevalença del consum de tabac en els últims trenta dies (%)	24,1	29,7	26,9
Prevalença del consum de tabac diari en els últims trenta dies (%)	9,0	9,3	9,2
Edat mitjana d'inici del consum diari de tabac (anys)	14,6	14,6	14,6
Nombre de cigarretes fumades diàriament en els últims trenta dies (%)			
D'1 a 5 cigarretes	60,4	67,5	64,1
De 6 a 10 cigarretes	33,6	24,4	28,8
11 cigarretes o més	6,0	8,1	7,1
Mitjana de cigarretes fumades diàriament en els últims trenta dies	5,2	5,4	5,3
Mitjana de cigarretes fumades diàriament pels fumadors diaris en els últims trenta dies	5,9	6,6	6,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 8. Prevalences del consum de tabac entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Prevalença de consum alguna vegada a la vida	24,9	41,7	40,3	55,3	65,4
Prevalença de consum en els últims dotze mesos	22,9	38,0	35,2	48,6	58,1
Prevalença de consum en els últims trenta dies	15,5	28,8	26,2	38,5	48,5
Prevalença de consum diari en els últims trenta dies	2,6	9,3	9,9	14,4	26,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Pel que fa al tipus de cigarretes fumades en els darrers trenta dies, un 36,4% dels estudiants van fumar cigarretes de paquet (29,0% nois i 41,6% noies); un 14,0%, cigarretes de tabac de cargolar (16,1% nois i 12,4% noies), i un 49,7% va fumar cigarretes dels dos tipus (54,8% nois i 46,0% noies).

La major part dels estudiants que fumava s'havien plantejat deixar de fumar en alguna ocasió (68,3%), tot i que els que van afirmar que ho havien intentat van ser una mica més de la meitat (37,1%). La intenció de deixar de fumar es va fer més patent en les noies (71,5%) que en els nois (64,9%), tot i que gairebé no hi havia diferències, segons el sexe, entre els que ho havien intentat realment (37,3% en noies i 36,9% en nois).

En el 46,3% de les llars en què vivien els estudiants alguna persona fumava diàriament, percentatge similar al de l'any 2014 (48,6%). Es va observar que el percentatge d'estudiants que fumaven tabac cada dia era superior entre aquells que convivia amb algun fumador diari. En aquest sentit, el 13,0% dels estudiants que convivia amb algun fumador diari també consumia tabac diàriament. En canvi, la prevalença en el col·lectiu que no convivia amb cap fumador diari es reduïa al 5,8%.

Un 37,7% de l'alumnat va veure fumar professors, en els trenta dies previs a l'enquesta, dins del recinte del centre educatiu. Aquest percentatge va ser més elevat en centres d'educació públics (44,4%) que en centres d'educació privats (25,1%).

Un 63,2% de l'alumnat va veure fumar estudiants, en els trenta dies previs a l'enquesta, dins del recinte del centre educatiu. Aquest percentatge va ser més elevat en centres d'educació públics (70,4%) que en centres d'educació privats (50,6%).

En relació amb la percepció dels estudiants sobre la permissivitat dels seus pares per al consum de tabac, el 87,1% de les mares i el 87,4% dels pares no permetrien que fumessin tabac —si els estudiants ho volguessin fer— o no ho permeten, si ja en fumen. Aquest percentatge disminuïa considerablement a mesura que augmentava l'edat dels estudiants: en el cas de la mare, del 97,7% als 14 anys es passava al 63,0% als 18 anys, i en el cas del pare, del 97,4% als 14 anys es reduïa al 66,3% als 18 anys.

En analitzar el consum diari de tabac per part dels estudiants en relació amb la permissivitat dels seus pares, es va observar que el percentatge era del 4,9% entre les mares que no permetrien (o no permeten) el consum de tabac, comparat amb el 42,7% entre les mares que sí que el permetrien (o el permeten). Aquests percentatges eren similars en el cas del pare (5,0% i 42,4%, respectivament). Així doncs, el consum diari de tabac dels estudiants era molt més elevat entre els que tenien mares i pares més permissius. Les prevalences de consum de cànnabis durant els darrers trenta dies, de consum diari de cànnabis durant els darrers trenta dies i del seu consum problemàtic, avaluat a través de l'escala CAST (*Cannabis Abuse Screening Test*), també eren molt superiors entre els que tenien les mares i els pares més permissius (taula 9).

Taula 9. Prevalença de consum diari de tabac en els últims 30 dies, del consum de cànnabis en els darrers 30 dies, del consum diari de cànnabis en els darrers 30 dies i del consum problemàtic de cànnabis entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de la percepció de la permissivitat parental per consumir tabac (%). Catalunya, 2016

	Mare		Pare	
	No m'ho permetria (o no m'ho permet)	Sí que m'ho permetria (o m'ho permet)	No m'ho permetria (o no m'ho permet)	Sí que m'ho permetria (o m'ho permet)
Prevalença de consum diari de tabac en els darrers 30 dies	4,9	42,7	5,0	42,4
Prevalença de consum de cànnabis en els darrers 30 dies	14,6	51,5	15,2	49,0
Prevalença de consum diari de cànnabis en els darrers 30 dies	0,8	14,9	1,0	12,9
Prevalença de consum problemàtic de cànnabis	10,7	22,5	10,3	24,6

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Pel que fa a les relacions amb el pare i la mare, entre els estudiants que havien consumit tabac en els últims trenta dies, un 27,6% va afirmar que tenien unes relacions dolentes, molt dolentes o regulars amb la mare en un 27,6% dels casos (16,9% entre la totalitat dels estudiants), mentre que les relacions amb el pare eren dolentes, molt dolentes o regulars en un 33,7% dels alumnes (23,6% entre la totalitat dels estudiants).

D'altra banda, la percepció de risc davant el consum d'un paquet de tabac diari continuava sent molt alta i gairebé la totalitat dels estudiants (78,0%) opinava que podia produir molts problemes de salut o d'un altre tipus. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) va ser la conducta que es va associar a un risc percebut com a més important.

L'any 2016, les prevalences del consum de tabac alguna vegada a la vida, alguna vegada en els darrers dotze mesos, alguna vegada en els últims trenta dies i diari o gairebé diari durant els darrers trenta dies van ser inferiors que les de l'any 2014.

A la figura 1 es mostra l'evolució de les prevalences de consum de tabac durant tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016.

En termes evolutius, es pot observar que l'any 2016 va ser molt menys freqüent que els estudiants fumessin tabac si comparem els resultats amb els observats fa més d'una dècada (figura 1).

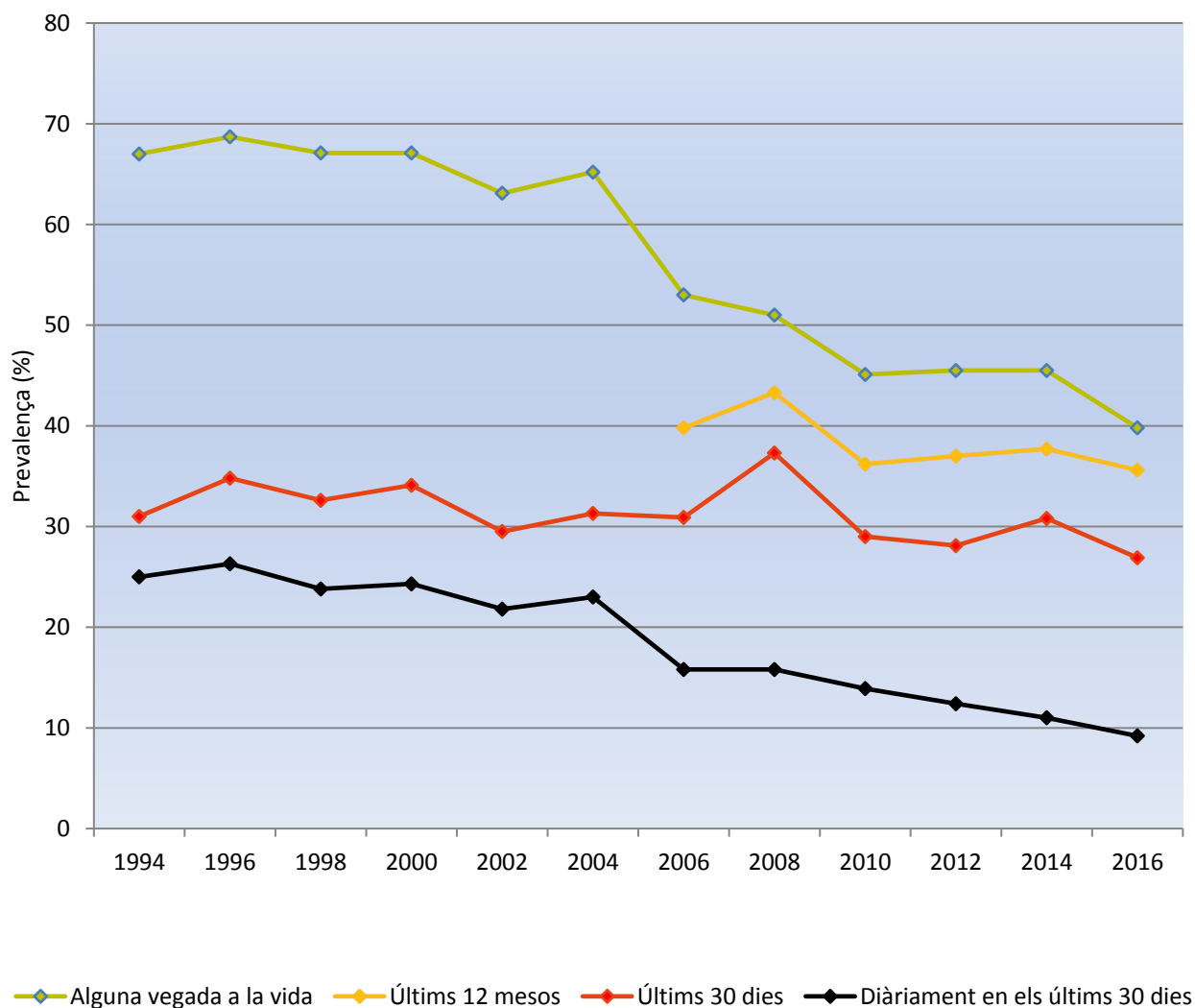
Entre els anys 1994 i 2004, el percentatge d'alumnes que havia fumat tabac alguna vegada a la vida se situava entre el 63,1% i el 68,7%, però a partir de l'any 2004 s'inicia una tendència descendent que va continuar fins l'any 2010, moment en què es va observar una estabilització del consum d'aquesta substància que va durar fins l'any 2014 (45,5%). No obstant això, l'any 2016, la prevalença de consum va tornar a presentar una tendència descendent, i es va registrar el valor més baix (39,8%) de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016 (figura 1).

El 2016, la prevalença del consum de tabac durant els últims dotze mesos i els últims trenta dies va disminuir en relació amb l'any 2014 i, com va passar amb la prevalença de consum alguna vegada a la vida, també es van registrar els valors més baixos (36,5% i 26,9%, respectivament) de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016 (figura 1).

El 2016 va continuar la tendència descendent del consum diari de tabac que es va iniciar uns anys abans. L'any 2004 un 23,0% dels estudiants havien fumat diàriament o gairebé diàriament en els darrers trenta dies. Aquest percentatge ha anat disminuint progressivament fins l'any 2016, moment en què es va registrar una prevalença del 9,2% —la més baixa de tota la sèrie històrica d'enquestes—, és a dir, el percentatge de fumadors diaris s'ha reduït més de la meitat des de l'any 2004 (figura 1).

En conclusió, l'any 2016, les prevalences del consum de tabac en tots els trams temporals (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos, alguna vegada en els últims trenta dies i diari o gairebé diari en els darrers trenta dies) van ser inferiors que les de l'any 2014, en què es va recuperar o mantenir, en el cas del consum diari de tabac, la tendència decreixent del consum d'aquesta droga. D'altra banda, les prevalences de consum també en tots els trams temporals van ser les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016 (figura 1).

Figura 1. Evolució de la prevalença de consum de tabac entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.7. Consum de cigarretes electròniques

La prevalença de consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida ha estat del 22,6% —22,2% l'any 2014— (24,4% en nois i 20,8% en noies). La prevalença de consum tendia a incrementar-se a mesura que augmentava l'edat fins a assolir la màxima prevalença als 18 anys, tot i que en el cas de les noies el percentatge de consumidores va ser superior als 17 anys (32,1%) que als 18 anys (26,2%) (taula 10).

Taula 10. Prevalença de consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe i l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Total	12,7	23,9	22,2	33,1	41,2
Homes	14,3	24,2	23,9	34,1	53,9
Dones	11,0	23,5	20,7	32,1	26,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Un 11,0% dels estudiants va consumir cigarretes electròniques amb nicotina alguna vegada a la vida (11,3% en nois i 10,6% en noies), un 16,4% (18,3% en nois i 14,3% en noies) en va consumir sense nicotina algun cop a la vida i un 6,2% (6,6% en nois i 5,8% en noies) en va consumir amb nicotina o sense alguna vegada a la vida. En tots els casos, la prevalença de consum tendia a augmentar a mesura que ho feia l'edat dels estudiants fins a assolir les prevalences màximes als 18 anys.

El consum de cigarretes electròniques va destacar entre els alumnes que havien fumat tabac en els diferents trams temporals respecte a aquells que no van manifestar un consum de tabac. Així mateix, cal destacar que 7 de cada 10 (69,0%) estudiants que fumaven tabac diàriament havien consumit cigarretes electròniques en alguna ocasió (taula 11).

De la mateixa manera, es va observar que el consum de cigarretes electròniques era molt més freqüent entre els alumnes que havien consumit cànnabis (en els diferents trams temporals) que respecte als estudiants que no havien consumit aquesta substància (taula 12).

Taula 11. Prevalença de consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys segons han consumit tabac o no (%). Catalunya, 2016

		Consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida	
		Sí	No
Consum de tabac alguna vegada a la vida			
	Sí	46,7	53,3
	No	6,7	93,3
Consum de tabac en els últims 12 mesos			
	Sí	48,2	51,8
	No	8,3	91,7
Consum de tabac en els últims 30 dies			
	Sí	54,1	45,9
	No	11,0	89,0
Consum diari de tabac en els últims 30 dies			
	Sí	69,0	31,0
	No	17,1	82,9

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 12. Prevalença de consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys segons han consumit cànnabis o no (%). Catalunya, 2016

		Consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida	
		Sí	No
Consum de cànnabis alguna vegada a la vida			
	Sí	46,4	53,6
	No	9,8	90,2
Consum de cànnabis en els últims 12 mesos			
	Sí	50,5	49,5
	No	11,3	88,7
Consum de cànnabis en els últims 30 dies			
	Sí	52,8	47,2
	No	14,8	85,2
Consum diari de cànnabis en els últims 30 dies			
	Sí	65,1	34,9
	No	20,2	79,8

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.8. Consum d'alcohol

L'alcohol va ser la droga més consumida entre els estudiants de 14 a 18 anys a Catalunya.

El 71,6% dels estudiants l'havien provat alguna vegada a la vida; el 69,9% n'havia consumit l'últim any, i el 61,9%, l'últim mes. El consum diari o gairebé diari d'alcohol (vint dies o més durant el darrer mes) va ser de l'1,5% (taula 13).

Les noies van presentar prevalences més altes de consum que els nois gairebé en tots els indicadors, excepte en el de la prevalença de consum d'alcohol diari o gairebé diari en els darrers trenta dies, en la dels episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking* en els darrers trenta dies i en la del consum d'alcohol durant els dies feiners en els últims trenta dies (taula 13).

El percentatge d'estudiants consumidors d'alcohol tendia a incrementar-se, en tots els indicadors, a mesura que augmentava l'edat (taula 14).

L'edat mitjana d'inici del consum d'alcohol es va situar en els 13,9 anys, i la d'inici del consum setmanal en els 15,0 anys, sense que s'observessin diferències entre els dos sexes (taula 13).

El 44,1% dels estudiants s'havien emborratxat alguna vegada a la vida; el 39,4%, en els darrers dotze mesos, i el 21,1%, en els darrers trenta dies. La prevalença de borratxeres en els últims trenta dies va ser superior en les noies que en els nois (22,8% en les noies i 19,5% en els nois) i tendia a augmentar amb l'edat (8,4% als 14 anys i 39,1% als 18 anys). L'edat mitjana d'inici de les embriagueses va ser els 14,6 anys, sense que hi haguessin diferències entre sexes (taula 13 i taula 14).

El 27,4% dels estudiants (27,5% en els nois i 27,3% en les noies) van prendre algun dia, durant el darrer mes, cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió (entenent per ocasió prendre-les de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores). Aquest percentatge tendia a augmentar amb l'edat: 12,8% als 14 anys i 48,1% als 18 anys (taula 13 i taula 14).

La prevalença de consumidors de risc d'alcohol va ser del 7,4% (7,0% en nois i 7,8% en noies). Aquesta prevalença augmentava progressivament amb l'edat (3,2% als 14 anys i 11,5% als 18 anys).

El consum d'alcohol es concentrava els caps de setmana. La prevalença del consum d'alcohol durant els caps de setmana (algun cap de setmana en els darrers trenta dies) va ser del 58,9%, mentre que la prevalença del consum d'alcohol en els dies feiners (algun dia feiner durant els darrers trenta dies) baixava al 27,4% (taula 13).

El percentatge del consum d'alcohol durant els caps de setmana va ser lleugerament superior en les noies, mentre que el del consum durant els dies feiners va ser superior en els nois. Aquests percentatges tendien a augmentar a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (taula 13 i taula 14).

Taula 13. Característiques generals del consum d'alcohol entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'alcohol alguna vegada a la vida (%)	70,6	72,6	71,6
Edat mitjana d'inici del consum d'alcohol (anys)	13,9	13,9	13,9
Edat mitjana d'inici del consum setmanal d'alcohol (anys)	15,0	15,0	15,0
Prevalença del consum d'alcohol en els últims dotze mesos (%)	68,4	71,4	69,9
Prevalença del consum d'alcohol en els últims trenta dies (%)	60,3	63,6	61,9
Prevalença del consum d'alcohol diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	1,9	1,1	1,5
Prevalença de borratxeres alguna vegada a la vida (%)	39,3	48,9	44,1
Edat mitjana d'inici de borratxeres (anys)	14,6	14,6	14,6
Prevalença de borratxeres en els últims 12 mesos (%)	34,9	44,0	39,4
Prevalença de borratxeres en els últims 30 dies (%)	19,5	22,8	21,1
Nombre de dies que es van emborratxar en els últims trenta dies (%)			
D'1 a 2 dies	13,0	17,2	15,1
De 3 a 5 dies	4,6	4,6	4,6
Més de 5 dies	2,0	1,0	1,5
Prevalença d'episodis de consum intensiu d'alcohol o <i>binge drinking</i> ⁽¹⁾ en els darrers 30 dies (%)	27,5	27,3	27,4
Prevalença del consum d'alcohol durant els caps de setmana en els últims trenta dies (%)	56,7	61,1	58,9
Prevalença del consum d'alcohol durant els dies feiners en els últims trenta dies (%)	29,3	25,5	27,4

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 14. Característiques generals del consum d'alcohol entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Prevalença de consum d'alcohol alguna vegada a la vida	55,8	68,5	78,8	88,8	84,6
Prevalença de consum d'alcohol en els últims dotze mesos	52,8	66,8	78,2	87,0	84,6
Prevalença de consum d'alcohol en els últims trenta dies	44,7	58,4	69,7	79,6	79,4
Prevalença de consum diari d'alcohol en els últims trenta dies	0,4	2,0	1,3	2,4	2,5
Prevalença de borratxeres alguna vegada a la vida	23,6	36,4	52,4	69,8	64,7
Prevalença de borratxeres en els últims 12 mesos	19,8	32,1	46,8	64,3	58,8
Prevalença de borratxeres en els últims 30 dies	8,4	13,7	25,1	39,4	39,1
Prevalença d'episodis de consum intensiu d'alcohol o <i>binge drinking</i> ⁽¹⁾ en els darrers 30 dies	12,8	22,6	32,0	44,7	48,1
Prevalença del consum d'alcohol durant els caps de setmana en els últims trenta dies	39,8	54,1	67,8	78,0	76,8
Prevalença del consum d'alcohol durant els dies feiners en els últims trenta dies	17,0	27,1	24,7	40,9	49,6

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Globalment, les begudes consumides pels estudiants en els darrers trenta dies van ser els combinats/cubates (48,7%), la cervesa/sidra (35,3%), els licors forts (28,8%), els licors de fruites (27,6%), el vi/cava (26,0%) i el vermut/xerès/fino (8,7%).

Els dies feiners, la beguda predominant va ser la cervesa/sidra, tot i que a poca distància dels combinats, i els caps de setmana, els combinats/cubates (taula 15).

Taula 15. Prevalença del consum dels diferents tipus de begudes alcohòliques en dies feiners i caps de setmana durant els trenta dies previs a l'enquesta (%). Catalunya, 2016

CONSUM ELS DIES FEINERS

Algún dia feiner (de dilluns a dijous) durant els últims trenta dies

Vi/cava	8,7
Cervesa/sidra	17,0
Vermut/xerès/fino	3,6
Combinats/cubates	12,7
Licors de fruites	9,0
Licors forts	7,6

Tots els dies feines (de dilluns a dijous) durant els últims trenta dies

Vi/cava	0,3
Cervesa/sidra	1,0
Vermut/xerès/fino	0,2
Combinats/cubates	0,6
Licors de fruites	0,5
Licors forts	0,3

CONSUM ELS CAPS DE SETMANA

Algún cap de setmana (de divendres a diumenge) durant els últims trenta dies

Vi/cava	24,4
Cervesa/sidra	33,9
Vermut/xerès/fino	7,9
Combinats/cubates	47,9
Licors de fruites	26,2
Licors forts	28,1

Tots els caps de setmana (de divendres a diumenge) durant els últims trenta dies

Vi/cava	1,0
Cervesa/sidra	4,3
Vermut/xerès/fino	0,6
Combinats/cubates	4,4
Licors de fruites	1,3
Licors forts	2,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El 49,7% dels estudiants havien fet *botellón* alguna vegada a la vida; el 46,3%, en els darrers dotze mesos (50,5% l'any 2012 i 56,7% l'any 2014), i el 20,2%, en els darrers trenta dies (30,6% l'any 2012 i 21,8% l'any 2014). La prevalença de *botellón* va ser superior en les noies que en els nois en tots els trams temporals i tendia a incrementar-se a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (taula 16 i taula 17).

Taula 16. Prevalença de *botellón* alguna vegada a la vida en els darrers 12 mesos i en els darrers 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe (%). Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença de <i>botellón</i> alguna vegada a la vida (%)	47,1	52,3	49,7
Prevalença de <i>botellón</i> en els últims 12 mesos (%)	43,9	48,9	46,3
Prevalença de <i>botellón</i> en els últims 30 dies (%)	19,7	20,7	20,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 17. Prevalença de *botellón* alguna vegada a la vida en els darrers 12 mesos i en els darrers 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
<i>Botellón</i> alguna vegada a la vida	27,0	42,7	61,3	76,7	65,0
<i>Botellón</i> en els últims 12 mesos	25,3	40,3	52,8	69,5	57,6
<i>Botellón</i> en els últims 30 dies	6,4	17,5	21,8	38,3	39,1

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Els llocs on els estudiants van comprar o aconseguir, en els darrers trenta dies, amb més freqüència begudes alcohòliques van ser les botigues de barri, *xinos*, quioscs i cellers (34,6%); els supermercats (33,4%); les discoteques (26,6%), i els bars o pubs (26,3%) (taula 18).

Taula 18. Llocs on van comprar o aconseguir begudes alcohòliques en els últims 30 dies els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2016

	Llocs on van comprar o aconseguir begudes alcohòliques		
	Total	14-17 anys	18 anys
Botigues de barri, <i>xinos</i> , quioscs, cellers	34,6	33,8	47,9
Supermercats	33,4	31,6	60,7
Discoteques	26,6	24,6	57,9
Bars o pubs	26,3	24,7	50,8
Casa d'altres persones	20,1	19,5	31,1
Casa on viu	15,8	14,9	29,8
Hipermercats	14,5	13,3	34,4
Venda ambulant	4,7	4,5	6,6
Internet o venda telefònica (comandes a domicili)	0,9	0,9	0,8

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En relació amb la manera d'aconseguir begudes alcohòliques, el més freqüent era que els estudiants accedissin directament a l'alcohol per si mateixos: un 33,2% dels estudiants de 14 a 18 anys van aconseguir alcohol directament en els últims trenta dies, mentre que, a poca distància, un 29,4% en va aconseguir gràcies a altres persones de 18 anys o més (taula 19).

El percentatge d'estudiants que van aconseguir accedir a l'alcohol per si mateixos creixia progressivament a mesura que augmentava l'edat: aproximadament 1 de cada 4 alumnes de 15 anys va ser capaç d'obtenir directament alcohol en els últims trenta dies, percentatge que entre els estudiants de 16 i 17 anys ascendia al 35,0% i al 57,8%, respectivament (taula 19).

El percentatge d'estudiants que assenyalava altres mecanismes per comprar o aconseguir alcohol, com a través d'altres persones de menys de 18 anys o d'una altra manera, va ser inferior al 15% (taula 19).

Taula 19. Maneres com van comprar o aconseguir begudes alcohòliques els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en els últims 30 dies, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

	Total	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Tu directament	33,2	10,7	23,5	35,0	57,8	76,3
A través d'altres persones de 18 anys o més grans	29,4	17,4	23,8	37,7	44,4	17,1
A través d'altres persones de menys de 18 anys	12,2	9,9	13,5	14,0	14,8	2,6
D'una altra manera	5,1	4,2	6,5	7,1	4,0	0,9

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El 30,5% dels estudiants de 14 a 17 anys va aconseguir begudes alcohòliques per si mateixos. Els llocs on van comprar o aconseguir amb més freqüència begudes alcohòliques, durant els últims trenta dies van ser les botigues de barri, els *xinos*, els quioscs i els cellers (74,1%%); els supermercats (62,1%); els bars o pubs (59,8%); les discoteques (56,1%); els hipermercats i la casa d'altres persones (31,5%); la casa on vivien (28,3%); la venda ambulat (10,4%), i a través d'Internet o la venda telefònica —comandes a domicili— (2,0%).

El consum d'alcohol entre els estudiants de 14 a 18 anys es realitzava principalment en espais oberts —carrers, places, parcs, platges o espais públics oberts— (el 32,3% dels estudiants reconeixien que havien pres alcohol en espais oberts en els últims trenta dies), en discoteques (27,0%), en bars o pubs (25,7%) i a casa d'altres persones (24,5%) (taula 20).

Taula 20. Llocs on van consumir begudes alcohòliques els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en els últims 30 dies (%). Catalunya, 2016

	Llocs on van consumir begudes alcohòliques		
	Total	14-17 anys	18 anys
En carrers, places, parcs, platges o espais públics oberts	32,3	31,7	43,7
Discoteques	27,0	25,4	55,0
Bars o pubs	25,7	24,1	52,5
Casa d'altres persones	24,5	23,6	40,8
Casa on vius	17,0	15,9	35,8
Restaurants	10,8	9,5	34,2
Altres llocs	8,2	7,7	16,0

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El 47,1% —45,4% l'any 2014— (56,0% nois i 38,0% noies) dels estudiants van consumir begudes energètiques durant els darrers trenta dies. Un 19,8% —19,4% l'any 2014— (21,1% en nois i 18,6% en noies) les va barrejar amb alcohol en els trenta dies previs a l'enquesta. El percentatge de consum de begudes energètiques barrejades amb alcohol durant l'últim mes s'incrementava a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (11,1% als 14 anys i 30,4% als 18 anys).

El 14,3% dels estudiants de 14 a 18 anys (12,9% nois i 15,7% noies) van reconèixer que havien estat passatgers, els últims dotze mesos, de vehicles de motor conduïts per algú sota els efectes de l'alcohol, percentatge que augmentava al 27,7% en els estudiants de 18 anys.

El 2,3% dels estudiants de 14 a 18 anys (3,0% nois i 1,6% noies) van declarar que havien conduït, en els últims dotze mesos, un vehicle de motor sota els efectes de l'alcohol, percentatge que augmentava al 3,8% en els estudiants de 18 anys.

D'altra banda, es va preguntar als estudiants si en els últims dotze mesos havien patit algun accident de trànsit conduint ells mateixos una motocicleta o un altre vehicle de motor. El resultat va ser que el 2,2% dels alumnes van confirmar aquest fet. En aquest cas, el 26,8% va reconèixer que havia consumit alcohol durant les dues hores prèvies a l'accident.

En relació amb la percepció dels estudiants sobre la permissivitat dels seus pares per consumir alcohol, el 63,8% de les mares i el 63,5% dels pares no permetrien que consumissin alcohol —si els estudiants ho volguessin fer— o no ho permeten, si ja en consumeixen. Aquest percentatge disminueix considerablement a mesura que augmentava l'edat dels estudiants: en el cas de la mare, del 84,9% als 14 anys es passava al 34,5% als 18 anys, i en el cas del pare, el 85,0% als 14 anys es reduïa al 36,4% als 18 anys.

En analitzar la prevalença de consum d'alcohol durant els darrers trenta dies, la de borratxeres durant el darrer mes, la dels episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking* els darrers trenta dies i la de consum de cànnabis en els darrers trenta dies en relació amb la percepció dels estudiants sobre la permissivitat dels seus pares, es va observar que eren molt inferiors entre les mares i els pares que no permetrien (o no permeten) el consum d'alcohol, és a dir, les diverses prevalences de consum analitzades eren molt més elevades entre les mares i els pares que els estudiants consideraven més permissius (taula 21).

Taula 21. Prevalença de consum d'alcohol durant els darrers 30 dies, de borratxeres durant el darrer mes, d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*⁽¹⁾ en els darrers 30 dies i de consum de cànnabis en els darrers 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de la percepció de la permissivitat parental per consumir alcohol (%). Catalunya, 2016

	Mare		Pare	
	No m'ho permetria (o no m'ho permet)	Sí que m'ho permetria (o m'ho permet)	No m'ho permetria (o no m'ho permet)	Sí que m'ho permetria (o m'ho permet)
Prevalença de consum d'alcohol en els darrers 30 dies	48,6	86,7	49,8	85,5
Prevalença de borratxeres durant els darrers 30 dies	11,8	41,4	13,6	39,4
Prevalença de <i>binge drinking</i> ⁽¹⁾ en els darrers 30 dies	16,7	49,3	16,8	47,5
Prevalença de consum de cànnabis en els darrers 30 dies	13,2	34,1	14,1	32,8

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Entre els estudiants que havien consumit alcohol en els últims trenta dies, que s'havien emborratxat en els darrers trenta dies i que havien fet *binge drinking* i *botellón* l'últim mes, un 6,8%, un 8,7%, un 8,2% i un 9,9%, respectivament, van declarar que la nota mitjana global de totes les seves assignatures era un suspens, mentre que aquest percentatge era d'un 6,1% entre la totalitat dels estudiants.

Entre els estudiants que havien consumit alcohol en els últims trenta dies, que s'havien emborratxat en els darrers trenta dies i que havien fet *binge drinking* i *botellón* l'últim mes, un 19,7%, un 20,2%, un 23,0% i un 26,3%, respectivament, van declarar que havien repetit un curs o més, mentre que aquest percentatge era d'un 17,8% entre la totalitat dels estudiants.

Pel que fa a les relacions amb el pare i la mare, entre els estudiants que havien consumit alcohol en els últims trenta dies, que s'havien emborratxat en els darrers trenta dies i que havien fet *binge drinking* i *botellón* l'últim mes, un 19,6%, un 22,4%, un 21,8% i un 18,6%, respectivament, van afirmar que tenien unes relacions amb la mare dolentes, molt dolentes o regulars (16,9% entre la totalitat dels estudiants), mentre que les relacions amb el pare eren dolentes, molt dolentes o regulars en el 27,3% dels estudiants que havien consumit alcohol en els darrers trenta dies, en el 29,1% dels que s'havien emborratxat en el darrer mes, en el 30,9% dels que havien fet *binge drinking* els últims trenta dies i en el 26,5% dels que havien fet *botellón* l'últim mes, mentre que aquest percentatge era del 23,6% entre la totalitat dels estudiants.

A la taula 22 es mostren les prevalences d'algunes situacions no desitjables experimentades pels estudiants en els últims dotze mesos segons haguessin consumit alcohol en els darrers trenta dies o s'haguessin emborratxat, haguessin fet episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*, o *botellón* durant l'últim mes, i es va observar que la prevalença de totes aquestes situacions era bastant superior entre els estudiants que van practicar aquestes conductes de consum d'alcohol que la del total d'alumnes de 14 a 18 anys que havien experimentat la mateixa situació.

Les situacions estudiades van ser les següents: haver participat en alguna baralla o haver patit o realitzat alguna agressió física, haver tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans, ser incapaç de recordar el que havia passat la nit anterior després d'haver sortit, tenir ressaca el dia després d'haver sortit, haver-se penedit l'endemà d'una relació sexual o haver tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Taula 22. Prevalença d'algunes situacions que en els últims 12 mesos van experimentar els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys entre el total dels alumnes i segons si havien consumit alcohol en els darrers 30 dies, s'havien emborratxat en els últims 30 dies o havien tingut un episodi de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*,^(*) o *botellón*, l'últim mes (%). Catalunya, 2016

	Conducta violenta (1)	Discussió familiar (2)	No recordar (3)	Tenir ressaca (4)	Rel. sexuals i penediment (5)	Rel. sexuals sense preservatiu (6)
Total d'estudiants	14,4	37,1	20,1	27,9	5,0	12,6
Consum d'alcohol últim mes	17,6	44,8	29,8	42,7	7,5	18,1
Borratxeres últim mes	27,5	55,1	52,7	76,6	12,9	30,3
<i>Binge drinking</i> últim mes	26,0	51,0	46,3	64,2	13,0	27,3
<i>Botellón</i> últim mes	27,1	49,9	50,7	68,9	14,2	27,8

(*) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

(1) He participat en alguna baralla o he patit o realitzat alguna agressió física.

(2) He tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans.

(3) No he pogut recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit.

(4) He tingut ressaca el dia després d'haver sortit.

(5) He tingut relacions sexuals de les quals m'he penedit el dia següent.

(6) He tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En analitzar l'evolució del percentatge de borratxeres durant els darrers trenta dies, es va observar que des de l'any 2012 s'havia reduït en 6,3 punts percentuals en relació amb l'any 2016. No obstant això, es mantenia relativament estable respecte de l'any 2014 (23,7% l'any 2014 i 21,1% l'any 2016) (taula 23).

Taula 23. Evolució de la prevalença d'intoxicacions etíliques agudes (borratxeres) durant els darrers 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2006-2016

Any	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Prevalença de borratxeres en els últims 30 dies	25,0	28,9	26,7	27,4	23,7	21,1

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2006-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, en analitzar l'evolució del percentatge d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking* durant els darrers trenta dies, es va observar que des de l'any 2012 s'havia reduït en 6,4 punts percentuals. No obstant això, es va mantenir estable respecte de l'any 2014 (28,3% l'any 2014 i 27,4% l'any 2016) (taula 24).

Taula 24. Evolució de la prevalença d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*⁽¹⁾ durant els darrers 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2006-2016

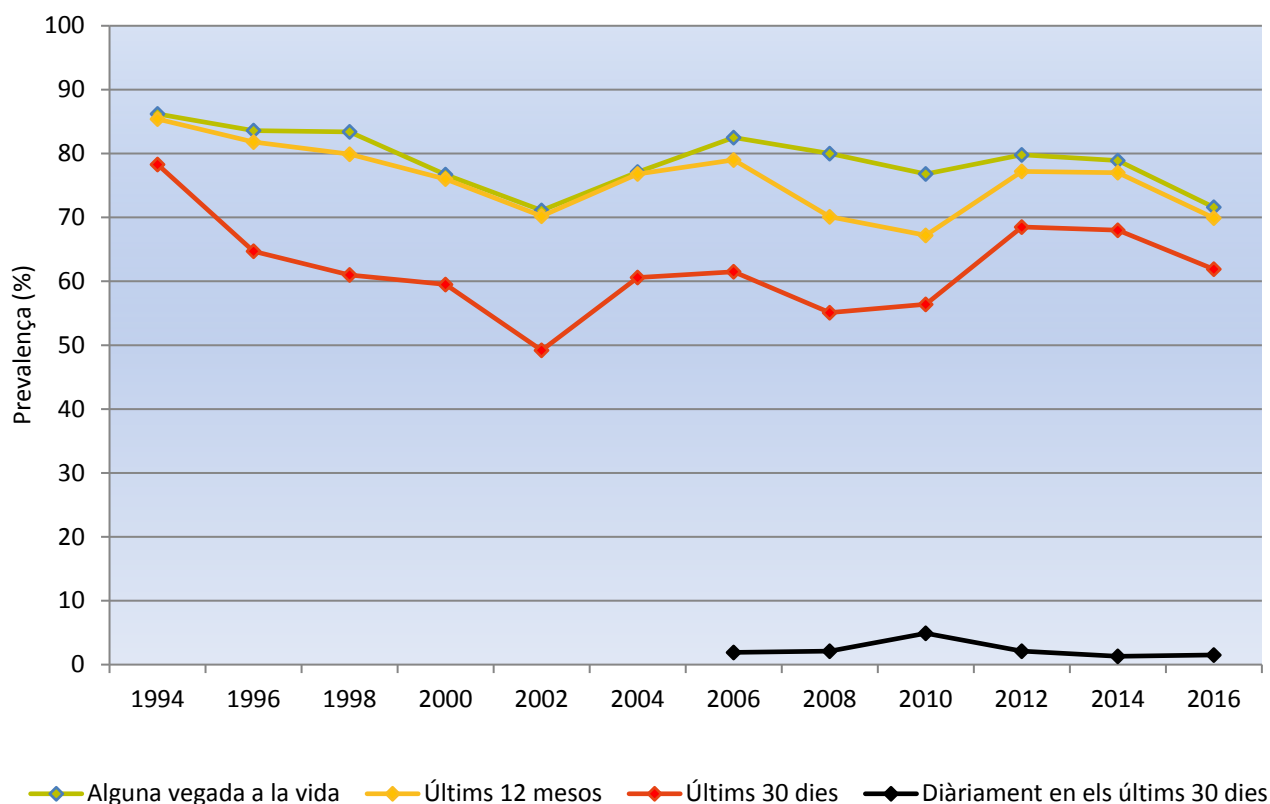
Any	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Prevalença de <i>binge drinking</i> en els últims 30 dies	47,1	36,7	30,9	33,8	28,3	27,4

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2006-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

L'any 2016, les prevalences del consum d'alcohol alguna vegada a la vida, alguna vegada en els darrers dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies, previs a l'enquesta, van ser bastant inferiors a les de l'any 2014, de manera que es recupera la tendència decreixent del consum d'aquesta substància que es va observar especialment durant el període 1994-2002 i durant el 2006-2010, tot i que, en aquest últim període, només va tenir lloc en els trams temporals alguna vegada a la vida i durant els darrers dotze mesos, atès que aquesta disminució durant els darrers trenta dies només va tenir lloc durant el període 2006-2008. El consum diari o gairebé diari d'alcohol, durant els darrers trenta dies, es va mantenir bastant estable respecte a l'any 2014 (figura 2).

Figura 2. Evolució de la prevalença de consum d'alcohol entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.9. Consum d'hipnosedants

Quan es feia referència als hipnosedants s'al·ludia als tranquil·litzants/sedants i als somnífers, medicaments que s'han de subministrar amb prescripció mèdica. Al qüestionari s'identificaven els tranquil·litzants/sedants com a "pastilles per calmar els nervis o l'ansietat" i els somnífers com a "pastilles per dormir", és a dir, un grup de medicaments en el qual es van incloure les benzodiazepines i els barbitúrics. A més, s'indicava que el consum de substàncies com la valeriana, la passiflora, la dormidina i la melatonina no s'havien de tenir en compte com a consum d'hipnosedants.

L'any 2006 es va introduir una pregunta relacionada amb el consum d'hipnosedants sense fer cap especificació respecte de l'existència de prescripció mèdica o no, pregunta que no figurava als qüestionaris de les enquestes precedents. No obstant això, es va mantenir la pregunta tradicional sobre el consum d'hipnosedants sense recepta mèdica.

A continuació, es presenten els resultats del consum d'hipnosedants en general (amb recepta mèdica o sense) i les dades obtingudes de l'anàlisi del consum d'aquests fàrmacs sense recepta.

L'any 2016, el 20,4% dels estudiants havien consumit hipnosedants, amb recepta mèdica o sense, alguna vegada a la vida; el 12,8%, els últims dotze mesos, i el 7,0%, els últims trenta dies. El consum diari o gairebé diari, durant els darrers trenta dies, va ser del 3,4% (taula 25).

El consum d'hipnosedants sense recepta va ser inferior al dels hipnosedants amb recepta mèdica o sense, amb unes prevalences de consum del 9,3% alguna vegada a la vida, el 6,0% en els últims dotze mesos i el 3,1% en els últims trenta dies. El consum diari o gairebé diari durant els darrers trenta dies va ser de l'1,3% (taula 26).

El consum d'hipnosedants, al contrari del que passava amb les drogues il·legals, va ser més freqüent entre les noies que entre els nois (taula 25 i taula 26) i, en general, tendia a augmentar amb l'edat: el percentatge de consumidors alguna vegada a la vida d'hipnosedants, amb prescripció mèdica o sense, s'incrementava del 16,8% en els estudiants de 14 anys al 29,1% en els de 18 anys, i el d'hipnosedants sense prescripció mèdica augmentava del 6,7% als 14 anys al 13,4% als 18 anys (taula 27 i taula 28).

L'edat mitjana d'inici del consum d'hipnosedants, amb recepta mèdica o sense, es va situar en els 13,3 anys, i en els 13,7 anys quan es començaven a prendre sense recepta (taula 25 i taula 26).

Taula 25. Característiques generals del consum d'hipnosedants⁽¹⁾ amb recepta o sense entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'hipnosedants alguna vegada a la vida (%)	16,1	24,8	20,4
Edat mitjana d'inici del consum d'hipnosedants (anys)	12,7	13,7	13,3
Prevalença del consum d'hipnosedants en els últims dotze mesos (%)	9,6	16,0	12,8
Prevalença del consum d'hipnosedants en els últims trenta dies (%)	5,4	8,7	7,0
Prevalença del consum d'hipnosedants diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	3,1	3,7	3,4

(1) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 26. Característiques generals del consum d'hipnosedants⁽¹⁾ sense recepta entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta alguna vegada a la vida (%)	7,0	11,6	9,3
Edat mitjana d'inici del consum d'hipnosedants sense recepta (anys)	13,3	14,0	13,7
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta en els últims dotze mesos (%)	4,4	7,6	6,0
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta en els últims trenta dies (%)	2,5	3,7	3,1
Prevalença del consum d'hipnosedants sense recepta diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	1,2	1,3	1,3

(1) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 27. Característiques generals del consum d'hipnosedants⁽¹⁾ amb recepta o sense entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Prevalença de consum alguna vegada a la vida	16,8	21,4	21,6	21,7	29,1
Prevalença de consum en els últims dotze mesos	10,1	13,2	14,2	13,6	18,7
Prevalença de consum en els últims trenta dies	5,6	7,0	8,2	7,6	9,0

(1) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 28. Característiques generals del consum d'hipnosedants⁽¹⁾ sense recepta entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Prevalença de consum alguna vegada a la vida	6,7	10,4	9,5	11,2	13,4
Prevalença de consum en els últims dotze mesos	4,0	6,6	6,5	7,0	11,9
Prevalença de consum en els últims trenta dies	1,7	4,1	3,4	3,5	6,0

(1) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Entre els estudiants que havien consumit hipnosedants, amb recepta o sense, i hipnosedants sense recepta en els darrers trenta dies, un 7,4% i un 7,7%, respectivament, van declarar que la nota mitjana global de totes les seves assignatures era un suspens, mentre que aquest percentatge era d'un 6,1% entre la totalitat dels estudiants.

Entre els estudiants que havien consumit hipnosedants, amb recepta o sense, i hipnosedants sense recepta en els darrers trenta dies, un 23,2% i un 29,5%, respectivament, van declarar que havien repetit un curs o més, mentre que aquest percentatge era d'un 17,8% entre la totalitat dels estudiants.

Pel que fa a les relacions amb el pare i la mare, entre els estudiants que havien consumit hipnosedants, amb recepta o sense, i hipnosedants sense recepta en els darrers trenta dies, un 32,5% i un 38,4%, respectivament, van afirmar que tenien unes relacions amb la mare dolentes, molt dolentes o regulars (16,9% entre la totalitat dels estudiants), mentre que les relacions amb el pare eren dolentes, molt dolentes o regulars en el 35,0% dels estudiants que havien consumit hipnosedants, amb recepta o sense, en els darrers trenta dies, i en el 38,8% dels que havien consumit hipnosedants sense recepta en el darrer mes, mentre que aquest percentatge era del 23,6% entre la totalitat dels estudiants.

A la taula 29 es mostren les prevalences d'algunes situacions no desitjables experimentades pels estudiants en els últims dotze mesos segons el consum d'hipnosedants, amb recepta o sense, i d'hipnosedants sense recepta en els darrers trenta dies, i s'observa que la prevalença de totes aquestes situacions era bastant superior entre els estudiants que van practicar aquestes conductes de consum d'hipnosedants que la del total d'alumnes de 14 a 18 anys que havien experimentat la mateixa situació.

Les situacions estudiades van ser les següents: haver participat en alguna baralla o haver patit o realitzat alguna agressió física, haver tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans, ser incapaç de recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit, tenir ressaca el dia després d'haver sortit, haver-se penedit l'endemà d'una relació sexual o haver tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Taula 29. Prevalença d'algunes situacions que en els últims 12 mesos van experimentar els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys entre el total d'alumnes i segons el consum d'hipnosedants, amb recepta o sense, o d'hipnosedants sense recepta en l'últim mes (%). Catalunya, 2016

	Conducta violenta (1)	Discussió familiar (2)	No recordar (3)	Tenir ressaca (4)	Rel. sexuals i penediment (5)	Rel. sexuals sense preservatiu (6)
Total d'estudiants	14,4	37,1	20,1	27,9	5,0	12,6
Consum d'hipnosedants, amb recepta o sense, últim mes	32,2	59,5	34,5	40,3	13,8	26,0
Consum d'hipnosedants sense recepta últim mes	34,6	57,9	47,4	47,4	18,4	33,3

(1) He participat en alguna baralla o he patit o realitzat alguna agressió física.

(2) He tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans.

(3) No he pogut recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit.

(4) He tingut ressaca el dia després d'haver sortit.

(5) He tingut relacions sexuals de les quals m'he penedit el dia següent.

(6) He tingut relacions sexuals sense preservatiu.

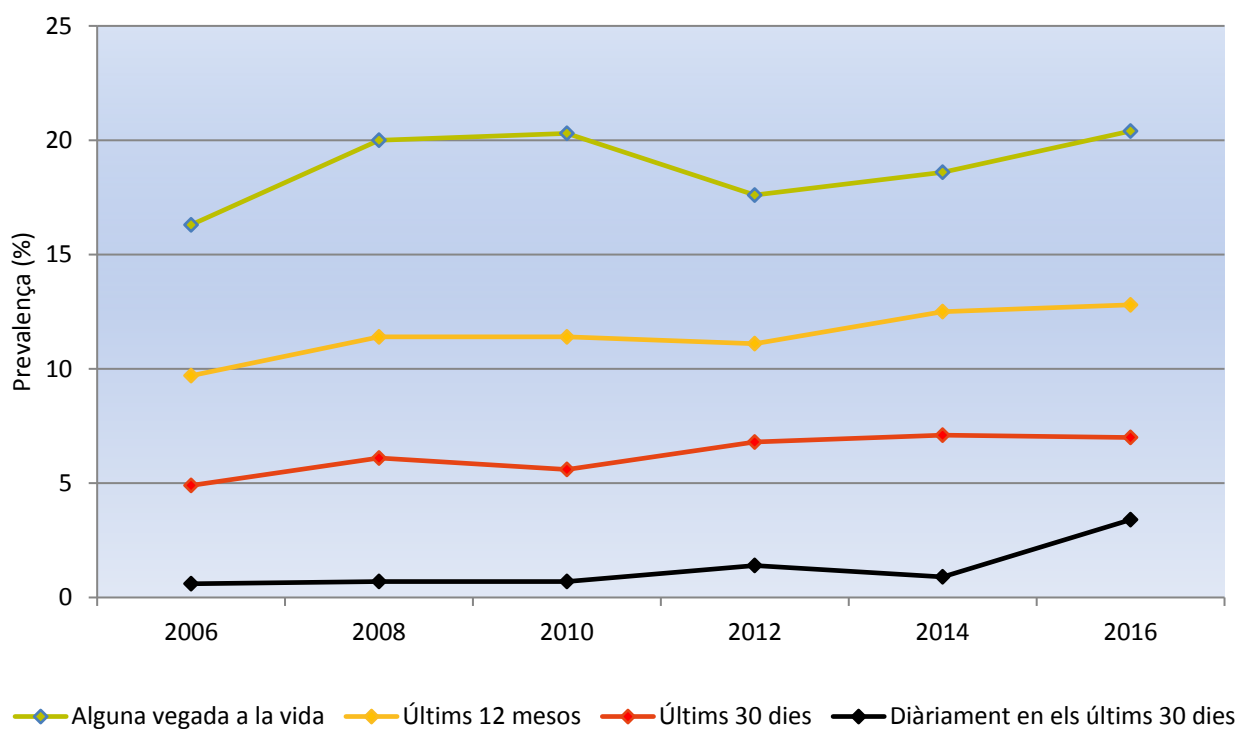
Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

L'any 2016, la prevalença de consum dels hipnosedants, amb recepta o sense, alguna vegada a la vida i durant els darrers dotze mesos va ser lleugerament superior a la de l'any 2014, la dels últims trenta dies es va mantenir estable, tot i que la del consum diari o gairebé diari durant els últims trenta dies va ser bastant superior a la del 2014 (0,9% l'any 2014 i 3,4% l'any 2016).

A la figura 3 es mostra l'evolució de les prevalences de consum dels hipnosedants, amb recepta o sense, durant el període 2006-2016.

En termes evolutius, la prevalença de consum d'hipnosedants, amb recepta o sense, s'ha mostrat bastant estable des de l'any 2012, excepte la del consum alguna vegada a la vida, que ha experimentat un lleuger ascens (17,6% el 2012 i 20,4% el 2016) i, com ja s'ha esmentat, la prevalença de consum diari o gairebé diari durant els últims trenta dies de l'any 2016, que va ser bastant superior a la del 2014 (figura 3).

Figura 3. Evolució de la prevalença de consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2006-2016

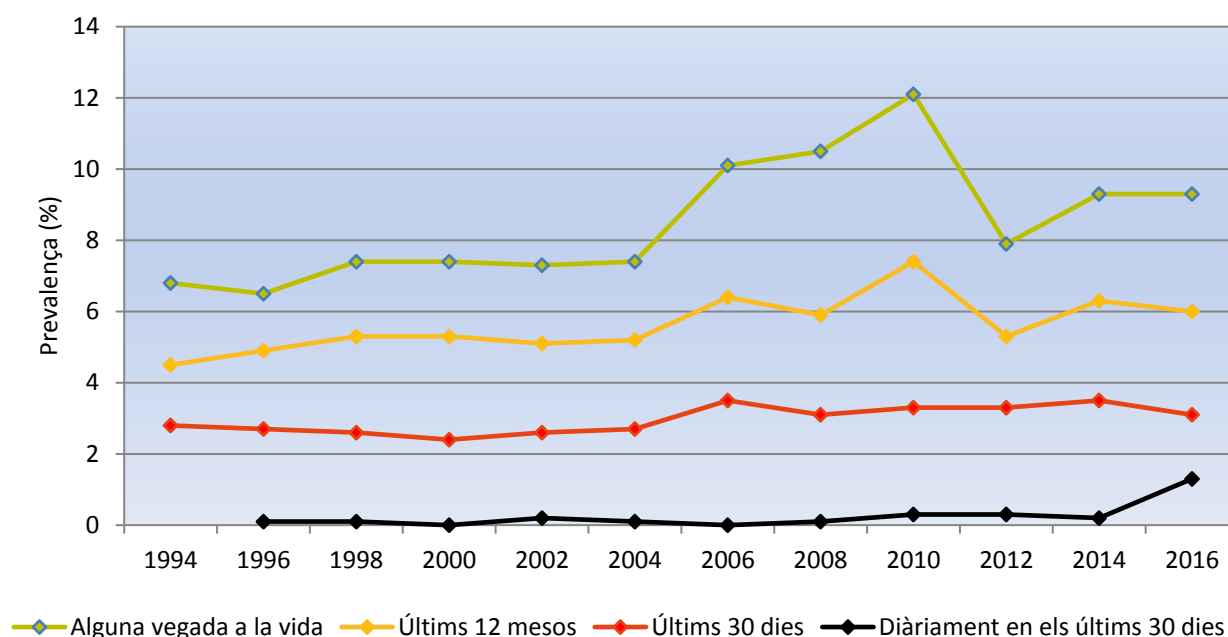
Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2006-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

La prevalença de consum alguna vegada a la vida dels hipnosedants sense recepta es va mantenir estable respecte de l'any 2014, la del darrer any i la de l'últim mes van ser lleugerament inferiors, mentre que la del consum diari o gairebé diari, durant els darrers trenta dies, va ser bastant superior a la del 2014 (0,2% l'any 2014 i 1,3% l'any 2016).

A la figura 4 es mostra l'evolució de les prevalences de consum dels hipnosedants sense recepta durant el període 1994-2016.

En termes evolutius, la prevalença del consum d'hipnosedants sense prescripció mèdica per als trams temporals alguna vegada a la vida i en els darrers dotze mesos va començar a créixer a partir de l'any 2004, i va assolir els valors més elevats el 2010 (12,1% i 7,4%, respectivament). A partir del 2010 es va registrar un canvi decreixent de tendència fins al 2012, i es va tornar a incrementar l'any 2014. Posteriorment, durant el període 2014-2016 s'ha mostrat bastant estable. En canvi, la prevalença de consum durant els darrers trenta dies i diàries s'ha mantingut bastant estable durant tot el període històric d'enquestes 1994-2016, excepte en el cas del consum diari de l'any 2016 que, com ja s'ha esmentat, va ser bastant superior a la del 2014 (figura 4).

Figura 4. Evolució de la prevalença de consum d'hipnosedants sense recepta entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.10. Consum de cànnabis

En el qüestionari es feia referència al cànnabis, incloent-hi també altres denominacions com ara *haixix, marihuana, herba, xocolata, porro, costo i oli d'haixix*.

El cànnabis va ser la droga il·legal consumida per un nombre més elevat d'estudiants de 14 a 18 anys, amb molta diferència sobre les altres.

El 34,9% l'havia provat alguna vegada a la vida, el 28,3% n'havia consumit l'últim any, i el 20,3% ho havia fet en els últims trenta dies. El percentatge de consumidors diaris o gairebé diaris de cànnabis (vint dies o més durant els darrers trenta dies) va ser del 2,6% (taula 30).

El consum de cànnabis va ser més freqüent entre els nois que entre les noies en tots els indicadors (taula 30).

L'edat mitjana d'inici del consum de cànnabis va ser els 14,6 anys (14,5 anys en els nois i 14,7 en les noies) (taula 30).

El percentatge d'estudiants consumidors de cànnabis tendia a incrementar-se, en tots els trams temporals, a mesura que augmentava l'edat (taula 31).

La mitjana de porros fumats el dia que els estudiants consumien cànnabis, durant els darrers trenta dies, va ser de 3,0 porros al dia (3,3 porros en els nois i 2,8 en les noies).

Taula 30. Característiques generals del consum de cànnabis entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de cànnabis alguna vegada a la vida (%)	37,2	32,6	34,9
Edat mitjana d'inici del consum de cànnabis (anys)	14,5	14,7	14,6
Prevalença del consum de cànnabis en els últims dotze mesos (%)	29,0	27,5	28,3
Prevalença del consum de cànnabis en els últims trenta dies (%)	22,1	18,5	20,3
Prevalença del consum de cànnabis diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	3,8	1,4	2,6

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 31. Característiques generals del consum de cànnabis entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons l'edat (%). Catalunya, 2016

Edat (anys)	14	15	16	17	18
Prevalença de consum alguna vegada a la vida	19,3	33,0	36,5	52,6	64,7
Prevalença de consum en els últims dotze mesos	14,9	28,5	30,4	41,0	55,3
Prevalença de consum en els últims trenta dies	10,2	20,1	20,9	31,0	43,0
Prevalença del consum diari o gairebé diari en els últims trenta dies	0,4	3,1	2,3	5,0	6,8

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Durant l'últim mes previ a l'enquesta, un 54,6% dels estudiants van declarar que havien fumat principalment marihuana (herba), un 7,7% principalment haixix (resina, xocolata) i un 37,8% els dos tipus de substàncies.

D'altra banda, la majoria dels estudiants van fumar cànnabis barrejat amb tabac (79,4%). A mesura que augmentava l'edat dels estudiants, aquesta manera de consumir era més freqüent. En aquest sentit, si el 55,4% dels estudiants de 14 anys havien consumit cànnabis barrejat amb tabac, entre els de 18 anys aquest percentatge augmentava fins al 86,3%.

Pel que fa a les maneres més freqüents d'obtenir o comprar cànnabis entre els estudiants que n'han consumit alguna vegada, un 78,3% en va comprar o aconseguir a través d'un familiar, amic o conegut i un 55,1%, a través d'un venedor (camell) (taula 32).

Taula 32. Maneres d'obtenir o comprar cànnabis entre els estudiants de 14 a 18 anys que n'han consumit alguna vegada (%). Catalunya, 2016

	Percentatge
Obtinguda/comprada a través d'un familiar/amic/conegut	78,3
Obtinguda/comprada a través d'un venedor (camell)	55,1
Obtinguda/comprada en una zona de lleure (festival, concert, discoteca, bar...)	20,6
Obtinguda/comprada a través d'una botiga especialitzada (<i>smart shop</i> , <i>head shop</i> , herbolari...)	15,4
Obtinguda/comprada a través d'Internet	4,7

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El consum de tabac diari era especialment freqüent entre els consumidors de cànnabis, amb una prevalença més alta entre els alumnes que havien consumit cànnabis l'últim mes: un 36,3% dels estudiants fumaven tabac cada dia (taula 33).

Taula 33. Consum de diari de tabac entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys segons el seu consum de cànnabis alguna vegada a la vida, en els últims 12 mesos i en els últims 30 dies (%). Catalunya, 2016

	Consum de cànnabis			
	No n'ha consumit mai	Alguna vegada a la vida	En els darrers 12 mesos	En els darrers 30 dies
Consum diari de tabac en els últims 30 dies				
Sí	0,8	25,3	30,1	36,3
No	99,2	74,7	69,9	63,7

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El 97% dels estudiants que va consumir haixix o marihuana en els darrers trenta dies ho va fer en forma de porro o cigarretes ("canutos"), un 19,6% va utilitzar pipes d'aigua, bongs, pipes ("cachimbas") o *shishas*, un 9,2% ho va fer per via oral a través de pastissos, galetes, gotets ("chupitos") i un 2,4% va fer servir cigarretes electròniques.

D'altra banda, en aquesta enquesta es van tornar a introduir les preguntes de l'escala CAST (*Cannabis Abuse Screening Test*). L'objectiu de l'escala CAST és disposar d'un test dissenyat per detectar consumidors problemàtics de cànnabis. Una puntuació de 4 o més en l'escala CAST indica un consum problemàtic de cànnabis. Els resultats van permetre estimar que, entre els estudiants que havien consumit cànnabis l'últim any i havien contestat l'escala CAST, el 13,7% —12,2% l'any 2014— presentava un consum problemàtic (taula 34). Si es considerava la totalitat del conjunt d'estudiants de 14 a 18 anys d'educació secundària, els consumidors problemàtics de cànnabis representaven el 3,1% —3,0% l'any 2014— (4,1% en nois i 2,1% en noies) dels alumnes.

Considerant els estudiants que havien consumit cànnabis l'últim any i havien contestat l'escala CAST, es va observar que el consum problemàtic era molt més freqüent en els nois que en les noies (taula 34).

Pel que fa a l'edat, el consum problemàtic es va registrar en l'11,2% dels consumidors de 14 anys i va augmentar fins al 23,0% en els alumnes de 18 anys, tot i que no va superar el 13,7% dels 14 als 16 anys, de manera que l'increment més pronunciat es troba entre els 16 i els 18 anys (taula 34).

La mitjana de porros fumats entre els consumidors problemàtics de cànnabis va ser de 4,8 porros al dia.

Taula 34. Distribució dels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que han consumit cànnabis en els últims 12 mesos segons el consum problemàtic mesurat per l'escala CAST⁽¹⁾, per sexe i edat (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Puntuació CAST ≥ 4 (consum problemàtic)	13,7	17,9	9,2	11,2	12,1	11,6	15,3	23,0

(1) CAST: *Cannabis Abuse Screening Test*.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Un 4,3% dels estudiants van iniciar tractament, en els últims dotze mesos, per deixar o reduir el consum d'haixix o de marihuana.

Aproximadament, 9 de cada 10 (89,9%) consumidors problemàtics de cànnabis s'havien emborratxat en els últims dotze mesos, mentre que gairebé 4 de cada 10 (39,4%) ho havien fet entre el total dels estudiants d'educació secundària (taula 35).

Un 65,8% de consumidors problemàtics de cànnabis s'havien emborratxat en els últims trenta dies, i s'havia triplicat la prevalença obtinguda entre la totalitat dels alumnes d'educació secundària (taula 35).

De la mateixa manera, es registrava una diferència substancial quan s'al·ludia a la realització de *binge drinking* en l'últim mes (taula 35).

Taula 35. Prevalença de borratxeres en els últims 12 mesos i de borratxeres i *binge drinking*⁽¹⁾ en els últims 30 dies entre el total dels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys i entre els consumidors problemàtics de cànnabis l'últim any, segons l'escala CAST⁽²⁾ (%). Catalunya, 2016

	Total d'estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys	Consumidors problemàtics de cànnabis en el darrer any (puntuació CAST ≥ 4)
Borratxeres en els últims 12 mesos	39,4	89,9
Borratxeres en els últims 30 dies	21,1	65,8
<i>Binge drinking</i> en els últims 30 dies	27,4	67,9

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

(2) CAST: *Cannabis Abuse Screening Test*.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El consum diari de tabac va adquirir una dimensió especial entre els consumidors problemàtics de cànnabis: aproximadament 3 de cada 4 estudiants (74,4%) fumaven tabac diàriament, mentre que gairebé 1 de cada 10 (9,2%) ho feia entre el total dels estudiants de 14 a 18 anys (taula 36).

Taula 36. Prevalença de consum diari de tabac en els últims 30 dies entre el total dels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys i entre els consumidors problemàtics de cànnabis l'últim any segons l'escala CAST⁽¹⁾ (%). Catalunya, 2016

	Total d'estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys	Consumidors problemàtics de cànnabis en el darrer any (puntuació CAST ≥ 4)
Prevalença de consum diari de tabac diari en els últims trenta dies	9,2	74,4

(1) CAST: *Cannabis Abuse Screening Test*.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En relació amb la percepció dels estudiants sobre la permissivitat dels seus pares per al consum de cànnabis, el 97,3% de les mares i el 97,1% dels pares no permetrien que consumissin cànnabis — si els estudiants ho volguessin fer— o no ho permeten, si ja en consumeixen. Aquest percentatge disminueix lleugerament a mesura que augmentava l'edat dels estudiants: en el cas de la mare, del 99,4% als 14 anys es passava al 92,5% als 18 anys, i en el cas del pare, del 98,7% als 14 anys es reduïa al 91,6% als 18 anys.

En analitzar la prevalença de consum de cànnabis en els últims dotze mesos, la de consum de cànnabis durant els darrers trenta dies, la de consum problemàtic de cànnabis, la d'alcohol durant els darrers trenta dies, la de borratxeres durant el darrer mes i la dels episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking* en els darrers trenta dies en relació amb la percepció dels estudiants sobre la permissivitat dels seus pares, es va observar que eren molt inferiors entre les mares i els pares que no permetrien (o no permeten) el consum de cànnabis. Així doncs, les diverses prevalences de consum analitzades eren molt més elevades entre les mares i els pares que els estudiants consideraven més permissius (taula 37).

Taula 37. Prevalença de consum de cànnabis en els últims 12 mesos, de cànnabis durant els darrers trenta dies, de consum problemàtic de cànnabis, d'alcohol durant els darrers 30 dies, de borratxeres durant el darrer mes, d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*⁽¹⁾ en els darrers 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de la percepció de la permissivitat parental per consumir cànnabis (%). Catalunya, 2016

	Mare		Pare	
	No m'ho permetria (o no m'ho permet)	Sí que m'ho permetria (o m'ho permet)	No m'ho permetria (o no m'ho permet)	Sí que m'ho permetria (o m'ho permet)
Prevalença de consum de cànnabis en els últims 12 mesos	25,7	69,5	25,7	66,7
Prevalença consum de cànnabis en els darrers 30 dies	17,8	62,7	17,7	58,7
Prevalença de consum problemàtic de cànnabis	12,6	37,1	13,2	31,4
Prevalença de consum d'alcohol durant els darrers 30 dies	60,9	81,4	60,9	82,5
Prevalença de borratxeres durant el darrer mes	20,7	43,1	20,9	36,1
Prevalença de <i>binge drinking</i> en els darrers 30 dies	26,2	49,1	25,9	50,0

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El 9,2% dels estudiants de 14 a 18 anys (9,3% nois i 9,1% noies) van reconèixer que havien estat passatgers, en els últims dotze mesos, de vehicles de motor conduïts per algú sota els efectes del cànnabis (haixix o marihuana), percentatge que pujava al 27,1% en els estudiants de 18 anys.

L'1,9% dels estudiants de 14 a 18 anys (2,9% nois i 1,0% noies) van declarar que havien conduït, en els últims dotze mesos, un vehicle de motor sota els efectes del cànnabis (haixix o marihuana), percentatge que pujava al 7,5% en els estudiants de 18 anys.

D'altra banda, es va preguntar als estudiants si en els últims dotze mesos havien patit algun accident de trànsit conduint ells mateixos una motocicleta o un altre vehicle de motor. El resultat va ser que el 2,2% dels alumnes van confirmar aquest fet. En aquest cas, el 16,1% va reconèixer que havia consumit haixix o marihuana durant les dues hores prèvies a l'accident.

En aquesta enquesta, es va introduir una pregunta que explorava si els estudiants de 14 a 18 anys consumirien haixix o marihuana si fossin legals. Un 86,1% dels alumnes van contestar que no ho farien i un 13,9% que sí, en tots dos casos sense que s'observessin diferències importants entre les noies i els nois. A la taula 38 es mostra la distribució dels estudiants que va respondre a aquesta pregunta segons el sexe i l'edat.

Taula 38. Distribució dels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys no consumidors de cànnabis que van contestar sobre si consumirien o no haixix o marihuana si fossin legals, segons el sexe i l'edat^(*) (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Sí	13,9	14,5	13,3	13,7	13,5	14,0	15,9	8,3
No	86,1	85,5	86,7	86,3	86,5	86,0	84,1	91,7

(*) Es van excloure de l'anàlisi els estudiants que van respondre que ja havien consumit cànnabis.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Entre els estudiants que havien consumit cànnabis en els últims trenta dies o que presentaven un consum problemàtic de cànnabis, un 11,2% i 15,0%, respectivament, van declarar que la nota mitjana global de totes les seves assignatures era un suspens, mentre que aquest percentatge era d'un 6,1% entre la totalitat dels estudiants de 14 a 18 anys.

Entre els estudiants que havien consumit cànnabis en els últims trenta dies o que presentaven un consum problemàtic de cànnabis, un 27,9% i un 38,7%, respectivament, van declarar que havien repetit un curs o més, mentre que aquest percentatge era d'un 17,8% entre la totalitat dels estudiants.

Pel que fa a les relacions amb el pare i la mare, entre els estudiants que havien consumit cànnabis en els últims trenta dies o que presentaven un consum problemàtic de cànnabis, un 26,7% i un 28,7% dels alumnes, respectivament, van afirmar que tenien unes relacions amb la mare dolentes, molt dolentes o regulars (16,9% entre la totalitat dels estudiants), mentre que les relacions amb el pare eren dolentes, molt dolentes o regulars en el 33,5% dels estudiants que havien consumit cànnabis en els últims trenta dies i en el 33,9% que presentaven un consum problemàtic de cànnabis, mentre que aquest percentatge era del 23,6% entre tots els estudiants.

A la taula 39 es mostren les prevalences d'algunes situacions no desitjables experimentades pels estudiants en els últims dotze mesos segons el consum de cànnabis en els últims trenta dies i en els que presentaven un consum problemàtic de cànnabis, i s'observa que la prevalença d'aquestes situacions era bastant superior entre els estudiants que van practicar aquestes conductes de consum de cànnabis que a la del total d'alumnes de 14 a 18 anys que havien experimentat la mateixa situació.

Les situacions estudiades van ser les següents: haver participat en alguna baralla o haver patit o realitzat alguna agressió física, haver tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans, ser incapaç de recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit, tenir ressaca el dia després d'haver sortit, haver-se penedit l'endemà d'una relació sexual o haver tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Taula 39. Prevalença d'algunes situacions que en els últims 12 mesos van experimentar els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys entre el total d'alumnes i segons el consum de cànnabis l'últim mes, el consum diari o gairebé diari de cànnabis en els últims 30 dies i el consum problemàtic de cànnabis (%). Catalunya, 2016

	Conducta violenta (1)	Discussió familiar (2)	No recordar (3)	Tenir ressaca (4)	Rel. sexuals i penediment (5)	Rel. sexuals sense preservatiu (6)
Total d'estudiants	14,4	37,1	20,1	27,9	5,0	12,6
Consum de cànnabis últim mes	28,9	55,3	42,8	58,2	12,4	31,8
Consum problemàtic de cànnabis	56,4	62,8	50,0	75,9	27,8	45,6

(1) He participat en alguna baralla o he patit o realitzat alguna agressió física.

(2) He tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans.

(3) No he pogut recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit.

(4) He tingut ressaca el dia després d'haver sortit.

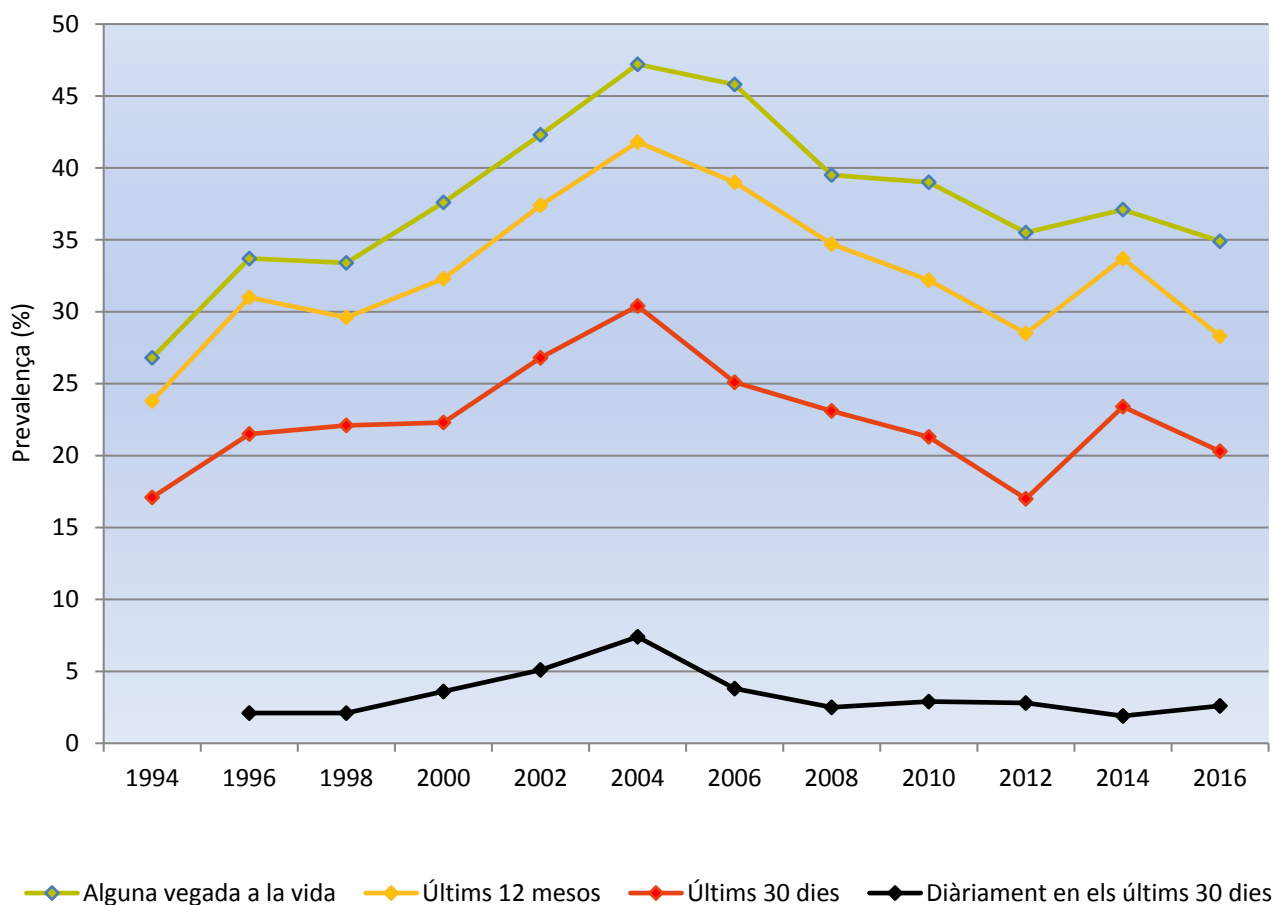
(5) He tingut relacions sexuals de les quals m'he penedit el dia següent.

(6) He tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

L'any 2016, les prevalences del consum de cànnabis en els trams temporals alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies van ser inferiors a les de l'any 2014, amb la qual cosa es va tornar a recuperar la tendència decreixent del consum d'aquesta droga que s'havia observat durant el període 2004-2012. La prevalença de consum diari o gairebé diari durant els darrers trenta dies va ser lleugerament superior a la de l'any 2014 (figura 5).

Figura 5. Evolució de la prevalença de consum de cànnabis entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.11. Consum de cocaïna

Al qüestionari es feia referència a la cocaïna en pols, incloent-hi també altres denominacions com ara *perico*, *farlopa* i *clorhidrat de cocaïna*, i a la cocaïna base, amb les denominacions *cocaïna en base*, *cocaïna cuinada*, *basuco*, *boliches*, *crack* i *roca*.

L'any 2016, el 3,0% dels estudiants de 14 a 18 anys havien consumit cocaïna (en pols i/o base) alguna vegada a la vida; el 2,4%, en els últims dotze mesos, i el 0,9%, en els últims trenta dies. El percentatge de consumidors diaris o gairebé diaris de cocaïna (vint dies o més durant els darrers trenta dies) va ser del 0,3% (0,6% en els nois i 0,0% en les noies) (taula 40).

Al qüestionari de l'any 2006 es va preguntar per primera vegada separatament pel consum de cocaïna en pols i pel consum de cocaïna base. En analitzar per separat el consum de cocaïna en pols (clorhidrat de cocaïna) i el de la cocaïna base (base, *crack*) es va observar que la prevalença de consum alguna vegada a la vida i durant els darrers dotze mesos de cocaïna en pols eren superiors als de la cocaïna base. No obstant això, les prevalences de consum durant els darrers trenta dies i diària o gairebé diària, durant els darrers trenta dies, eren molt similars per a les dues substàncies (taula 41 i taula 42).

Les dades que es presenten a continuació corresponen a les dues substàncies (cocaïna en pols i cocaïna base) en conjunt, per tal de poder fer comparacions amb els anys precedents. No obstant això, a la taula 41 i a la taula 42 es mostren les característiques generals del consum de cocaïna en pols i de cocaïna base.

Les prevalences de consum de cocaïna (en pols i/o base) en els nois van ser superiors a la de les noies en tots els trams temporals (taula 40)

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 14,5 anys (taula 40).

Les prevalences màximes de consum de cocaïna —en pols i/o base— (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) es van observar als 18 anys.

Pel que fa a la cocaïna i la conducció, l'1,3% dels estudiants de 14 a 18 anys (1,7% nois i 0,9% noies) van reconèixer que havien estat passatgers, en els últims dotze mesos, de vehicles de motor conduïts per algú sota els efectes de la cocaïna, percentatge que pujava al 3,9% en els estudiants de 18 anys.

El 0,2% dels estudiants de 14 a 18 anys (0,3% nois i 0,2% noies) van declarar que havien conduït, els últims dotze mesos, un vehicle de motor sota els efectes de la cocaïna, percentatge que pujava a l'1,5% en els estudiants de 18 anys.

Taula 40. Característiques generals del consum de cocaïna (en pols i/o base) entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de cocaïna alguna vegada a la vida (%)	3,5	2,6	3,0
Edat mitjana d'inici del consum de cocaïna (anys)	14,4	14,7	14,5
Prevalença del consum de cocaïna en els últims dotze mesos (%)	2,9	1,8	2,4
Prevalença del consum de cocaïna en els últims trenta dies (%)	1,3	0,6	0,9
Prevalença del consum de cocaïna diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,6	0,0	0,3

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 41. Característiques generals del consum de cocaïna en pols entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de cocaïna en pols alguna vegada a la vida (%)	2,8	1,9	2,4
Edat mitjana d'inici del consum de cocaïna en pols (anys)	14,7	15,2	14,9
Prevalença del consum de cocaïna en pols en els últims dotze mesos (%)	2,6	1,6	2,1
Prevalença del consum de cocaïna en pols en els últims trenta dies (%)	0,9	0,5	0,7
Prevalença del consum de cocaïna en pols diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,5	0,0	0,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 42. Característiques generals del consum de cocaïna base entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de cocaïna base alguna vegada a la vida (%)	2,2	1,6	1,9
Edat mitjana d'inici del consum de cocaïna base (anys)	13,3	14,6	14,0
Prevalença del consum de cocaïna base en els últims dotze mesos (%)	1,6	1,0	1,4
Prevalença del consum de cocaïna base en els últims trenta dies (%)	1,0	0,2	0,6
Prevalença del consum de cocaïna base diari o gairebé diari en els últims trenta dies (%)	0,3	0,0	0,1

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Entre els estudiants que havien consumit cocaïna (en pols i/o base) en els últims dotze mesos, un 15,5% dels casos van declarar que la nota mitjana global de totes les seves assignatures era un suspens, mentre que aquest percentatge era d'un 6,1% entre la totalitat dels estudiants.

Entre els estudiants que havien consumit cocaïna (en pols i/o base) en els últims dotze mesos, un 42,4% dels casos van declarar que havien repetit un curs o més, mentre que aquest percentatge era d'un 17,8% entre la totalitat dels estudiants.

Pel que fa a les relacions amb el pare i la mare, entre els estudiants que havien consumit cocaïna (en pols i/o base) en els últims dotze mesos, un 38,9% dels alumnes van afirmar que tenien unes relacions amb la mare dolentes, molt dolentes o regulars (16,9% entre la totalitat dels estudiants), mentre que les relacions amb el pare eren dolentes, molt dolentes o regulars en el 41,3% dels estudiants que havien consumit cocaïna (en pols i/o base) en els últims dotze mesos, i aquest percentatge era del 23,6% entre la totalitat dels estudiants.

A la taula 43 es mostren les prevalences d'algunes situacions no desitjables experimentades pels estudiants en els últims dotze mesos, segons el consum de cocaïna (en pols i/o base) en el darrer any, i s'observa que la prevalença de totes aquestes situacions era bastant superior entre els estudiants que van practicar aquesta conducta de consum de cocaïna que la del total d'alumnes de 14 a 18 anys que havien experimentat la mateixa situació.

Les situacions estudiades van ser les següents: haver participat en alguna baralla o haver patit o realitzat alguna agressió física, haver tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans, ser incapaç de recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit, tenir ressaca el dia després d'haver sortit, haver-se penedit l'endemà d'una relació sexual o haver tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Taula 43. Prevalença d'algunes situacions que en els últims 12 mesos van experimentar els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys entre el total d'alumnes i segons el consum de cocaïna (en pols i/o base) l'últim any (%). Catalunya, 2016

	Conducta violenta (1)	Discussió familiar (2)	No recordar (3)	Tenir ressaca (4)	Rel. sexuals i penediment (5)	Rel. sexuals sense preservatiu (6)
Total d'estudiants	14,4	37,1	20,1	27,9	5,0	12,6
Consum de cocaïna en els últims 12 mesos	52,6	48,1	54,7	60,7	33,3	44,4

(1) He participat en alguna baralla o he patit o realitzat alguna agressió física.

(2) He tingut un conflicte o discussió important amb els pares o els germans.

(3) No he pogut recordar què va passar la nit anterior després d'haver sortit.

(4) He tingut ressaca el dia després d'haver sortit.

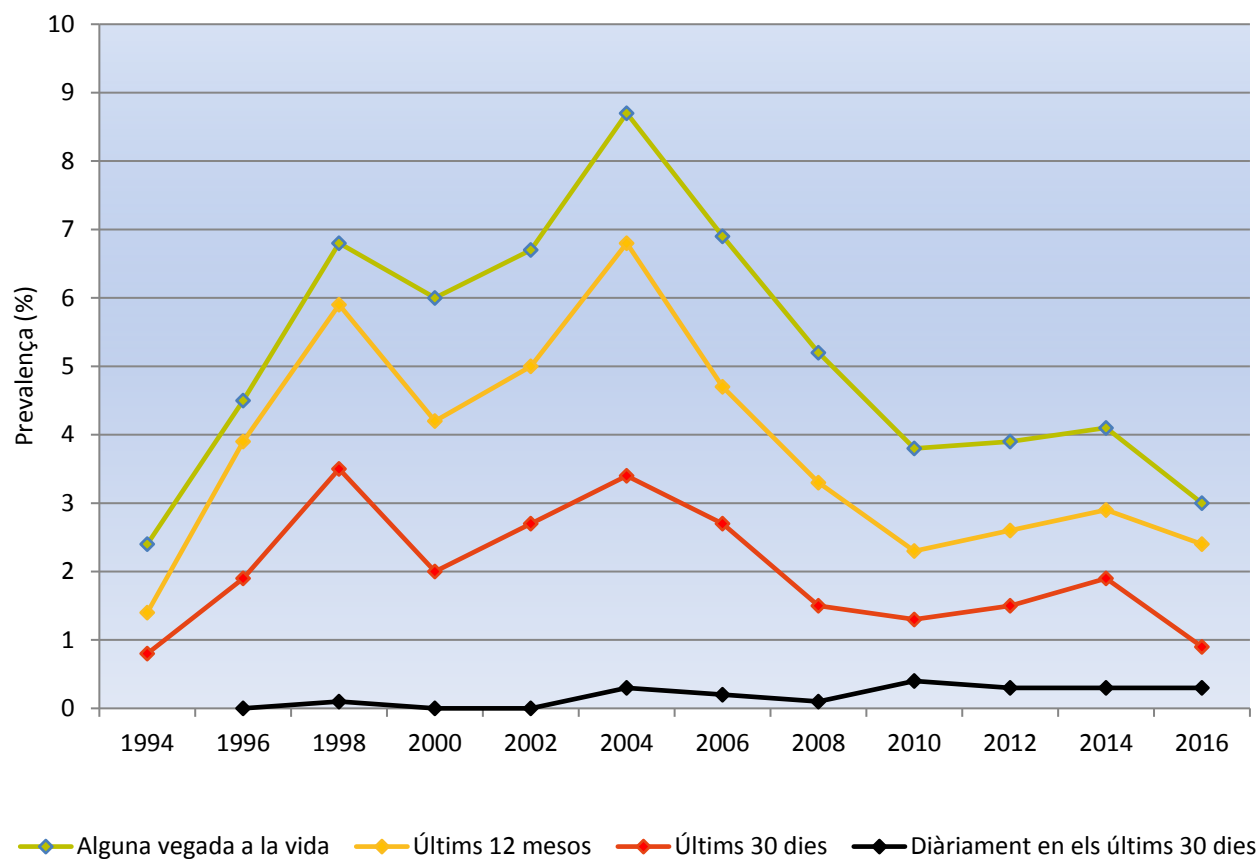
(5) He tingut relacions sexuals de les quals m'he penedit el dia següent.

(6) He tingut relacions sexuals sense preservatiu.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

L'any 2016, les prevalences del consum de cocaïna —en pols i/o base— (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2014, amb la qual cosa es recuperava la tendència descendent del consum d'aquesta substància que es va observar durant el període 2004-2010 i que es va interrompre durant el període 2012-2014. El consum diari o gairebé diari de cocaïna s'ha mantingut bastant estable durant el període 1996-2016. Cal destacar que les prevalences de consum de cocaïna (en pols i/o base) en els trams temporals alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies van ser de les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016 (figura 6).

Figura 6. Evolució de la prevalença de consum de cocaïna (en pols i/o base) entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.12. Consum d'èxtasi

Al qüestionari es feia referència a aquesta substància amb els noms *èxtasi*, *pastis*, *pirules* o *crystal*.

L'any 2016, el 2,3% dels estudiants havien consumit aquesta substància alguna vegada a la vida; l'1,7%, en els últims dotze mesos, i el 0,6%, en els últims trenta dies (taula 44).

El percentatge de consumidors entre els nois va ser superior al de les noies en tots els trams temporals (taula 44).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 14,9 anys (15,2 anys en els nois i 14,4 en les noies) (taula 44).

Les prevalences màximes de consum d'èxtasi en tots els trams temporals (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) es van observar als 18 anys.

Taula 44. Característiques generals del consum d'èxtasi entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'èxtasi alguna vegada a la vida (%)	3,0	1,6	2,3
Edat mitjana d'inici del consum d'èxtasi (anys)	15,2	14,4	14,9
Prevalença del consum d'èxtasi en els últims dotze mesos (%)	2,2	1,2	1,7
Prevalença del consum d'èxtasi en els últims trenta dies (%)	0,9	0,3	0,6

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

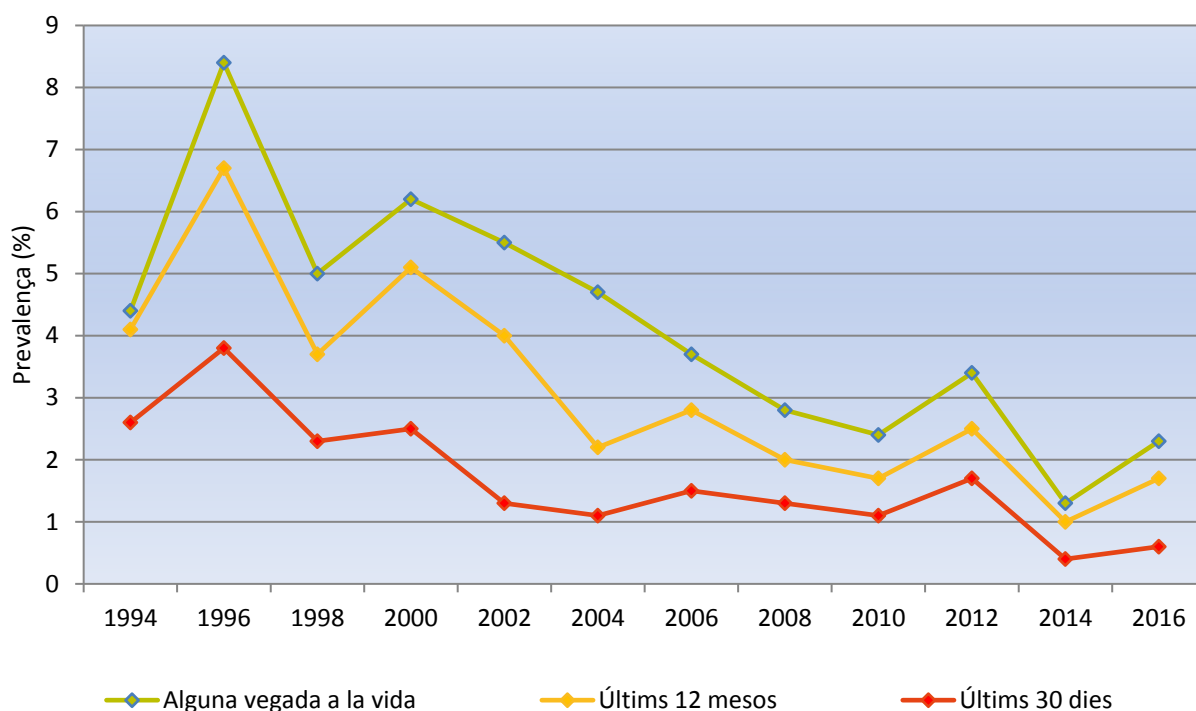
L'any 2016, les prevalences del consum d'èxtasi (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser lleugerament superiors a les de l'any 2014.

A la figura 7 es mostra l'evolució de les prevalences de consum d'èxtasi durant el període 1994-2016.

La prevalença del consum d'èxtasi va assolir els valors més elevats els anys 1996 i 2000, quan el percentatge d'estudiants que n'havia consumit alguna vegada a la vida va superar el 8,0% l'any 1996 i el 6,0% l'any 2000. A partir de llavors, la prevalença d'aquesta droga va anar descendant progressivament, tendència que es va frenar l'any 2012, si bé aquell any, el seu valor ja s'havia reduït gairebé a la meitat respecte a l'any 2000 (figura 7).

L'any 2014 es va reiniciar la tendència descendent d'aquesta substància i es va detectar el valor més reduït de tota la sèrie històrica, de manera que els estudiants de 14 a 18 anys que havien consumit èxtasi alguna vegada a la vida representaven l'1,3%. L'any 2016 va tornar a augmentar lleugerament la prevalença de consum alguna vegada a la vida fins a situar-se en el 2,3%. No obstant això, cal remarcar que les prevalences de consum dels anys 2014 i 2016 van ser les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016. En referència al tram temporal dels últims trenta dies, els anys 2014 i 2016 la prevalença de consum es va situar per sota de l'1,0% (figura 7).

Figura 7. Evolució de la prevalença de consum d'èxtasi entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.13. Consum d'amfetamines/speed

Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb les denominacions *amfetamines*, *speed*, *amfetes*, *metamfetamina* o *ice*.

L'any 2016, l'1,9% dels estudiants n'havien consumit alguna vegada a la vida; l'1,4%, en els últims dotze mesos, i el 0,7%, en els últims trenta dies (taula 45).

El consum estava més estès entre els nois que entre les noies (taula 45).

L'edat d'inici del consum es va situar en els 14,4 anys (14,2 anys en els nois i 14,7 en les noies) (taula 45).

Les prevalences màximes de consum d'amfetamines/speed en tots els trams temporals es van observar als 18 anys, excepte en el cas del consum alguna vegada a la vida, en què es va detectar la màxima prevalença als 15 anys (4,1% als 15 anys i 3,7% als 18 anys).

L'any 2016, les prevalences del consum d'amfetamines/speed (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) es van mantenir estables respecte a les de l'any 2014.

A la figura 8 es mostra l'evolució de les prevalences de consum d'amfetamines/speed durant el període 1994-2016.

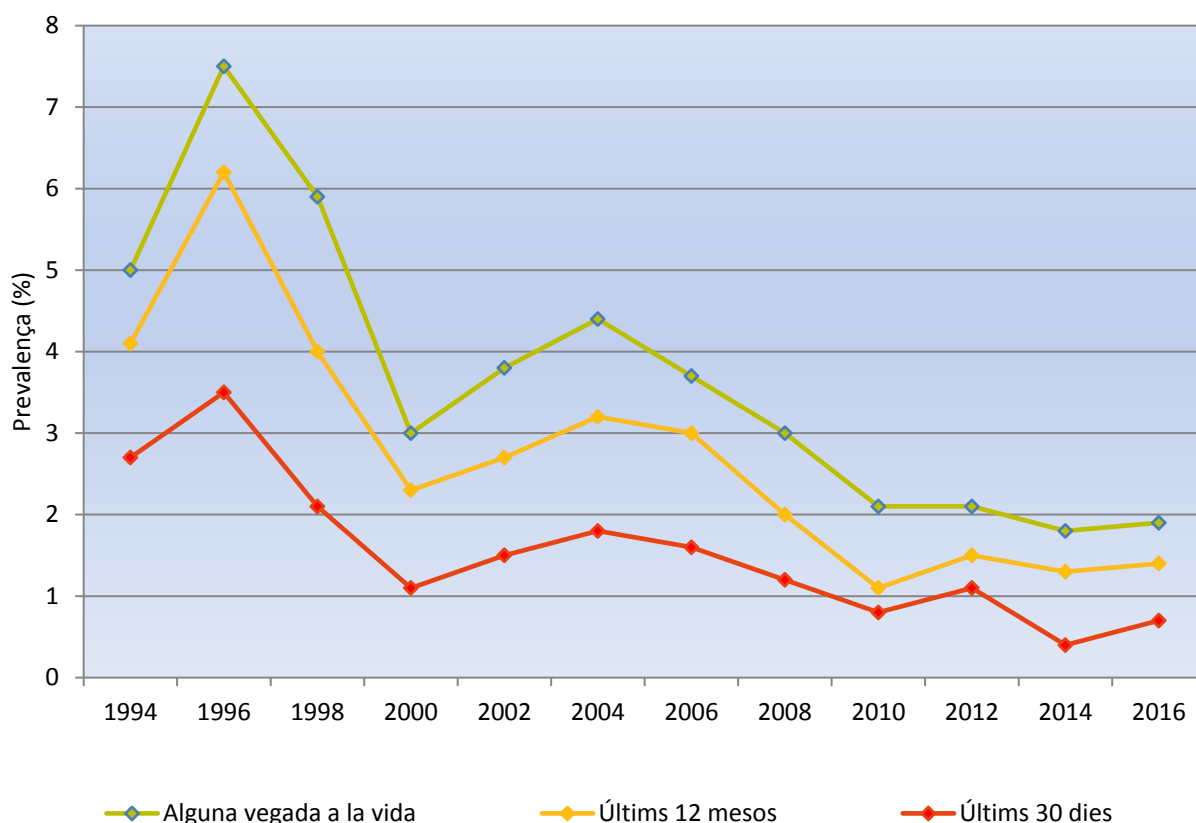
Taula 45. Característiques generals del consum d'amfetamines/speed entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'amfetamines alguna vegada a la vida (%)	2,3	1,6	1,9
Edat mitjana d'inici del consum d'amfetamines (anys)	14,2	14,7	14,4
Prevalença del consum d'amfetamines en els últims dotze mesos (%)	1,9	1,0	1,4
Prevalença del consum d'amfetamines en els últims trenta dies (%)	1,2	0,2	0,7

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

La prevalença de consum d'amfetamines/speed alguna vegada a la vida va seguir una tendència descendent molt important durant el període 1996-2000; va passar del 7,5% l'any 1996 al 3,0% l'any 2000. Aquesta tendència es va trencar els anys 2002 i 2004. Posteriorment, a partir de l'any 2004 (4,4%), el consum d'aquestes substàncies alguna vegada a la vida es va tornar a reduir fins l'any 2010 (2,1%). Des de llavors, durant els anys 2012 (2,1%), 2014 (1,8%) i 2016 (1,9%), les prevalences de consum d'amfetamines/speed es van mantenir bastant estables, i van ser les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016. En referència al tram temporal dels últims trenta dies, els anys 2014 i 2016 la prevalença de consum es va situar per sota de l'1,0% (figura 8).

Figura 8. Evolució de la prevalença de consum d'amfetamines/speed entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, en aquesta enquesta, com en les dels anys 2012 i 2014, hi havia una pregunta que analitzava exclusivament el consum de metamfetamina sense incloure-hi la resta d'amfetamines. Al qüestionari es feia referència a aquesta substància amb les denominacions *metamfetamina*, *meth*, *ice* o *cristall*.

L'any 2016, l'1,2% dels estudiants havien consumit metamfetamina alguna vegada a la vida; el 0,9%, en els últims dotze mesos, i el 0,5%, en els últims trenta dies (taula 47).

El consum estava més estès entre els nois que entre les noies en tots els trams temporals (taula 47).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 14,5 anys (14,4 anys en els nois i 14,5 en les noies) (taula 47).

L'any 2016, les prevalences del consum de metamfetamina (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser superiors a les de l'any 2014.

Les prevalences màximes de consum de metamfetamina en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

A la taula 48 es mostra l'evolució de les prevalences de consum de metamfetamina durant el període 2012-2016.

Taula 47. Característiques generals del consum de metamfetamina entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de metamfetamina alguna vegada a la vida (%)	1,6	0,9	1,2
Edat mitjana d'inici del consum de metamfetamina (anys)	14,4	14,5	14,5
Prevalença del consum de metamfetamina en els últims dotze mesos (%)	1,3	0,6	0,9
Prevalença del consum de metamfetamina en els últims trenta dies (%)	0,7	0,2	0,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 48. Evolució de les prevalences de consum de metamfetamina entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2012-2016

Any	2012	2014	2016
Prevalença del consum de metamfetamina alguna vegada a la vida	0,8	0,7	1,2
Prevalença del consum de metamfetamina en els últims dotze mesos	0,6	0,5	0,9
Prevalença del consum de metamfetamina en els últims trenta dies	0,5	0,2	0,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2012-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.14. Consum d'al·lucinògens

Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb els noms *al·lucinògens*, LSD, *àcid*, *tripi*, *bolets màgics*, mescalina, ketamina, *special-K*, Ketolar i Imalgene.

L'any 2016, l'1,7% dels estudiants de secundària n'havien consumit alguna vegada a la vida; l'1,2%, en els últims dotze mesos, i el 0,5%, en els últims trenta dies (taula 49).

El consum va ser més freqüent entre els nois que entre les noies (taula 49).

L'edat d'inici del consum es va situar en els 14,5 anys (14,2 anys en els nois i 14,9 anys en les noies) (taula 49).

Les prevalences màximes de consum d'al·lucinògens en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

L'any 2016, les prevalences del consum d'al·lucinògens (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) es van mantenir estables respecte a les de l'any 2014.

A la figura 9 es mostra l'evolució de les prevalences de consum d'al·lucinògens durant el període 1994-2016.

Taula 49. Característiques generals del consum d'al·lucinògens entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

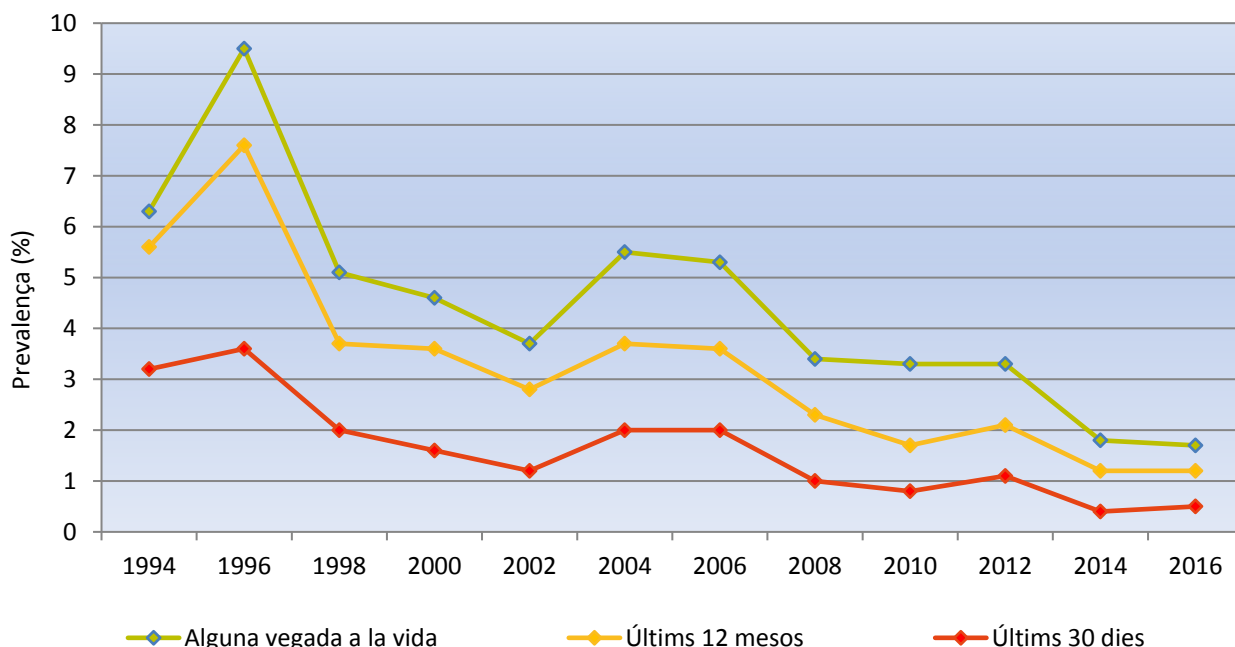
	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'al·lucinògens alguna vegada a la vida (%)	2,4	1,1	1,7
Edat mitjana d'inici del consum d'al·lucinògens (anys)	14,2	14,9	14,5
Prevalença del consum d'al·lucinògens en els últims dotze mesos (%)	1,6	0,8	1,2
Prevalença del consum d'al·lucinògens en els últims trenta dies (%)	0,7	0,3	0,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El consum d'al·lucinògens alguna vegada a la vida ha presentat una tendència descendent des del 1994 que només es va trencar durant el període 2004-2006 (figura 9).

La prevalença de consum alguna vegada a la vida d'aquest tipus de substàncies va registrar el percentatge més important l'any 1996, quan el 9,5% dels estudiants de 14 a 18 anys van admetre que havien consumit al·lucinògens algun cop a la vida. Entre els anys 1998 i el 2002, la prevalença es va situar per sota del 5,2% i del 3,8% (5,1% l'any 1998 i 3,7% l'any 2002); entre els anys 2008 i 2012, la tendència descendent es va estabilitzar, tot i que les prevalences de consum es van situar per sota del 3,5%. L'any 2014 aquesta tendència descendent va prosseguir i es va registrar un percentatge de l'1,8% i l'any 2016 es va mantenir estable respecte l'any 2014 (1,7%). En aquest sentit, cal remarcar que les prevalences de consum alguna vegada a la vida dels anys 2014 i 2016 van ser les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016. En referència al tram temporal dels últims trenta dies, els anys 2014 i 2016 la prevalença de consum es va situar per sota de l'1,0% (figura 9).

Figura 9. Evolució de la prevalença de consum d'al·lucinògens entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, en aquesta enquesta, com en les dels anys 2012 i 2014, hi havia una pregunta que analitzava exclusivament el consum de bolets al·lucinògens sense incloure-hi la resta de substàncies al·lucinògenes. Al qüestionari es feia referència a aquestes substàncies amb la denominació de "bolets màgics".

L'any 2016, l'1,4% dels estudiants havien consumit bolets al·lucinògens alguna vegada a la vida; l'1,0%, en els últims dotze mesos, i el 0,5%, en els últims trenta dies (taula 50).

El consum estava més estès entre els nois que entre les noies (taula 50).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 14,8 anys (14,8 anys en els nois i 14,7 en les noies) (taula 50).

Les prevalences màximes de consum de bolets al·lucinògens en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

L'any 2016, les prevalences de consum de bolets al·lucinògens (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser lleugerament superiors a les de l'any 2014.

A la taula 51 es mostra l'evolució de les prevalences de consum de bolets al·lucinògens durant el període 2012-2016.

Taula 50. Característiques generals del consum de bolets al·lucinògens entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de bolets al·lucinògens alguna vegada a la vida (%)	2,0	0,6	1,4
Edat mitjana d'inici del consum de bolets al·lucinògens (anys)	14,8	14,7	14,8
Prevalença del consum bolets al·lucinògens en els últims dotze mesos (%)	1,5	0,6	1,0
Prevalença del consum bolets al·lucinògens en els últims trenta dies (%)	0,6	0,3	0,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 51. Evolució de les prevalences de consum de bolets al·lucinògens entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2012-2016

Any	2012	2014	2016
Prevalença del consum de bolets al·lucinògens alguna vegada a la vida	1,7	1,1	1,4
Prevalença del consum de bolets al·lucinògens en els últims dotze mesos	1,2	0,7	1,0
Prevalença del consum de bolets al·lucinògens en els últims trenta dies	0,6	0,2	0,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2012-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.15. Consum d'heroïna

Al qüestionari es feia referència a l'heroïna, incloent-hi també altres denominacions com *cavall* i *jaco*.

L'any 2016, el 0,8% dels estudiants havien consumit heroïna alguna vegada a la vida; el 0,8%, en els últims dotze mesos, i el 0,5%, durant l'últim mes (taula 52).

El consum d'heroïna en els nois va ser superior al de les noies (taula 52).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 14,1 anys (13,6 anys en els nois i 15,0 anys en les noies) (taula 52).

Les prevalences màximes de consum d'heroïna en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

L'any 2016, les prevalences del consum d'heroïna (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els darrers trenta dies) van ser lleugerament superiors a les de l'any 2014.

A la figura 10 es mostra l'evolució de les prevalences de consum d'heroïna durant el període 1994-2016.

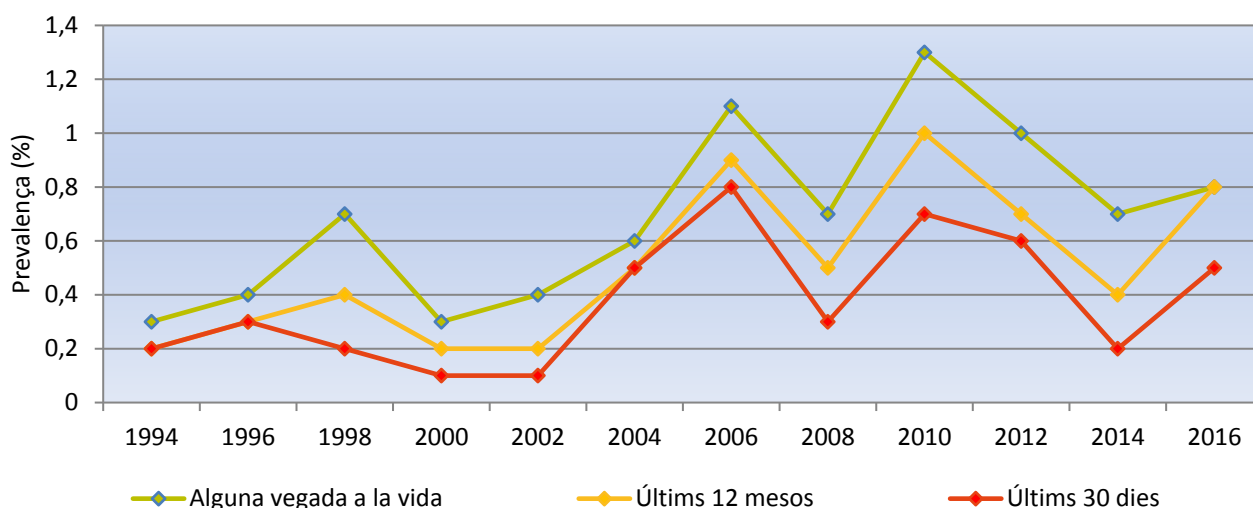
Taula 52. Característiques generals del consum d'heroïna entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'heroïna alguna vegada a la vida (%)	1,2	0,5	0,8
Edat mitjana d'inici del consum d'heroïna (anys)	13,6	15,0	14,1
Prevalença del consum d'heroïna en els últims dotze mesos (%)	1,2	0,5	0,8
Prevalença del consum d'heroïna en els últims trenta dies (%)	0,9	0,2	0,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El percentatge de consumidors d'heroïna entre els estudiants de 14 a 18 anys és minoritari i se situa per sota de l'1,4%. Des de l'any 1994 cap estimació no ha superat mai aquesta xifra (figura 10).

Figura 10. Evolució de la prevalença de consum d'heroïna entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.16. Consum d'inhalants

Els inhalants són substàncies volàtils que es poden inhalar i que tenen efectes psicoactius.

Al qüestionari, amb aquesta denominació, es van incloure les coles, les pegues, els dissolvents, els *poppers*, els nitrats volàtils i la gasolina.

L'any 2016, l'1,1% dels estudiants n'havien consumit alguna vegada a la vida; el 0,7%, en els últims dotze mesos, i el 0,4%, l'últim mes (taula 53).

El consum va ser predominantment masculí en tots els trams temporals (taula 53).

L'edat mitjana d'inici de consum es va situar en els 13,2 anys (14,0 anys en els nois i 12,3 anys en les noies) (taula 53).

Les prevalences màximes de consum d'inhalants en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

L'any 2016, les prevalences de consum d'inhalants alguna vegada a la vida i durant els darrers trenta dies es van mostrar bastant estables respecte a l'any 2014, mentre que el seu consum durant els últims dotze mesos va experimentar una lleugera disminució.

A la figura 11 es mostra l'evolució de les prevalences de consum d'inhalants durant el període 1994-2016.

Taula 53. Característiques generals del consum d'inhalants entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

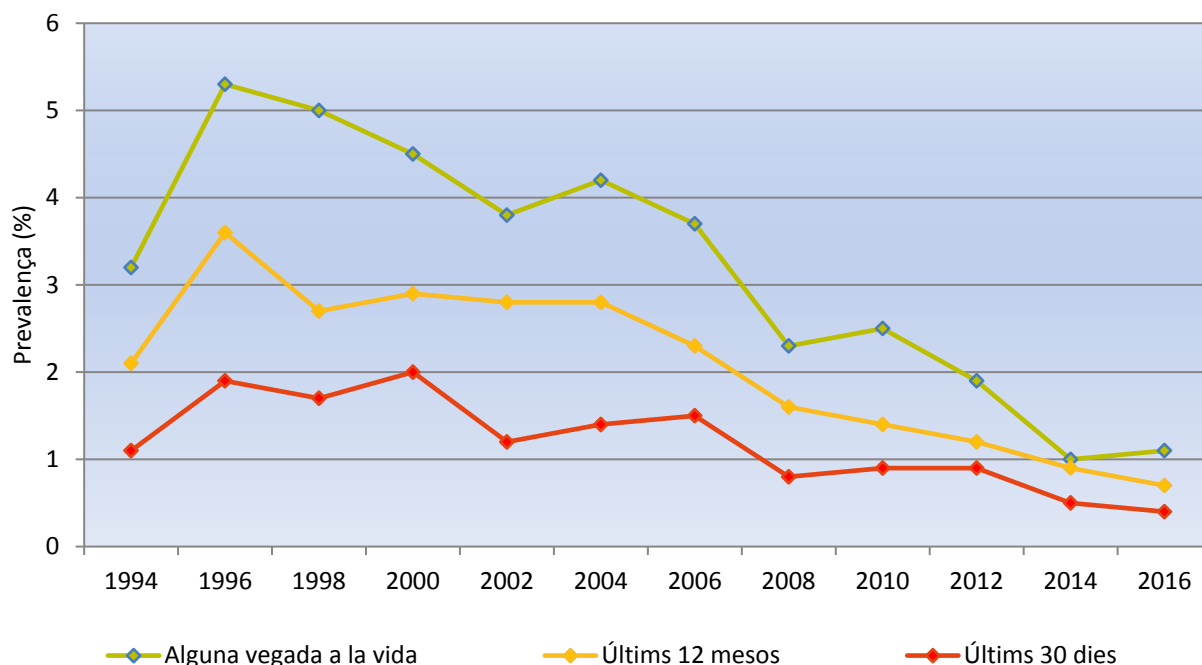
	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'inhalants alguna vegada a la vida (%)	1,4	0,7	1,1
Edat mitjana d'inici del consum d'inhalants (anys)	14,0	12,3	13,2
Prevalença del consum d'inhalants en els últims dotze mesos (%)	1,0	0,4	0,7
Prevalença del consum d'inhalants en els últims trenta dies (%)	0,5	0,2	0,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El consum d'inhalants actualment és minoritari entre els estudiants de 14 a 18 anys: l'any 2016 el percentatge d'alumnes que va admetre que n'havia consumit alguna vegada a la vida es trobava per sota de l'1,2% (figura 11).

La màxima prevalença de consum d'inhalants alguna vegada a la vida es va produir l'any 1996 (5,3%). Posteriorment, el consum d'inhalants, en general, s'ha anat reduint progressivament, i l'any 2014 i el 2016 es van observar les prevalences de consum més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016 (1,0% l'any 2014 i 1,1% l'any 2016) (figura 11).

Figura 11. Evolució de la prevalença de consum d'inhalants entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 1994-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 1994-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.17. Consum de GHB o “èxtasi líquid”

Al qüestionari es feia referència al GHB o “èxtasi líquid”, incloent-hi també altres denominacions com ara gammahidroxibutirat, *X-líquid* i *gamma-OH*.

L'any 2016, el 0,7% dels estudiants n'havien consumit alguna vegada a la vida; el 0,5%, en els últims dotze mesos, i el 0,4%, l'últim mes (taula 54).

El consum va ser més freqüent en els nois que en les noies (taula 54).

L'edat mitjana d'inici del consum de GHB es va situar en els 13,7 anys (14,2 anys en els nois i 12,0 anys en les noies) (taula 54).

Les prevalences màximes de consum GHB en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

L'any 2016, les prevalences de consum de GHB alguna vegada a la vida i en els últims dotze mesos van ser inferiors a les de l'any 2014, mentre que el seu consum durant els últims trenta dies es va mantenir estable.

A la figura 12 es mostra l'evolució de les prevalences de consum de GHB durant el període 2006-2016.

Taula 54. Característiques generals del consum de GHB entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

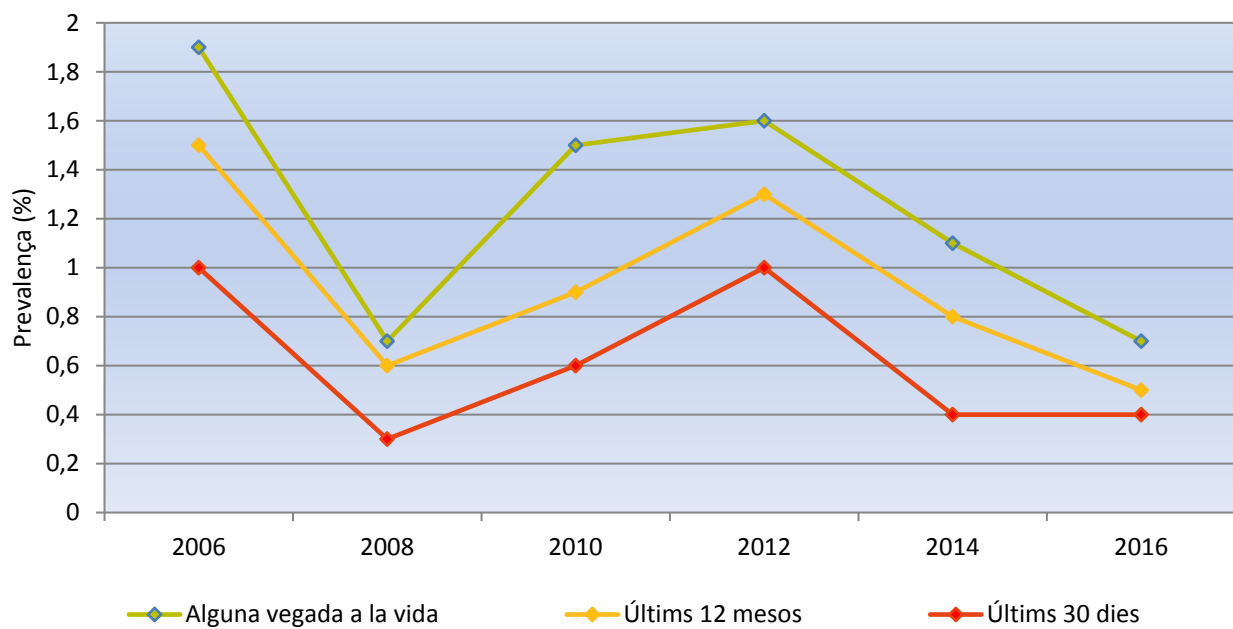
	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum de GHB alguna vegada a la vida (%)	0,9	0,5	0,7
Edat mitjana d'inici del consum de GHB (anys)	14,2	12,0	13,7
Prevalença del consum de GHB en els últims dotze mesos (%)	0,6	0,3	0,5
Prevalença del consum de GHB en els últims trenta dies (%)	0,5	0,3	0,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El consum de GHB és minoritari entre els estudiants de 14 a 18 anys: l'any 2016 el percentatge que va admetre haver consumit aquesta substància es trobava per sota del 0,8% (figura 12).

La màxima prevalença de consum alguna vegada a la vida de GHB es va produir l'any 2006 (1,9%). Posteriorment, a partir de l'any 2012, el consum de GHB s'ha anat reduint progressivament, i l'any 2016 s'observa la prevalença de consum més baixa (0,7%), conjuntament amb la de l'any 2008, del període 2006-2016 (figura 12).

Figura 12. Evolució de la prevalença de consum de GHB entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2006-2016

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2006-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.18. Consum d'esteroides anabolitzants

L'any 2016, el 0,7% dels estudiants havien consumit aquestes substàncies alguna vegada a la vida; el 0,5%, en els últims dotze mesos, i el 0,3%, durant l'últim mes (taula 55).

El consum en els nois va ser superior al de les noies (taula 55).

L'edat mitjana d'inici del consum va ser els 13,6 anys (13,4 anys en els nois i 13,7 anys en les noies) (taula 55).

Les prevalences màximes de consum d'esteroides anabolitzants en tots els trams temporals es van observar als 18 anys.

L'any 2016, les prevalences del consum d'esteroides anabolitzants (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els darrers trenta dies) van ser lleugerament superiors a les de l'any 2014.

A la taula 56 es mostra l'evolució de les prevalences de consum d'esteroides anabolitzants durant el període 2012-2016.

Taula 55. Característiques generals del consum d'esteroides anabolitzants entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe. Catalunya, 2016

	Homes	Dones	Tots dos sexes
Prevalença del consum d'esteroides anabolitzants alguna vegada a la vida (%)	0,9	0,3	0,7
Edat mitjana d'inici del consum d'esteroides anabolitzants (anys)	13,4	13,7	13,6
Prevalença del consum d'esteroides anabolitzants en els últims dotze mesos (%)	0,7	0,2	0,5
Prevalença del consum d'esteroides anabolitzants en els últims trenta dies (%)	0,5	0,2	0,3

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 56. Evolució de la prevalença de consum d'esteroides anabolitzants entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2012-2016

Any	2012	2014	2016
Prevalença del consum d'esteroides anabolitzants alguna vegada a la vida	0,7	0,4	0,7
Prevalença del consum d'esteroides anabolitzants en els últims dotze mesos	0,4	0,3	0,5
Prevalença del consum d'esteroides anabolitzants en els últims trenta dies	0,3	0,2	0,3

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2012-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.19. Consum de noves substàncies psicoactives

A través d'aquest apartat de l'enquesta es pretenia conèixer la prevalença de consum de les anomenades noves substàncies psicoactives entre els estudiants de 14 a 18 anys, com també avaluar la percepció del risc associat al seu consum i la percepció de disponibilitat per aconseguir-les.

Inicialment, es va preguntar als estudiants si havien consumit “noves substàncies” de manera genèrica. Al qüestionari es definien com a “noves substàncies que imiten l'efecte de drogues il·legals, com el cànnabis, la cocaïna, l'èxtasi... Aquestes noves substàncies (*keta*, *spice*, marihuana sintètica, *miau*, *flakka*, *Superman*) es poden presentar en forma d'herbes, pastilles, pols, líquids, encensos, etc.”.

La prevalença de consum d'aquestes noves substàncies alguna vegada a la vida va ser del 5,4%; en els darrers dotze mesos, del 4,0%, i durant els darrers trenta dies, del 2,1% (taula 57).

La prevalença en els nois va ser més alta que en les noies en tots els trams temporals; pel que fa a l'edat, la prevalença més alta alguna vegada a la vida es va observar als 18 anys, mentre que la dels últims dotze mesos i la dels últims trenta dies es va observar als 15 anys (taula 57).

Taula 57. Prevalença de consum de noves substàncies psicoactives alguna vegada a la vida, en els últims 12 mesos i en els últims 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe i l'edat (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Alguna vegada a la vida	5,4	5,8	5,0	4,2	6,8	5,7	4,8	8,8
En els últims dotze mesos	4,0	4,6	3,5	3,3	5,7	4,4	2,9	5,1
En els últims trenta dies	2,1	2,6	1,7	1,6	3,9	2,0	1,2	3,7

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En general, es va observar un desconeixement bastant important sobre aquest tipus de drogues: un 45,3% dels estudiants van manifestar que no n'havien sentit a parlar mai.

Els estudiants que van reconèixer que havien consumit noves substàncies (de forma genèrica) van assenyalar que, durant el darrer any, en el 58,7% dels casos un familiar, amic o conegut els havia ofert la substància, en el 32,6% dels casos van indicar que les havien aconseguit a través d'un venedor (camell) i el 23,5% van declarar que algú els les havia ofert en una festa, en un pub o en un bar. Per tant, el contacte personal va resultar la via més freqüent per accedir a aquestes substàncies, la qual cosa va ser més rellevant que l'ús d'Internet o que fer servir altres alternatives de distribució, com les botigues especialitzades (*smart shop* o *head shop*), ja que menys del 10% dels estudiants van assenyalar aquestes opcions per aconseguir aquestes substàncies (taula 58).

Taula 58. Maneres d'aconseguir noves substàncies psicoactives entre els estudiants de 14 a 18 anys entre aquells que les van consumir en els últims dotze mesos (%). Catalunya, 2016

	Percentatge
Me les va oferir un familiar/amic/conegut	58,7
A través d'un venedor (camell)	32,6
Me les van oferir en una festa, en un pub, en un bar	23,5
Les vaig comprar en una botiga especialitzada (<i>smart shop</i> o <i>head shop</i>)	8,1
A través d'Internet	7,3
Altres llocs	5,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Posteriorment, de manera addicional, en el qüestionari es van incloure una sèrie de noves substàncies per les quals es preguntava de manera específica: ketamina, *spice*, mefedrona i sàlvia (taula 59).

Al qüestionari es feia referència a la ketamina —incloent-hi també altres denominacions com ara *K*, Ketolar, *Special K*, *vitamina K* o *pols k*—, a l'*spice* —com a *spice* o cannabinoides sintètics— i a la mefedrona —com a *miau-miau*, 4-MMC, *bombolles blaves* o *catmef*.

Totes aquestes substàncies presentaven prevalences de consum alguna vegada a la vida inferiors a l'1,1%. Els percentatges més elevats van ser els relatius al consum de *spice* (1,0%) i de sàlvia (0,8%), mentre que la ketamina i la mefedrona van ser les substàncies amb un consum lleugerament menys freqüent entre els estudiants (0,7% i 0,6%, respectivament) (taula 59).

Taula 59. Prevalences de consum de noves substàncies psicoactives entre els estudiants de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2016

	Prevalença de consum alguna vegada a la vida	Prevalença de consum en l'últim any	Prevalença de consum en l'últim mes
Ketamina	0,7	0,5	0,2
Spice	1,0	0,8	0,4
Mefredona	0,6	0,6	0,2
Sàlvia	0,8	0,7	0,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Cal remarcar, però, que el percentatge d'estudiants que van declarar que havien consumit noves substàncies de manera genèrica alguna vegada a la vida va ser d'un 5,4%, la qual cosa podria suggerir que es podrien consumir altres noves substàncies psicoactives que no estaven incloses entre les de la taula 59 —ketamina, *spice*, mefedrona i sàlvia— (amb unes prevalences de consum alguna vegada a la vida molt inferiors al que s'ha esmentat anteriorment) i pel consum de les quals no es va preguntar al qüestionari.

Pel que fa a la percepció de risc, cal remarcar que aquest tipus de substàncies tenia una escassa popularitat entre els alumnes. En aquest sentit, entre el 73,9% i el 79,2% dels estudiants no havien sentit a parlar mai de la ketamina, del *spice*, de la mefedrona o de la sàlvia, i per tant desconeixien els problemes de salut que podia significar consumir alguna d'aquestes substàncies (taula 60).

Taula 60. Percentatge d'estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que desconeixien els problemes de salut que podia significar consumir alguna d'aquestes substàncies perquè no n'havien sentit a parlar mai (%). Catalunya, 2016

	Percentatge
Ketamina	73,9
<i>Spice</i>	75,1
Mefedrona	78,3
Sàlvia	79,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Posteriorment, es va analitzar la percepció de risc associat al consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) d'aquestes noves substàncies, excloent de l'anàlisi els casos en què no havien sentit a parlar mai de les substàncies respectives o no sabien contestar quin risc suposava consumir-les (taula 61).

Les conductes que els estudiants van associar a un risc més gran (un 69,4% o més dels estudiants consideraven que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum de ketamina, el de *spice* i el de mefedrona. El consum de sàlvia va ser la conducta que es va associar a un risc percebut menys important (63,3%) (taula 61).

Taula 61. Risc percebut pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys davant del consum alguna vegada⁽¹⁾ de noves substàncies psicoactives (percentatge d'estudiants que pensava que aquesta conducta podia causar bastants o molts problemes). Catalunya, 2016

	Consumir-ne alguna vegada
Ketamina	70,7
<i>Spice</i>	69,9
Mefedrona	69,4
Sàlvia	63,3

(1) Consum alguna vegada: una vegada al mes o menys freqüentment.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En relació amb la disponibilitat percebuda de les noves substàncies psicoactives, el 50,4% dels estudiants pensaven que els seria relativament fàcil o molt fàcil aconseguir ketamina si volguessin; el 49,1%, *spice* i sàlvia, i el 45,1%, mefedrona (taula 62).

Taula 62. Disponibilitat percebuda de noves substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge d'estudiants que pensava que seria relativament fàcil o molt fàcil aconseguir cada substància). Catalunya, 2016

Percentatge d'estudiants que pensava que seria relativament fàcil o molt fàcil aconseguir cadascuna d'aquestes substàncies	
Ketamina	50,4
<i>Spice</i>	49,1
Mefedrona	45,1
Sàlvia	49,1

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, es va observar que les prevalences relatives al consum en els últims dotze mesos de tabac, alcohol, cànnabis, cocaïna, èxtasis, amfetamines, al·lucinògens, heroïna o inhalants, eren molt més elevades entre els estudiants que havien consumit noves substàncies davant les obtingudes entre els alumnes que no n'havien consumit mai (taula 63).

Taula 63. Prevalença de consum de drogues en els últims 12 mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que havien consumit noves substàncies alguna vegada a la vida davant els que no havien consumit noves substàncies (%). Catalunya, 2016

	Consumidor de noves substàncies	No consumidor de noves substàncies
Tabac	74,2	33,1
Alcohol	91,2	68,5
Borratxeres en els últims 12 mesos	69,7	37,8
<i>Botellón</i> en els últims 12 mesos	74,1	44,7
Hipnosedants ⁽¹⁾	31,8	11,7
Cànnabis	76,2	25,3
Cocaïna en pols i/o base	21,0	1,2
Èxtasi	18,4	0,7
Amfetamines	18,1	0,4
Al·lucinògens	16,2	0,3
Heroïna	10,2	0,2
Inhalants	7,4	0,3

(1) Hipnosedants amb recepta mèdica o sense.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.20. Policonsum de substàncies psicoactives

El policonsum de drogues (legals i il·legals) va ser freqüent entre els estudiants que van consumir substàncies psicoactives.

El policonsum fa referència al consum de diverses substàncies psicoactives en un mateix període de temps. Considerant els dotze mesos previs a la realització de l'enquesta, el 41,8% dels estudiants van realitzar algun tipus de policonsum, és a dir, van consumir dues substàncies diferents o més en aquest període, mentre que el 32,8% va consumir una única substància. Els estudiants que no van realitzar cap consum de drogues van representar el 25,4% dels alumnes (taula 64).

En analitzar el nombre de substàncies psicoactives que van consumir els estudiants de 14 a 18 anys durant l'últim mes, es va observar que en els darrers trenta dies un 36,3% va consumir una sola substància. Pel que fa al policonsum, durant el darrers trenta dies un 30,4% dels estudiants van prendre dues substàncies psicoactives o més, és a dir, aproximadament 3 de cada 10 estudiants (30,4%) van realitzar un policonsum, i es va observar que la meitat (15,0%) d'aquests estudiants va consumir en concret dues substàncies diferents en el període esmentat (taula 64).

Cal destacar també que, durant l'últim mes, un 33,3% dels estudiants no van prendre cap substància psicoactiva (taula 64).

A la taula 65 es mostren les diferències entre la prevalença del nombre de substàncies consumides (legals i il·legals) en els últims dotze mesos durant els anys 2014 i 2016 (l'any 2014 el policonsum, durant els darrers dotze mesos, va ser d'un 47,2% i l'any 2016, d'un 41,8%).

El policonsum s'incrementava a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (taula 66). En el grup de 14 anys, el 26,0% va consumir almenys dues substàncies diferents l'últim any, percentatge que augmentava al 44,9% en el col·lectiu de 16 anys. A partir d'aquesta edat, més de la meitat dels alumnes van reconèixer haver fet policonsum, el qual va assolir la prevalença més elevada en el grup de 18 anys (66,9%).

Si únicament es consideraven les drogues il·legals (cànnabis, cocaïna en pols, cocaïna base, heroïna, amfetamines, èxtasi, al·lucinògens i GHB), es va observar que el policonsum era minoritari entre els estudiants: menys del 5% dels alumnes van consumir al llarg de la seva vida dues substàncies il·legals diferents o més (4,3%). Durant els últims dotze mesos el policonsum va ser d'un 3,2% i el dels últims trenta dies, d'un 0,7% (taula 67).

Taula 64. Prevalença del nombre de substàncies psicoactives consumides (legals i il·legals)* entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2016

	Alguna vegada a la vida	En els últims 12 mesos	En els últims 30 dies
Cap substància	21,4	25,4	33,3
Una substància	28,9	32,8	36,3
Dues substàncies	18,7	16,7	15,0
Tres substàncies	20,3	18,2	13,0
Quatre substàncies	8,0	5,0	1,9
Cinc substàncies o més	2,7	1,9	0,5

* Drogues legals i il·legals: tabac, alcohol, hipnosedants amb recepta o sense, cànnabis, cocaïna pols, cocaïna base, èxtasi, amfetamines, al·lucinògens, heroïna, inhalants, i GHB.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 65. Prevalença del nombre de substàncies psicoactives consumides (legals i il·legals)* en els últims 12 mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2014-2016

	2014	2016
Cap substància	19,9	25,4
Una substància	33,0	32,8
Dues substàncies	18,6	16,7
Tres substàncies	20,6	18,2
Quatre substàncies	5,5	5,0
Cinc substàncies o més	2,5	1,9

* Drogues legals i il·legals: tabac, alcohol, hipnosedants amb recepta o sense, cànnabis, cocaïna pols, cocaïna base, èxtasi, amfetamines, al·lucinògens, heroïna, inhalants, i GHB.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 66. Prevalença del nombre de substàncies psicoactives (legals i il·legals)* consumides en els últims 12 mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%), segons l'edat (%). Catalunya, 2016

	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Cap substància	41,3	27,5	17,8	10,7	9,1
Una substància	32,7	30,8	37,3	31,7	24,0
Dues substàncies	13,0	16,3	18,6	21,6	13,2
Tres substàncies	10,0	17,4	19,5	27,2	32,2
Quatre substàncies	2,1	3,9	5,9	7,7	13,2
Cinc substàncies o més	0,9	4,1	0,9	1,2	8,3

* Drogues legals i il·legals: tabac, alcohol, hipnosedants amb recepta o sense, cànnabis, cocaïna pols, cocaïna base, èxtasi, amfetamines, al·lucinògens, heroïna, inhalants, i GHB.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 67. Prevalença del nombre de substàncies psicoactives consumides (il·legals)* entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2016

	Alguna vegada a la vida	En els últims 12 mesos	En els últims 30 dies
Cap substància	64,4	71,6	80,2
Una substància	31,2	25,3	19,0
Dues substàncies	2,4	1,5	0,3
Tres substàncies	0,6	0,6	0,1
Quatre substàncies	0,3	0,3	0,0
Cinc substàncies o més	1,0	0,8	0,3

* Drogues il·legals: cànnabis, cocaïna pols, cocaïna base, èxtasi, amfetamines, al·lucinògens, heroïna, inhalants, i GHB.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, l'estudi del consum encreuat de les diferents substàncies durant l'últim any va oferir informació específica de les prevalences amb què cada consumidor d'una substància psicoactiva consumia la resta de substàncies en aquest període (és a dir, es van comparar les prevalences que tenien les diferents drogues entre els consumidors de cada substància), la qual cosa pot facilitar l'anàlisi de l'associació de diferents grups de drogues per cada tipus de consumidor (taula 68).

A la taula 68 es mostra quin percentatge dels estudiants de 14 a 18 anys que va consumir una determinada droga en els últims dotze mesos va consumir també altres drogues en el mateix període. Com a exemple, podem esmentar les dades següents:

El 94,5% dels que van consumir tabac en els últims dotze mesos va consumir també alcohol en el mateix període, i el 65,6%, cànnabis.

El 82,7% dels consumidors anuals de cànnabis van consumir tabac en el mateix període; el 96,3%, alcohol, i el 7,7%, cocaïna.

Entre els que van consumir èxtasi l'últim any, el 56,0% va prendre també cocaïna; el 56,7%, amfetamines, i el 51,8%, al·lucinògens.

Pel que fa als consumidors anuals de cocaïna, el 41,5% va consumir també èxtasi; el 42,1%, amfetamines, i el 37,1%, al·lucinògens.

El consum d'alcohol era generalitzat entre els consumidors de totes les substàncies i la seva prevalença només baixava del 80% entre els estudiants que havien pres GHB (75,8%) (taula 68).

Pel que fa al tabac, estava notablement estès entre els consumidors de cànnabis, de manera que 8 de cada 10 estudiants (82,7%) reconeixien que havien fumat tabac en els últims dotze mesos. No obstant això, la prevalença que tenia el tabac entre els consumidors d'alcohol (48,3%) o d'hipnosedants amb recepta mèdica o sense (55,1%) era molt més discreta (taula 68).

Continuant amb l'anàlisi de les substàncies legals, el consum d'hipnosedants va adquirir la dimensió més important entre els consumidors d'al·lucinògens, d'amfetamines/*speed*, d'heroïna i de GHB, amb unes prevalences que se situaven properes al 50% o el superaven (taula 68).

Pel que fa al consum de substàncies il·legals, les prevalences de consum de cànnabis van registrar els nivells més elevats entre els estudiants que havien consumit èxtasi, al·lucinògens, amfetamines/*speed*, cocaïna (en pols i/o base), heroïna i GHB l'últim any (taula 68).

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016

Taula 68. Percentatge de consumidors d'altres drogues (últims 12 mesos) entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que han consumit alcohol, tabac, cànnabis, èxtasi, hipnosedants sense recepta, hipnosedants amb recepta o sense, cocaïna (pols i/o base), amfetamines, al·lucinògens, heroïna, inhalants o GHB en els últims 12 mesos (percentatges de fila).* Catalunya, 2016

	Tabac	Alcohol	Hipnosedants ⁽¹⁾	Hipnosedants ⁽²⁾ sense recepta	Cànnabis	Èxtasi	Al·lucinògens	Amfetamines/ Speed	Cocaïna (pols i/o base)	Heroïna	Inhalants	GHB
Tabac	100,0	94,5	18,3	9,9	65,6	3,6	2,6	3,1	5,2	1,5	1,1	1,0
Alcohol	48,3	100,0	14,7	7,3	39,1	2,3	1,6	1,8	3,3	1,0	0,9	0,5
Hipnosedants ⁽¹⁾	55,1	80,2	100,0	48,0	45,6	5,0	4,7	5,0	7,0	3,2	2,0	2,0
Hipnosedants ⁽²⁾ sense recepta	58,5	84,2	100,0	100,0	54,2	8,1	8,1	7,6	9,7	4,9	2,5	3,1
Cànnabis	82,7	96,3	20,7	11,7	100,0	5,5	3,8	4,3	7,7	2,6	1,8	1,3
Èxtasi	76,6	93,5	39,0	29,4	93,7	100,0	51,8	56,7	56,0	40,7	21,6	21,6
Al·lucinògens	78,2	93,6	54,2	42,7	96,5	79,8	100,0	75,3	74,4	59,2	28,7	36,1
Amfetamines/ Speed	77,7	89,6	46,9	32,5	89,5	70,3	61,5	100,0	68,8	42,9	23,3	29,1
Cocaïna (pols i/o base)	77,4	97,0	38,4	25,1	91,1	41,5	37,1	42,1	100,0	30,1	14,0	14,1
Heroïna	68,4	91,1	53,2	36,9	95,4	86,3	81,4	73,3	86,2	100,0	41,0	42,4
Inhalants	58,3	94,9	39,2	21,6	77,7	59,2	47,3	47,3	46,8	49,9	100,0	37,2
GHB	77,3	75,8	54,6	38,9	90,0	81,9	83,4	83,4	66,8	73,8	54,1	100,0

* Percentatge de consumidors de la substància (fila) que també consumeixen la substància (columna).

(1) Tranquil·litzants i somnífers amb recepta mèdica o sense.

(2) Tranquil·litzants i somnífers sense recepta mèdica.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, quan es va relacionar el consum abusiu d'alcohol amb el d'altres substàncies, es va observar que el consum de drogues era més freqüent entre els estudiants que havien fet un consum episòdic intensiu d'alcohol o *binge drinking* (ingesta de 5 o més vasos, canyes o copes de begudes alcohòliques de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores) o que s'havien emborratxat en els últims trenta dies.

Considerant el període esmentat, gairebé 5 de cada 10 estudiants (47,1%) que van fer *binge drinking* van consumir cànnabis, mentre que entre aquells que no en van fer la prevalença es va situar per sota del 10% (taula 69). La situació va ser semblant quan es va fer la comparació entre els estudiants que s'havien emborratxat durant l'últim mes davant els que no ho havien fet i, en tot cas, la prevalença de les drogues il·legals analitzades va ser més elevada en el col·lectiu que es va emborratxar en els darrers trenta dies (taula 70).

Taula 69. Prevalença de consum de drogues en els últims 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys segons si han fet *binge drinking* o no en el mateix període (%). Catalunya, 2016

	Ha fet <i>binge drinking</i> en els últims 30 dies	No ha fet <i>binge drinking</i> en els últims 30 dies
Consum de cànnabis	47,1	9,9
Consum de cocaïna en pols i/o base	2,4	0,3
Consum d'èxtasi	1,4	0,3
Consum d'amfetamines o <i>speed</i>	1,6	0,4
Consum d'al·lucinògens	1,1	0,3
Consum d'heroïna	1,3	0,3
Consum d'inhalants	0,7	0,3
Consum de GHB	0,6	0,3

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 70. Prevalença de consum de drogues en els últims 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys segons s'han emborratxat o no en el mateix període (%). Catalunya, 2016

	S'ha emborratxat en els últims 30 dies	No s'ha emborratxat en els últims 30 dies
Consum de cànnabis	51,7	11,1
Consum de cocaïna en pols i/o base	2,1	0,4
Consum d'èxtasi	1,7	0,4
Consum d'amfetamines o <i>speed</i>	1,7	0,5
Consum d'al·lucinògens	1,3	0,4
Consum d'heroïna	1,1	0,4
Consum d'inhalants	0,8	0,3
Consum de GHB	0,4	0,3

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Continuant amb l'anàlisi del tram temporal dels últims trenta dies i realitzant l'enfocament invers, és a dir, analitzar la prevalença del *binge drinking* entre els consumidors de les diferents substàncies il·legals, es va observar que aquest patró de consum s'observava entre el 40% i el 61,5% dels consumidors de GHB, d'inhalants, d'amfetamines, i d'al·lucinògens, i entre el 64,2% i el 73,9% dels consumidors de cànnabis, d'èxtasi, d'heroïna i de cocaïna, quan en la totalitat dels alumnes la prevalença de *binge drinking* va ser del 27,4%.

4.21. Risc percebut davant diverses conductes de consum

La percepció de risc dona una idea de la mesura en què els estudiants pensen que una determinada conducta pot ocasionar problemes. En aquest sentit, la percepció del risc associat al consum de drogues es comporta com un element protector davant el consum i constitueix una contenció en el moment que els estudiants es plantegin consumir aquest tipus de substàncies psicoactives.

S'assumeix que, a mesura que augmenta el risc percebut respecte del consum d'una droga, tendeix a disminuir l'extensió o la intensitat del seu consum.

D'aquesta manera, es va analitzar el percentatge d'estudiants que va percebre un risc alt davant de determinades conductes de consum (percentatge que pensava que una conducta determinada podia provocar bastants o molts problemes de salut o de qualsevol altre tipus).

L'any 2016, les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut menys important (entre el 40,0% i el 49,1% dels estudiants pensava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser prendre's cinc o sis canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana, beure una o dos canyes o copes d'alcohol cada dia i el consum esporàdic de cànnabis (una vegada al mes o menys freqüentment). El consum esporàdic de cànnabis va ser la conducta que es va associar a un risc percebut menys important (40,0%) (taula 71).

Les conductes que els estudiants van associar a un risc més gran (entre el 58,6% i el 78,0% dels estudiants considerava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac diari), el consum habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cocaïna en pols, d'heroïna, d'èxtasi, d'al·lucinògens, d'amfetamines/speed i hipnosedants. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) va ser la conducta que es va associar a un risc percebut més important (78,0%) (taula 71).

També es van associar a un grau relativament important de risc (entre el 53,2% i el 58,5% dels estudiants opinava que aquestes conductes podien ocasionar bastants o molts problemes) el consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) de cocaïna base, d'heroïna, de cocaïna en pols, d'al·lucinògens, d'èxtasi i d'amfetamines (taula 71).

En analitzar el consum habitual de les diverses drogues, el consum habitual d'alcohol —consum de 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana o d'1 o 2 canyes o copes de begudes alcohòliques cada dia— va ser una de les conductes que es va percebre com a menys perillosa (taula 71).

Taula 71. Risc percebut davant de diferents conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge que pensava que aquesta conducta pot causar bastants o molts problemes).^(*) Catalunya, 2016

	Consumir-ne esporàdicament ⁽¹⁾	Consumir-ne habitualment ⁽²⁾
Tabac ^(a)	—	78,0
Alcohol ^(b)	—	49,1
Alcohol ^(c)	—	44,9
Cànnabis	40,0	72,3
Hipnosedants ^(d)	—	58,6
Èxtasi	55,0	70,5
Cocaïna en pols	57,7	75,4
Cocaïna base	58,5	—
Al·lucinògens	54,1	68,9
Amfetamines/speed	53,2	68,4
Heroïna	58,1	72,4

(*) S'exclouen de l'anàlisi els estudiats que no contesten.

(1) Esporàdicament: una vegada al mes o menys freqüentment.

(2) Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment.

(a) Fumar un paquet de tabac diari.

(b) Prendre's 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana.

(c) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Pel que fa a les diferències segons el sexe, es va observar que el risc percebut per les noies era superior al percebut pels nois, especialment respecte del consum diari d'alcohol (prendre's una o dues canyes o copes cada dia), el consum habitual de cànnabis i el fet de fumar un paquet de tabac diari (taula 72).

Taula 72. Risc percebut associat al consum habitual de substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe^(*) (%). Catalunya, 2016

Percentatge d'estudiants que pensava que aquesta conducta podia causar bastants o molts problemes			
	Homes	Dones	Tots dos sexes
Fumar tabac diàriament ⁽¹⁾	75,3	80,7	78,0
Beure alcohol els caps de setmana ⁽²⁾	47,7	50,8	49,1
Beure alcohol diàriament ⁽³⁾	40,2	49,7	44,9
Consumir cànnabis habitualment ⁽⁴⁾	68,1	76,6	72,3
Consumir hipnosedants ⁽⁵⁾ habitualment	57,9	59,3	58,6
Consumir èxtasi habitualment	68,4	72,6	70,5
Consumir cocaïna en pols habitualment	73,7	77,2	75,4
Consumir heroïna habitualment	70,7	74,3	72,4

(*) S'exclouen de l'anàlisi els estudiats que no contesten.

(1) Fumar un paquet de tabac diari.

(2) Prendre's 5 o 6 canyes o copes els caps de setmana.

(3) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(4) Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment.

(5) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En comparar el risc percebut de l'any 2016 amb el de l'any 2014, totes les conductes de consum de drogues van experimentar una disminució de la percepció de risc. Les disminucions més importants es van produir davant del consum d'1 o 2 canyes o copes de begudes alcohòliques cada dia (–15,4 punts percentuals), del consum habitual d'hipnosedants (–12,2 punts percentuals), del consum esporàdic d'heroïna (–11,4 punts), del consum esporàdic d'èxtasi (–10,6 punts), del consum esporàdic de cocaïna en pols i del d'amfetamines/speed (–10,0 punts), del consum esporàdic de cocaïna base (–9,3 punts) i del consum de 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana (–8,5 punts). En relació amb la resta de conductes, el risc percebut va disminuir entre 1,6 i 8,0 punts percentuals (taula 73).

Taula 73. Evolució del risc percebut davant de diferents conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys^(*) (%). Catalunya, 2014-2016

Any	Consum esporàdic ⁽¹⁾		Consum habitual ⁽²⁾	
	2014	2016	2014	2016
Tabac ^(a)	—	—	83,4	78,0
Alcohol ^(b)	—	—	57,6	49,1
Alcohol ^(c)	—	—	60,3	44,9
Cànnabis	41,6	40,0	77,1	72,3
Hipnosedants ^(d)	—	—	70,8	58,6
Èxtasi	65,6	55,0	77,1	70,5
Cocaïna base	67,8	58,5	—	—
Cocaïna en pols	67,7	57,7	80,8	75,4
Al·lucinògens	63,9	54,1	75,9	68,9
Amfetamines/speed	63,2	53,2	74,6	68,4
Heroïna	69,5	58,1	80,4	72,4

(*) S'exclouen de l'anàlisi els estudiats que no contesten.

(1) Consum esporàdic: una vegada al mes o menys freqüentment.

(2) Consum habitual: una vegada per setmana o més freqüentment.

(a) Fumar un paquet de tabac diari.

(b) Prendre's 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana.

(c) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2014-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En aquest informe, també s'analitza el risc percebut, durant el període 2004-2016 (taula 74), de la mateixa manera que ho fa l'Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions per tal que les dades siguin comparables amb els que publica aquest organisme.

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016

Taula 74. Risc percebut davant de diverses conductes de consum de drogues entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge que pensava que aquesta conducta podia causar bastants o molts problemes)^(*). Catalunya, 2004-2016

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Fumar de tabac diàriament ^(a)	78,5	87,5	89,4	89,8	90,3	89,9	90,2
Beure alcohol els caps de setmana ^(b)	49,8	55,1	53,5	50,7	54,3	63,5	62,4
Beure alcohol diàriament ^(c)	45,8	66,2	61,0	64,2	64,7	66,8	56,5
Consumir cànnabis esporàdicament ⁽¹⁾	28,8	62,7	50,5	38,2	46,8	47,6	51,4
Consumir cànnabis habitualment ⁽²⁾	79,2	87,7	87,7	88,4	85,8	87,9	89,7
Consumir hipnosedants esporàdicament ^{(1)(d)}	33,3	50,2	40,3	30,2	46,0	**	**
Consumir hipnosedants habitualment ^{(2)(d)}	86,0	86,2	84,5	80,9	87,2	87,8	83,6
Consumir èxtasi esporàdicament ⁽¹⁾	69,2	90,5	84,5	79,0	82,6	84,3	78,5
Consumir èxtasi habitualment ⁽²⁾	96,9	96,6	96,6	95,8	95,8	96,9	95,1
Consumir cocaïna base esporàdicament ⁽¹⁾	**	88,6	85,0	78,6	78,9	83,4	81,3
Consumir cocaïna base habitualment ⁽²⁾	**	96,6	96,2	95,6	95,0	**	**
Consumir cocaïna en pols esporàdicament ⁽¹⁾	71,1	89,3	80,0	76,5	78,4	82,9	76,5
Consumir cocaïna en pols habitualment ⁽²⁾	97,2	96,7	96,7	96,5	96,1	97,1	95,9
Consumir al·lucinògens esporàdicament ⁽¹⁾	**	89,5	84,0	76,7	79,8	83,6	78,5
Consumir al·lucinògens habitualment ⁽²⁾	**	96,2	96,5	95,8	95,2	96,8	94,8
Consumir amfetamines esporàdicament ^{(1)(e)}	**	90,7	84,5	80,0	82,7	84,8	78,9
Consumir amfetamines habitualment ^{(2)(e)}	**	96,3	96,5	96,0	95,4	97,0	95,1
Consumir heroïna esporàdicament ⁽¹⁾	78,7	91,9	86,2	82,0	85,3	87,2	80,8
Consumir heroïna habitualment ⁽²⁾	98,2	97,0	97,0	96,4	96,5	97,9	95,4

(*) S'exclouen de l'anàlisi els estudiats que no saben o no contesten.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes del període 2004-2016, aquestes dades no es van poder analitzar

(1) Esporàdicament: una vegada al mes o menys freqüentment.

(2) Habitualment: una vegada per setmana o més freqüentment.

(a) Fumar un paquet de tabac diari.

(b) Prendre's 5 o 6 canyes o copes el cap de setmana.

(c) Prendre's 1 o 2 canyes o copes cada dia.

(d) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

(e) Amfetamines: amfetamines/speed.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2004-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El risc percebut més alt es trobava generalitzat entre els alumnes quan es feia referència al consum habitual de substàncies psicoactives com la cocaïna en pols, l'heroïna, l'èxtasi, les amfetamines i els al·lucinògens. D'aquesta manera, pràcticament la totalitat dels estudiants (entre el 94,8% i el 95,9%) creien que consumir aquestes drogues una vegada per setmana o més freqüentment, podia ocasionar bastants o molts problemes per a la salut o d'un altre tipus (percepció que gairebé no ha canviat durant el període 2004-2016) (taula 74).

En relació amb l'alcohol, es va observar que el risc percebut associat al consum d'alcohol diari- prendre una o dues copes cada dia- va disminuir 10,3 punts percentuals en relació a l'any 2014, mentre que el consum d'alcohol els caps de setmana - prendre cinc o sis canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana- es va mantenir estable. El 56,5% dels estudiants de 14 a 18 anys considerava que prendre una o dues copes cada dia podia causar molts o bastants problemes, mentre que el percentatge d'alumnes que ho pensava sobre el fet de prendre cinc o sis canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana va ser del 62,4% (taula 74).

Pel que fa al cànnabis, aproximadament 9 de cada 10 estudiants opinaven que el seu consum habitual podia comportar bastants o molts problemes, sense que s'hagin produït canvis importants en aquest sentit des de l'any 2006. No obstant això, quan es preguntava als alumnes de 14 a 18 anys pel risc que suposava el consum esporàdic de cànnabis (una vegada al mes o menys freqüentment) només el 51,4% dels joves considerava aquesta conducta com a bastant o molt perillosa (taula 74).

En relació al consum habitual d'hipnosedants es va registrar una percepció de risc lleugerament inferior a l'observada davant del consum habitual de cànnabis. El 83,6% dels estudiants de 14 a 18 anys considerava que aquesta conducta podia causar bastants o molt problemes de salut o d'un altre tipus, percentatge que durant el període 2004-2016 s'ha mantingut entre el 80,9% i el 87,8% (taula 74).

D'altra banda, el risc percebut davant del consum diari de tabac va ser del 90,2%, és a dir un percentatge molt proper al que s'observava enfront de les conductes de consum habitual de substàncies psicoactives com la cocaïna en pols, l'heroïna, l'èxtasi, les amfetamines i els al·lucinògens (taula 74).

L'any 2016, les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut menys important (entre el 51,4% i el 62,4% dels estudiants pensava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum d'alcohol els caps de setmana - prendre's cinc o sis canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana-, el consum d'alcohol diari -beure una o dues canyes o copes d'alcohol cada dia- i el consum esporàdic de cànnabis (una vegada al mes o menys freqüentment). El consum esporàdic de cànnabis va ser la conducta que es va associar a un risc percebut menys important (51,4%) (taula 74).

Les conductes que els estudiants van associar a un risc més gran (entre el 89,7% i el 95,9% dels estudiants considerava que podien ocasionar bastants o molts problemes) van ser el consum habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cocaïna en pols, d'heroïna, d'èxtasi, d'amfetamines, d'al·lucinògens, de cànnabis i el consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac diari) (taula 74).

També es van associar a un grau relativament important de risc (entre el 76,5% i el 83,6% dels estudiants opinava que aquestes conductes podien ocasionar bastants o molts problemes) el consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) de d'hipnosedants, de cocaïna base, d'heroïna, d'amfetamines, d'èxtasi, d'al·lucinògens, i de cocaïna en pols (taula 74).

En analitzar el consum habitual de les diverses substàncies psicoactives, el consum habitual d'alcohol –consum de cinc o sis canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana o d'una o dues canyes o copes de begudes alcohòliques cada dia- va ser una de les conductes que es va percebre com a menys perillosa (taula 74).

4.22. Disponibilitat percebuda

S'anomena *disponibilitat percebuda* el grau de facilitat o dificultat per aconseguir o obtenir les diverses drogues que perceben els estudiants. Es tracta d'un factor que acostuma a estar relacionat amb el consum, de manera que les substàncies més disponibles solen ser les més consumides, i viceversa.

L'indicador utilitzat per valorar-la va ser el percentatge d'estudiants que pensava que obtenir cada droga considerada era fàcil o molt fàcil.

L'any 2016, com en enquestes anteriors, les substàncies psicoactives percebudes pels estudiants com les més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal (tabac, alcohol i hipnosedants -tranquil·litzants/somnífers-) i el cànnabis. En aquest sentit, el 79,8% dels estudiants pensaven que seria fàcil o molt fàcil aconseguir begudes alcohòliques si volguessin; el 74,7% tabac; el 43,6%, cànnabis, i el 24,7%, hipnosedants (tranquil·litzants o somnífers) (taula 75).

En comparar l'any 2016 amb l'any 2014 es va observar una disminució de la disponibilitat percebuda de totes les substàncies estudiades. Les disminucions més importants van correspondre al cànnabis (–9,6 punts percentuals), al tabac (–8,6 punts percentuals), a la cocaïna base (–8,0 punts), als hipnosedants (–6,6 punts) i als al·lucinògens (–6,0 punts). La resta de substàncies, com les amfetamines/speed, l'heroïna, l'èxtasi, les begudes alcohòliques i la cocaïna en pols van mostrar un descens de la disponibilitat percebuda inferior (entre –1,4 i –4,0 punts percentuals) (taula 76).

Taula 75. Disponibilitat percebuda de diverses substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge d'estudiants que pensava que seria fàcil o molt fàcil aconseguir cada droga si volguessin).^(*) Catalunya, 2016

Percentatge d'estudiants que pensava que seria fàcil o molt fàcil aconseguir cadascuna d'aquestes substàncies	
Tabac	74,7
Begudes alcohòliques	79,8
Cànnabis (haixix/marihuana)	43,6
Tranquil·litzants/somnífers	24,7
Cocaïna en pols	16,0
Cocaïna base	10,6
Al·lucinògens	9,8
Amfetamines/ <i>speed</i>	9,7
Èxtasi	9,5
Heroïna	9,1

(*) S'exclouen de l'anàlisi els estudiats que no contesten.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 76. Disponibilitat percebuda de diverses substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge d'estudiants que pensava que seria fàcil o molt fàcil aconseguir cada droga si volguessin).^(*) Catalunya, 2014-2016

	Any 2014	Any 2016
Tabac	83,3	74,7
Begudes alcohòliques	82,0	79,8
Cànnabis (haixix/marihuana)	53,2	43,6
Tranquil·litzants/somnífers	31,3	24,7
Cocaïna en pols	17,4	16,0
Cocaïna base	18,6	10,6
Al·lucinògens	15,8	9,8
Amfetamines/ <i>speed</i>	13,7	9,7
Èxtasi	12,6	9,5
Heroïna	12,5	9,1

(*) S'exclouen de l'anàlisi els estudiats que no contesten.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2014-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

En aquest informe, també s'analitza la disponibilitat percebuda, durant el període 2004-2016 (taula 77), de la mateixa manera que ho fa l'Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions per tal que les dades siguin comparables amb els que publica aquest organisme.

Taula 77. Disponibilitat percebuda de diverses substàncies psicoactives entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (percentatge d'estudiants que pensava que seria fàcil o molt fàcil aconseguir cada droga si volguessin^(*) (%). Catalunya, 2004- 2016

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016
Tabac	**	92,3	92,4	94,2	92,5	92,3	92,1
Begudes alcohòliques	91,5	92,1	90,1	92,6	90,2	91,7	91,6
Cànnabis (haixix/marihuana)	74,2	70,3	67,5	73,9	68,5	70,4	66,8
Hipnosedants ^(a)	65,7	56,9	57,1	66,8	52,4	50,3	50,1
Cocaïna en pols	42,8	33,4	31,5	33,9	31,4	29,4	31,7
Cocaïna base	**	31,5	31,2	35,2	31,7	31,1	22,6
Al·lucinògens	38,6	33,2	28,2	33,3	28,2	27,9	21,7
Amfetamines/speed	37,6	28,7	28,0	29,0	26,8	24,5	21,4
Èxtasi	39,3	25,8	25,9	27,3	23,3	22,4	20,6
Heroïna	27,3	21,0	21,4	24,7	22,4	22,1	20,1

(*) S'exclouen de la anàlisi els estudiats que no saben o no contesten.

(**) A causa de les preguntes dels qüestionaris de les enquestes del període 2004-2016, aquestes dades no es van poder analitzar.

(a) Hipnosedants: tranquil·litzants i/o somnífers.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2004-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

L'alcohol i el tabac van ser, amb molta diferència sobre les altres, les substàncies més accessibles per als estudiants de 14 a 18 anys. En aquest sentit, aproximadament 9 de cada 10 alumnes pensava que no tindria cap dificultat per aconseguir begudes alcohòliques o tabac, observació que gairebé no ha canviat durant el període 2004-2016 (taula 77).

D'altra banda, la meitat dels estudiants van percebre que tenien un accés fàcil als hipnosedants (50,1%). La percepció de fàcil disponibilitat d'aquestes substàncies s'ha reduït lleugerament en relació als anys 2012 i 2014 i s'allunya especialment del percentatge observat l'any 2010, quan el 66,8% dels alumnes pensaven que era fàcil o molt fàcil aconseguir aquest tipus de substàncies (taula 77).

El cànnabis va ser la droga il·legal que es considerava més accessible: un 66,8% dels estudiants pensaven que seria fàcil o molt fàcil adquirir aquesta substància (taula 77).

El percentatge d'estudiants que opinava que podia aconseguir cocaïna en pols sense problemes va ser del 31,7%, allunyant-se especialment del percentatge observat l'any 2004, quan el valor d'aquesta prevalença va registrar els màxims nivells del període 2004-2016 i més del 40% dels alumnes pensava que era una substància fàcil o molt fàcil d'aconseguir (taula 77).

L'heroïna, l'èxtasi, les amfetamines, els al·lucinògens i la cocaïna base van ser les substàncies menys accessibles segons els estudiants: només entre el 20,1% i el 22,6% dels alumnes pensava que era fàcil o molt fàcil aconseguir aquestes substàncies. Cal destacar que l'any 2016, els percentatges observats respecte a la disponibilitat percebuda d'aquestes substàncies van ser els més baixos del període 2004-2016 (taula 77).

Així doncs, l'any 2016, com en enquestes anteriors, les substàncies psicoactives percebudes pels estudiants com les més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal (tabac, alcohol i hipnosedants) i el cànnabis. En aquest sentit, el 91,6% dels estudiants pensava que seria fàcil o molt fàcil aconseguir begudes alcohòliques si volguessin, el 92,1% tabac, el 66,8% cànnabis, i el 50,1% hipnosedants (taula 77).

4.23. Informació rebuda sobre el consum de drogues

L'any 2016 un 69,0% (72,4% l'any 2014) dels estudiants es consideraven suficientment o perfectament informats sobre les drogues (taula 78).

Taula 78. Autovaloració de la informació rebuda sobre drogues pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2014-2016

	2014	2016
Perfectament informat	28,1	28,9
Suficientment informat	44,3	40,1
Informat a mitges	22,0	22,4
Mal informat	5,6	8,6

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2014-2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

El 28,9% dels estudiants creien que estaven perfectament informats sobre les drogues, tot i que aquest percentatge variava sensiblement segons el sexe (33,3% en nois i 24,4% en noies).

Pel que fa a l'edat, també es va observar que el percentatge d'estudiants que es consideraven perfectament informats no augmentava substancialment entre els 14 i els 18 anys (27,4% als 14 anys i 28,6% als 18 anys).

No obstant això, en realitat, l'opinió més freqüent entre els estudiants era que es consideraven suficientment informats sobre les drogues (40,1%), encara que el 22,4% va declarar que només estava informat a mitges i el 8,6% creia que estava mal informat.

Pel que fa al paper que va tenir el centre docent actual en l'educació sobre drogues dels estudiants, el 83,2% (76,3% l'any 2014) va declarar que al seu centre educatiu actual havia rebut informació o s'havia tractat a classe el tema del consum de drogues i els efectes i problemes associats amb les diverses substàncies psicoactives i les seves formes de consum. En aquest sentit, el grau de coneixement sobre les drogues era més rellevant entre els alumnes que afirmaven que havien tractat aquest tema al seu centre educatiu actual: el 71,9% es considerava perfectament o suficientment informat i només el 6,0% reconeixia que estava mal informat. Per contra, entre aquells que no havien rebut informació al seu centre, el 22,6% va admetre que estava mal informat i el 53,9%, perfectament o suficientment informat.

En relació amb la titularitat del centre on s'havia rebut informació sobre les drogues, gairebé no hi havia diferències entre centres públics i privats: en el 82,0% dels casos es tractava de centres públics i en el 85,3% de centres privats.

En aquesta enquesta també es va demanar als estudiants que indiquessin els temes específics sobre els quals havien rebut informació o els que s'havien tractat a classe. Un 70,1% dels estudiants van declarar que havien rebut informació o s'havien tractat a classe els efectes i problemes associats a les drogues legals (tabac, alcohol, hipnosedants), un 63,4% ho va afirmar sobre els efectes i els problemes associats a les drogues il·legals (haixix/marihuana, cocaïna, drogues de síntesi...), un 65,0% sobre els efectes i els problemes associats al mal ús de les noves tecnologies (mòbils, Internet, xarxes socials, ciberassetjament escolar) i un 25,4% sobre els efectes i els problemes associats al joc en línia i a les apostes. Cal destacar que gairebé 2 de cada 10 estudiants (un 17,4%) van afirmar que no havien rebut cap informació i que no s'havia tractat a classe cap d'aquests temes (taula 79).

Taula 79. Temes específics sobre els quals els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van rebre informació o es van tractar a classe (%). Catalunya, 2016

Efectes i problemes associats a les drogues legals (tabac, alcohol, hipnosedants)	70,1
Efectes i problemes associats a les drogues il·legals (haixix/marihuana, cocaïna, drogues de síntesi...)	63,4
Efectes i problemes associats al mal ús de les noves tecnologies (mòbils, Internet, xarxes socials, ciberassetjament escolar – <i>ciberbullying</i> –)	65,0
Efectes i problemes associats al joc en línia, apostes	25,4
No va rebre informació ni es va tractar a classe cap d'aquests temes	17,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Finalment, el 63,3% dels estudiants van afirmar que havien rebut informació per part de la seva família o que a casa seva s'havia tractat el tema del consum de drogues i els efectes i els problemes associats amb les diverses substàncies i les formes de consum (61,0% en nois i 65,6 en noies). Es va observar que es produïa un increment d'aquest percentatge a mesura que augmentava l'edat dels estudiants (57,8% als 14 anys i 65,4% als 18 anys).

4.24. Consum de drogues entre el grup d'iguals

Pel que fa al consum de drogues entre el grup d'iguals, els resultats d'aquesta enquesta van mostrar que un 34,4% dels estudiants van afirmar que, durant l'últim mes, tots els seus amics o companys, o la majoria, havien pres begudes alcohòliques i un 20,1% havia consumit tabac. El consum d'alcohol en el grup d'amics no tan sols va ser freqüent, sinó també intens, ja que el 18,5% dels entrevistats van declarar que tots o la majoria dels components del seu grup s'havien emborratxat en els darrers trenta dies. D'altra banda, un 24,3% havia fet *botellón* (taula 80). Entre les drogues il·legals, només el consum de cànnabis semblava que estava estès entre els grups d'amistats dels joves: el 7,4% va declarar que tots o la majoria dels seus amics o companys n'havien consumit durant l'últim mes (taula 80).

Taula 80. Consum de drogues entre el grup d'iguals durant els últims trenta dies. Catalunya 2016

Percentatge d'estudiants que van declarar que tots els seus amics o companys, o la majoria, havien adoptat les actituds de consum següents	
Havien fumat tabac	20,1
Havien pres begudes alcohòliques	34,4
S'havien emborratxat	18,5
Havien fet <i>botellón</i>	24,3
Havien pres tranquil·litzants/somnífers	1,0
Havien consumit cànnabis (haixix o marihuana)	7,4
Havien consumit cocaïna base	0,8
Havien consumit cocaïna en pols	1,0
Havien consumit heroïna	0,6
Havien consumit amfetamines/ <i>speed</i>	0,8
Havien consumit èxtasi	0,8
Havien consumit al·lucinògens	0,8
Havien consumit inhalants	0,7
Havien consumit GHB	0,8
Havien consumit drogues injectables	0,8

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Es va analitzar el consum de determinades substàncies (tabac, alcohol, hipnosedants, cànnabis, cocaïna) en funció de la presència que tenia entre el grup d'amics o companys de l'estudiant i es va observar que el percentatge de consumidors era molt més elevat entre els alumnes que tenien amics o companys que consumien substàncies psicoactives de manera majoritària (tots els amics o companys o la majoria d'ells) (taula 81).

Pel que fa a la substància més estesa entre els joves, el consum d'alcohol estava generalitzat entre els estudiants que manifestaven que els seus amics havien consumit alcohol. En concret, el 86,9% dels estudiants que indicaven que tots els seus amics o companys, o la majoria d'ells, van beure alcohol en els últims trenta dies, també declaraven que n'havien consumit en aquest període. No obstant això, en el grup que no observava aquest consum de forma majoritària entre el seu grup d'amics o companys (cap o alguns), la prevalença va disminuir fins al 48,8% (taula 81).

Es va observar un patró similar quan s'abordava la prevalença de borratxeres, substancialment més esteses entre els estudiants que observaven aquest consum abusiu entre els seus amics o companys. En aquest sentit, es va observar que la prevalença de *botellón* era aproximadament cinc vegades superior entre els estudiants que tenien una majoria d'amics o companys que en feien (davant la registrada entre els estudiants que tenien una majoria d'amics o companys que no en feien) (taula 81).

La influència de la conducta del grup d'amics en els estudiants va resultar evident quan es va abordar el consum de tabac o de cànnabis: més de 6 de cada 10 estudiants que tenien una majoria d'amics o companys que havien fumat tabac l'últim mes també va reconèixer que n'havia consumit, i aquesta relació es va situar en més de 7 de cada 10 estudiants en el cas del cànnabis. En tots dos casos, es tractava de prevalences notablement superiors a les registrades entre els estudiants que tenien un grup d'amics en el qual l'extensió del consum era inferior (en aquests casos, la prevalença de consum tabac o de cànnabis no superava el 17%) (taula 81).

Les diferències també eren molt importants per al consum de cocaïna en base i de cocaïna en pols: la prevalença entre els estudiants que tenien una majoria d'amics que n'havien consumit era del 23,5% i del 22,7%, respectivament, davant els que no tenien aquest tipus d'amistats (0,4% per a les dues substàncies) (taula 81).

Finalment, també s'observava una extensió més important de la prevalença de consum d'hipnosedants entre els alumnes que observaven aquest consum en la major part dels seus iguals (taula 81).

Taula 81. Prevalença de consum de tabac, begudes alcohòliques, borratxeres, *botellón*, hipnosedants, cànnabis, cocaïna base i cocaïna pols entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de la percepció que tots els seus amics/companys, o la majoria d'ells, o només cap o alguns dels seus iguals consumia aquesta mateixa substància (últims 30 dies) (%). Catalunya, 2016

	Cap o alguns	Tots o la majoria
Tabac	16,8	66,5
Begudes alcohòliques	48,8	86,9
Borratxeres	12,2	61,9
<i>Botellón</i>	10,0	52,4
Hipnosedants ⁽¹⁾	6,1	18,6
Cànnabis (haixix o marihuana)	16,0	73,4
Cocaïna base	0,4	23,5
Cocaïna en pols	0,4	22,7

(1) Tranquil·litzants i/o somnífers amb recepta mèdica o sense.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.25. Valoració de la importància de les accions per intentar resoldre el problema de les drogues il·legals

L'any 2016 els estudiants de 14 a 18 anys va considerar, com en enquestes anteriors, que l'educació sobre les drogues a les escoles era la mesura més important per resoldre el problema de les drogues il·legals. Aquesta mesura era seguida, en ordre descendent, pel tractament voluntari dels consumidors perquè abandonin les drogues, el control policial i de les duanes, el tractament obligatori dels consumidors per abandonar les drogues, les lleis estrictes contra les drogues, les campanyes de publicitat que expliquin els riscos de les drogues, l'administració mèdica de metadona als consumidors d'heroïna i l'administració mèdica d'heroïna als consumidors que han fracassat en altres tractaments. Les mesures considerades menys importants van ser la legalització del cànnabis (haixix o marihuana) o de totes les drogues (taula 82).

Taula 82. Valoració entre els estudiants de 14 a 18 anys de diverses accions per resoldre el problema de les drogues il·legals (percentatge que considerava molt important cada acció). Catalunya, 2016

Percentatge d'estudiants que considerava molt important cada una d'aquestes accions	
Educació sobre les drogues a les escoles	66,6
Tractament voluntari dels consumidors	57,9
Control policial i de duanes	54,9
Tractament obligatori dels consumidors	50,2
Lleis estrictes contra les drogues	48,9
Campanyes publicitàries	48,5
Administració mèdica de metadona	35,7
Administració mèdica d'heroïna	34,0
Legalització del cànnabis (haixix o marihuana)	26,8
Legalització de totes les drogues	20,2

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.26. Ús compulsiu d'Internet

En aquesta enquesta, com en la de l'any 2014, es van tornar a introduir les preguntes de l'escala CIUS (*The Compulsive Internet Use Scale*). L'objectiu de l'escala CIUS és disposar d'un instrument dissenyat per detectar un ús compulsiu d'Internet (una puntuació de 28 punts o més en l'escala CIUS es considera un ús compulsiu d'Internet).

Al qüestionari s'especificava als estudiants que no tinguessin en compte el temps que utilitzaven Internet per fer els deures o treballar i que només tinguessin en compte el temps que el feien servir per diversió.

Els resultats van permetre estimar que, entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys que van contestar l'escala CIUS, un 25,6% presentava un ús compulsiu d'Internet (taula 83).

La prevalença en les noies va ser més alta que en els nois i, pel que fa a l'edat, la màxima prevalença es va observar als 16 anys (taula 83).

Taula 83. Prevalença d'ús compulsiu d'Internet, segons l'escala CIUS⁽¹⁾, entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe i l'edat (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Ús compulsiu d'Internet (CIUS ≥ 28)	25,6	22,6	28,6	23,3	25,7	28,2	26,2	25,8

(1) CIUS: *The Compulsive Internet Use Scale*.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, no hi havia diferències importants entre els alumnes que estudiaven en un centre privat (27,9%) i entre els que ho feien en un centre públic (24,3%).

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016

La prevalença de l'ús compulsiu d'Internet l'any 2014 va ser del 19,7% i, com ja s'ha esmentat, el 2016 va ser del 25,6, de manera que l'any 2016 aquesta prevalença es va incrementar 5,9 punts percentuals respecte a l'any 2014.

En analitzar les prevalences de consum d'algunes drogues durant l'últim mes, d'episodis intensius de consum d'alcohol o *binge drinking* i de borratxeres en els darrers trenta dies, es va observar que les prevalences eren superiors entre els estudiants que presentaven un ús compulsiu d'Internet quan es comparaven amb les de la totalitat dels estudiants de 14 a 18 anys, especialment pel que fa a les de consum d'alcohol en els darrers trenta dies, a les de *binge drinking* i a les de consum de tabac durant l'últim mes (taula 84).

Taula 84. Prevalença de consum de tabac, d'alcohol, d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*, borratxeres, hipnosedants, cànnabis i cocaïna (en pols i/o base) en els últims 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de si presentaven un ús compulsiu d'Internet o no (%). Catalunya, 2016

	Ús no compulsiu d'Internet	Ús compulsiu d'Internet	Total d'estudiants de 14 a 18 anys
Consum de tabac	24,1	33,9	26,9
Consum d'alcohol	57,4	72,8	61,9
<i>Binge drinking</i> ⁽¹⁾	24,0	35,8	27,4
Borratxeres	19,2	26,6	21,1
Consum d'hipnosedants ⁽²⁾	5,9	11,1	7,0
Consum de cànnabis	19,2	23,1	20,3
Consum de cocaïna ⁽³⁾	0,7	1,4	0,9

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per *ocasió* quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

(2) Hipnosedants amb recepta mèdica o sense.

(3) Cocaïna en pols i/o base.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.27. Joc amb diners a Internet i fora d'Internet

En aquesta enquesta es va analitzar el joc amb diners, a Internet i fora d'Internet, alguna vegada en els últims dotze mesos dels estudiants de 14 a 18 anys.

La prevalença de joc amb diners a Internet alguna vegada en els últims dotze mesos va ser del 7,4% i la del joc amb diners fora d'Internet, de l'11,1%.

Joc amb diners a Internet

Pel que fa al joc amb diners a Internet, la pregunta que es formulava a l'enquesta era la següent: "en els últims dotze mesos has jugat amb diners a Internet en màquines escurabutxaques, loteries, quinielles, jocs de casino (ruleta, cartes, pòquer, black-jack, bridge, daus...), bingos, apostes en esports (futbol, cavalls)...?"

El 7,4% dels estudiants de 14 a 18 anys van jugar amb diners a Internet alguna vegada en els darrers dotze mesos (taula 85).

La prevalença en els nois va ser molt més elevada que en les noies i, pel que fa a l'edat, la màxima prevalença es va observar als 14 i als 15 anys (taula 85).

Taula 85. Prevalença de joc amb diners a Internet alguna vegada en els últims dotze mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe i l'edat (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Joc amb diners a Internet	7,4	11,7	3,1	8,6	8,6	5,6	7,1	4,5

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, no es van observar diferències importants entre els alumnes que estudiaven en un centre privat (7,1%) i els que ho feien en un centre públic (8,0%).

En analitzar la freqüència amb què els estudiants jugaven diners a Internet, un 3,7% ho va fer d'1 a 3 dies a l'any; un 1,5%, d'1 a 3 dies al mes, i un 2,2% jugava d'1 a 7 dies per setmana (taula 86).

Taula 86. Freqüència de joc amb diners a Internet alguna vegada en els últims dotze mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2016

	Total	D'1 a 3 dies a l'any	D'1 a 3 dies al mes	D'1 a 4 dies per setmana	De 5 a 7 dies per setmana
Joc amb diners a Internet	7,4	3,7	1,5	0,8	1,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

La prevalença de joc amb diners a Internet l'any 2014 va ser del 6,2% i, com ja s'ha esmentat, el 2016 va ser del 7,4%, de manera que l'any 2016 aquesta prevalença es va incrementar 1,2 punts percentuals respecte a l'any 2014.

En analitzar les prevalences de consum d'algunes drogues durant l'últim mes, les dels episodis intensius de consum d'alcohol o *binge drinking* i de borratxeres durant els darrers trenta dies es va observar que algunes prevalences eren superiors entre els estudiants que jugaven amb diners a Internet quan es comparaven amb la de la totalitat dels estudiants de 14 a 18 anys, com la del consum d'alcohol, la dels episodis intensius de consum d'alcohol o *binge drinking*, la del cànnabis i la de la cocaïna (en pols i/o base) durant els darrers trenta dies, en canvi, la del consum de tabac, la de les borratxeres i la dels hipnosedants durant l'últim mes van ser lleugerament inferiors a la del total dels alumnes de 14 a 18 anys (taula 87).

Taula 87. Prevalença de consum de tabac, d'alcohol, d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*, borratxeres, hipnosedants, cànnabis i cocaïna (en pols i/o base) en els últims 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de si jugaven o no amb diners a Internet (%). Catalunya, 2016

	No jugaven amb diners a Internet	Sí que jugaven amb diners a Internet	Total d'estudiants de 14 a 18 anys
Consum de tabac	26,9	25,7	26,9
Consum d'alcohol	61,1	69,5	61,9
<i>Binge drinking</i> ⁽¹⁾	26,8	34,9	27,4
Borratxeres	21,3	19,8	21,1
Consum d'hipnosedants ⁽²⁾	7,3	5,6	7,0
Consum de cànnabis	19,7	25,0	20,3
Consum de cocaïna ⁽³⁾	0,6	3,4	0,9

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

(2) Hipnosedants amb recepta mèdica o sense.

(3) Cocaïna en pols i/o base.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Joc amb diners fora d'Internet

Pel que fa al joc amb diners fora d'Internet, la pregunta que es formulava a l'enquesta era la següent: "en els últims dotze mesos has jugat diners fora d'Internet en màquines escurabutxaques, loteries, quinieles, jocs de casino (ruleta, cartes, pòquer, black-jack, bridge, daus...), bingos, apostes en esports (futbol, cavalls)...?"

L'11,1% dels estudiants de 14 a 18 anys van jugar amb diners fora d'Internet alguna vegada durant els darrers dotze mesos (taula 88).

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016

La prevalença en els nois va ser molt més elevada que en les noies i pel que fa a l'edat, la màxima prevalença es va observar als 18 anys (taula 88).

Taula 88. Prevalença de joc amb diners fora d'Internet alguna vegada durant els últims dotze mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe i l'edat (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Joc amb diners fora d'Internet	11,1	17,1	5,0	10,3	8,3	9,0	14,0	24,4

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

D'altra banda, no es van observar diferències importants entre els alumnes que estudiaven en un centre privat (11,5%) i entre els que ho feien en un centre públic (10,4%).

En analitzar la freqüència amb què els estudiants jugaven diners fora d'Internet, un 6,7% ho va fer d'1 a 3 dies a l'any; un 2,6%, d'1 a 3 dies al mes, i un 1,8% jugava d'1 a 7 dies per setmana (taula 89).

Taula 89. Freqüència de joc amb diners fora d'Internet alguna vegada durant els últims dotze mesos entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys (%). Catalunya, 2016

	Total	D'1 a 3 dies a l'any	D'1 a 3 dies al mes	D'1 a 4 dies per setmana	De 5 a 7 dies per setmana
Joc amb diners fora d'Internet	11,1	6,7	2,6	1,2	0,6

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Resultats per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016

La prevalença de joc amb diners fora d'Internet l'any 2014 va ser del 16,5% i, com ja s'ha esmentat, el 2016 va ser de l'11,1%, d'aquesta manera l'any 2016 aquesta prevalença es va reduir 5,4 punts percentuals respecte a l'any 2014.

En analitzar les prevalences de consum d'algunes drogues durant l'últim mes, d'episodis intensius de consum d'alcohol o *binge drinking* i de borratxeres en els darrers trenta dies es va observar que totes les prevalences eren superiors entre els estudiants que jugaven amb diners fora d'Internet quan es comparaven amb la de la totalitat dels estudiants de 14 a 18 anys, especialment la del consum d'alcohol, la dels episodis intensius de consum d'alcohol o *binge drinking* i les borratxeres, la del cànnabis i la del tabac en els darrers trenta dies (taula 90).

Taula 90. Prevalença de consum de tabac, d'alcohol, d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking*, borratxeres, hipnosedants, cànnabis i cocaïna (en pols i/o base) en els últims 30 dies entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys en funció de si jugaven o no amb diners fora d'Internet (%). Catalunya, 2016

	No jugaven amb diners fora d'Internet	Sí que jugaven amb diners fora d'Internet	Total d'estudiants de 14 a 18 anys
Consum de tabac	25,8	35,2	26,9
Consum d'alcohol	60,0	77,3	61,9
<i>Binge drinking</i> ⁽¹⁾	25,6	41,4	27,4
Borratxeres	20,1	31,7	21,1
Consum d'hipnosedants ⁽²⁾	6,8	9,3	7,0
Consum de cànnabis	18,7	33,5	20,3
Consum de cocaïna ⁽³⁾	0,7	2,6	0,9

(1) Ingesta, algun dia durant el darrer mes, de cinc o més canyes o copes de begudes alcohòliques en la mateixa ocasió. S'entén per ocasió quan es prenen de manera seguida o en un interval aproximat de dues hores.

(2) Hipnosedants amb recepta mèdica o sense.

(3) Cocaïna en pols i/o base.

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

4.28. Ús de substàncies estimulants per millorar el rendiment en l'estudi

En aquest apartat de l'enquesta es pretenia conèixer la prevalença de consum alguna vegada a la vida de productes o substàncies estimulants entre els estudiants de 14 a 18 anys, aconseguides pel seu compte, amb la finalitat de millorar el rendiment en l'estudi, com també avaluar la manera d'aconseguir-les.

Inicialment es va preguntar als estudiants si havien consumit alguna vegada a la vida productes o substàncies estimulants de manera genèrica, sense que els hagués receptat un metge o una metgessa, amb la finalitat de millorar el seu rendiment en l'estudi. Per exemple, per no adormir-se i poder estudiar tota la nit, o per estudiar més de pressa. S'excloïen els refrescs de cola, cafè o té.

La prevalença de consum alguna vegada a la vida d'aquestes substàncies, de manera genèrica (sense especificar cap nom), va ser del 25,4% (taula 91).

La prevalença en els nois va ser més elevada que en les noies i, pel que fa a l'edat, la màxima prevalença es va observar als 18 anys (taula 91).

Taula 91. Prevalença de consum alguna vegada a la vida de substàncies estimulants per millorar el rendiment en l'estudi entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys, segons el sexe i l'edat (%). Catalunya, 2016

	Total	Homes	Dones	14 anys	15 anys	16 anys	17 anys	18 anys
Consum de substàncies estimulants	25,4	27,0	23,7	21,7	28,1	24,9	26,2	36,8

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

No es van observar diferències segons si estudiaven en centres públics (25,0%) o privats (26,0%).

Posteriorment, de manera addicional, en el qüestionari es van incloure una sèrie de substàncies per les quals es preguntava de manera específica. Cal esmentar, però, que algunes de les substàncies que s'hi especificaven es podien aconseguir sense recepta mèdica, d'altres eren drogues il·legals i algunes necessitaven recepta mèdica (taula 92).

Entre els estudiants que van consumir substàncies estimulants (per compte propi) per millorar el rendiment en l'estudi, les més consumides van ser les begudes energètiques (81,0%), seguides a molta distància dels productes que contenen *Ginkgo biloba*, guaranà, àcids grassos omega-3, gelea reial, acetil-L-carnitina (ALC), fosfatidilserina (11,4%) i dels complexos vitamínics (10,6%), tot i que un 13,7% dels estudiants van declarar que consumien altres substàncies estimulants diferents a les especificades (taula 92).

Els estudiants que van reconèixer que havien consumit substàncies estimulants per compte propi i sense recepta mèdica, per millorar el rendiment en l'estudi, van assenyalar que en el 60,5% dels casos un familiar, amic o conegut els havia ofert la substància; en el 29,0% dels casos les van aconseguir a la farmàcia sense recepta mèdica; el 14,9%, a través d'un venedor (camell), i un 5,1% dels estudiants les van aconseguir a través d'Internet (taula 93).

Taula 92. Substàncies estimulants consumides entre els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que van consumir aquestes substàncies (consum per compte propi) per millorar el rendiment en l'estudi (%). Catalunya, 2016

	Percentatge
Begudes energètiques (Red Bull, Burn, Monster...)	81,0%
Productes que contenen: <i>Ginkgo biloba</i> , guaranà, àcids grassos omega-3, gelea reial, acetil-L-carnitina (ALC), fosfatidilserina...	11,4%
Complexos vitamínics (Berocca, Memovit, Pharmaton, Supradyn...)	10,6%
Metilfenidat	4,6%
Cocaïna	3,7%
Amfetamines o <i>speed</i> (<i>amfetes</i> , metamfetamina, <i>ice</i>)	3,2%
Piracetam o Aniracetam	2,8%
Elvanse ⁽¹⁾ , Adderall ⁽²⁾	2,2%
Modafinil	2,0%
Durvitan ⁽³⁾	1,9%
Donepezil	1,2%
Altres substàncies estimulants	13,7%

⁽¹⁾ Lisdexamfetamina dimesilat.

⁽²⁾ Compost en un 75% per amfetamina racèmica i en un 25% per dexamfetamina.

⁽³⁾ Cafeïna (300 mg).

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

Taula 93. Maneres d'aconseguir substàncies estimulants en els estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys que van consumir aquestes substàncies, per compte propi i sense recepta mèdica, per millorar el rendiment de l'estudi (%). Catalunya, 2016

	Percentatge
Me les va oferir un familiar/amic/conegut	60,5%
A la farmàcia sense recepta mèdica	29,0%
A través d'un venedor (camell)	14,9%
A través d'Internet	5,1%

Font: Sub-direcció General de Drogodependències. Agència de Salut Pública de Catalunya. Anàlisi per a Catalunya de l'Enquesta sobre l'ús de drogues a l'ensenyament secundari a Espanya (ESTUDES) 2016. Observatori Espanyol de les Drogues i les Addiccions. DGPNSD.

5. Conclusions

L'any 2016, com en enquestes anteriors, les drogues més consumides pels estudiants d'educació secundària de 14 a 18 anys van ser, en aquest ordre, l'alcohol, el tabac, el cànnabis, els hipnosedants i, a molta més distància, la cocaïna.

El consum d'altres substàncies psicoactives, com ara l'èxtasi, les amfetamines/*speed*, els al·lucinògens, l'heroïna, els inhalants, el GHB i els esteroides anabolitzants va ser molt inferior al consum d'alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants.

Prenent com a referència el consum de drogues durant els darrers dotze mesos previs a l'enquesta, es va observar que l'any 2016, en relació amb l'any 2014, el consum de tabac, d'alcohol i de cànnabis va disminuir. El consum d'hipnosedants (amb recepta mèdica o sense) va augmentar molt lleugerament i el d'hipnosedants sense recepta va disminuir també molt lleugerament. La resta de substàncies psicoactives van experimentar un lleuger augment (com l'èxtasi, l'heroïna i els esteroides anabolitzants), un petit descens (com la cocaïna, els inhalants i el GHB) o una estabilització (com els al·lucinògens i les amfetamines/*speed*) en la freqüència de consum.

Les substàncies que es van començar a consumir més aviat van ser els inhalants, els hipnosedants (amb recepta mèdica o sense), els esteroides anabolitzants, els hipnosedants sense recepta, el GHB, l'alcohol i el tabac. Les edats mitjanes d'inici de consum d'aquestes drogues es van situar entre els 13,2 i els 14,0 anys. Les van seguir l'heroïna, les amfetamines/*speed*, la cocaïna i els al·lucinògens (amb unes edats mitjanes d'inici entre els 14,1 i els 14,5 anys). El cànnabis i l'èxtasi van ser les substàncies que es van començar a consumir a una edat més tardana, amb unes edats mitjanes d'inici entre els 14,6 i els 14,9 anys.

L'edat mitjana d'inici de consum diari de tabac va ser de 14,6 anys i la de consum setmanal d'alcohol, de 15,0 anys.

L'extensió del consum de drogues entre els estudiants de 14 a 18 anys va variar segons el sexe. En aquesta enquesta, les noies van consumir més freqüentment tabac i alcohol que els nois, excepte en el cas del consum diari o gairebé diari d'aquesta última substància (1,9% nois i 1,1% noies). Els nois ho van fer més freqüentment amb totes les drogues il·legals. El consum d'hipnosedants, com ha passat en enquestes anteriors, va ser molt més freqüent en les noies.

L'edat és una variable que va influir en l'extensió del consum de drogues en aquesta població. En general, el percentatge de persones consumidores de les drogues amb prevalences més altes de consum (alcohol, tabac, cànnabis i hipnosedants amb recepta mèdica o sense, o sense recepta mèdica) tendien a augmentar amb l'edat i, habitualment, assolien el màxim entre els estudiants de 17 o 18 anys. Pel que fa a la resta de substàncies (cocaïna, èxtasi, amfetamines/*speed*, al·lucinògens, inhalants, heroïna, GHB i esteroides anabolitzants), les prevalences màximes de consum es van observar als 18 anys, excepte en el cas del consum alguna vegada a la vida de les amfetamines/*speed*, en què es va detectar la màxima prevalença als 15 anys.

Les prevalences del consum de tabac en tots els trams temporals (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos, alguna vegada en els últims trenta dies i diari o gairebé diari en els darrers trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2014, i es va recuperar així la tendència decreixent del consum d'aquesta droga. Cal destacar que les prevalences de consum, també en tots els trams temporals, van ser les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016.

D'altra banda, va continuar la tendència descendent del consum diari de tabac que es va iniciar uns anys abans. L'any 2004 un 23,0% dels estudiants fumaven diàriament o gairebé diàriament durant els darrers trenta dies. Aquest percentatge ha anat disminuint progressivament fins l'any 2016, moment en què es va registrar una prevalença del 9,2% —la més baixa de tota la sèrie històrica d'enquestes—, és a dir, el percentatge de fumadors diaris s'ha reduït més de la meitat des de l'any 2004.

La prevalença de consum de cigarretes electròniques alguna vegada a la vida es va mantenir estable respecte a l'any 2014 (22,6% l'any 2016 i 22,2% l'any 2014).

L'alcohol, com s'ha esmentat, va ser la droga més consumida entre els estudiants de 14 a 18 anys a Catalunya. Com en enquestes anteriors, el consum d'alcohol es concentrava en els caps de setmana.

Globalment, les begudes consumides pels estudiants en els darrers trenta dies van ser els combinats/*cubates* (48,7%), la cervesa/sidra (35,3%), els licors forts (28,8%), els licors de fruites (27,6%), el vi/cava (26,0%) i el vermut/xerès/finó (8,7%).

En analitzar l'evolució del percentatge de borratxeres durant els darrers trenta dies es va observar que des de l'any 2012 s'havia reduït en 6,3 punts percentuals en relació amb l'any 2016. No obstant això, es va mantenir relativament estable respecte de l'any 2014 (23,7% l'any 2014 i 21,1% l'any 2016). D'altra banda, en analitzar l'evolució del percentatge d'episodis de consum intensiu d'alcohol o *binge drinking* durant els darrers trenta dies es va observar que des de l'any 2012 s'havia reduït en 6,4 punts percentuals, però també es va mantenir estable respecte de l'any 2014 (28,3% l'any 2014 i 27,4% l'any 2016).

Les prevalences del consum d'alcohol alguna vegada a la vida, alguna vegada els darrers dotze mesos i alguna vegada els últims trenta dies, previs a l'enquesta, van ser bastant inferiors a les de l'any 2014, per tant, es recuperava la tendència decreixent del consum d'aquesta substància que s'havia observat especialment durant el període 1994-2002 i durant el 2006-2010.

L'any 2016 les prevalences de consum d'hipnosedants, amb recepta o sense, alguna vegada a la vida i en els darrers dotze mesos van ser lleugerament superiors a les de l'any 2014; la dels últims trenta dies es va mantenir estable, tot i que la del consum diari o gairebé diari en els últims trenta dies va ser bastant superior a la del 2014.

En termes evolutius, la prevalença de consum d'hipnosedants, amb recepta o sense, s'ha mostrat bastant estable des de l'any 2012, excepte la del consum alguna vegada a la vida, que ha experimentat un lleuger ascens (17,6% el 2012 i 20,4% el 2016) i, com ja s'ha esmentat, la prevalença de consum diari o gairebé diari en els últims trenta dies de l'any 2016, que va ser bastant superior a la del 2014.

La prevalença de consum alguna vegada a la vida d'hipnosedants sense recepta es va mantenir estable respecte de l'any 2014, la del darrer any i la de l'últim mes van ser lleugerament inferiors, mentre que la del consum diari o gairebé diari, en els darrers trenta dies, va ser bastant superior a la del 2014.

En termes evolutius, la prevalença del consum d'hipnosedants sense prescripció mèdica per als trams temporals alguna vegada a la vida i en els darrers dotze mesos va començar a créixer a partir de l'any 2004, i va assolir els valors més elevats el 2010 (12,1% i 7,4%, respectivament). A partir del 2010 es va registrar un canvi decreixent de tendència fins al 2012 que va a tornar incrementar l'any 2014. Posteriorment, durant el període 2014-2016 s'han mostrat bastant estables. En canvi, les prevalences de consum en els darrers trenta dies i diàries en els darrers trenta dies s'han mantingut bastant estables durant tot el període històric d'enquestes 1994-2016, excepte en el cas de la del consum diari de l'any 2016 que, com ja s'ha esmentat, va ser bastant superior a la del 2014.

El cànnabis va ser la droga il·legal consumida per un nombre més gran d'estudiants de 14 a 18 anys, amb molta diferència sobre les altres.

En aquesta enquesta es van tornar a introduir les preguntes de l'escala CAST (*Cannabis Abuse Screening Test*). L'objectiu de l'escala CAST és disposar d'un test dissenyat per detectar consumidors problemàtics de cànnabis. Els resultats van permetre estimar que, entre els estudiants que havien consumit cànnabis l'últim any i havien contestat l'escala CAST, el 13,7% presentava un consum problemàtic de cànnabis. Si es considerava la totalitat del conjunt d'estudiants de 14 a 18 anys d'educació secundària, els consumidors problemàtics de cànnabis van representar el 3,1% dels alumnes.

L'any 2016, les prevalences del consum de cànnabis en tots els trams temporals (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies), excepte la del consum de cànnabis diari o gairebé diari en els últims trenta dies, van ser inferiors a les de l'any 2014, amb la qual cosa es va tornar a recuperar la tendència decreixent del consum d'aquesta droga que s'havia observat durant el període 2004-2012.

L'any 2016, les prevalences del consum de cocaïna —en pols i/o base— (alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies) van ser inferiors a les de l'any 2014, de manera que es va recuperar la tendència descendent del consum d'aquesta substància que es va observar durant el període 2004-2010 i que es va interrompre durant el període 2012-2014. Cal destacar que les prevalences de consum de cocaïna (en pols i/o base) en els trams temporals alguna vegada a la vida, alguna vegada en els últims dotze mesos i alguna vegada en els últims trenta dies van ser de les més baixes de tota la sèrie històrica d'enquestes 1994-2016.

El consum de la resta de substàncies psicoactives (èxtasi, amfetamines/*speed*, al·lucinògens, heroïna, inhalants, GHB, etc.) va ser molt menys freqüent que el de les drogues esmentades fins ara (tabac, alcohol, hipnosedants, cànnabis i cocaïna).

En aquesta enquesta, com en la de l'any 2014, es va introduir una pregunta que avaluava el consum de noves substàncies psicoactives en general. En el qüestionari s'hi feia referència com a "noves substàncies que imiten l'efecte de les drogues il·legals, com el cànnabis, la cocaïna, l'èxtasi... Aquestes noves substàncies (keta, *spice*, marihuana sintètica, miau, flakka, Superman) es poden presentar en forma d'herbes, pastilles, pols, líquids, encensos, etc.". La prevalença de consum d'aquestes noves substàncies alguna vegada a la vida va ser del 5,4%; en els darrers dotze mesos, del 4,0%, i en els darrers trenta dies, del 2,1%. En general es va observar un desconeixement bastant important sobre aquest tipus de drogues: un 45,3% dels estudiants va manifestar que no n'havia sentit a parlar mai.

Posteriorment, i amb més concreció, les substàncies que es van analitzar van ser les següents: ketamina, *spice*, mefedrona i sàlvia. Prenent com a referència el període de consum alguna vegada a la vida, les drogues més consumides van ser l'*spice* (1,0%) i la sàlvia (0,8%).

El policonsum de drogues (legals i il·legals) va ser freqüent entre els estudiants que havien consumit substàncies psicoactives.

El policonsum de drogues (legals i il·legals) fa referència al consum de diverses substàncies psicoactives en un mateix període de temps. Considerant els dotze mesos previs a la realització de l'enquesta, el 41,8% dels estudiants va realitzar algun tipus de policonsum, és a dir, va consumir dues substàncies diferents o més en aquest període, mentre que el 32,8% va consumir una única substància. Els estudiants que no van realitzar cap consum de drogues van representar el 25,4% dels alumnes.

El consum d'alcohol es trobava generalitzat entre els policonsumidors de substàncies psicoactives.

En relació amb la percepció de risc, l'any 2016 les conductes de consum de drogues que els estudiants van associar a un risc percebut com a menys important van ser prendre's 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana, beure 1 o 2 canyes o copes d'alcohol cada dia i el consum esporàdic (una vegada al mes o menys freqüentment) de cànnabis. El consum esporàdic de cànnabis va ser la conducta que es va associar a un risc percebut com a menys important.

Les conductes que els estudiants van associar a un risc més gran van ser el consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac diari) i el consum habitual (una vegada per setmana o més freqüentment) de cocaïna en pols, heroïna, cànnabis, èxtasi, al·lucinògens, amfetamines/*speed* i hipnosedants. El consum diari de tabac (fumar un paquet de tabac al dia) va ser la conducta que es va associar a un risc percebut com a més important.

En analitzar el consum habitual de les diverses drogues, el consum habitual d'alcohol —consum de 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana o d'1 o 2 canyes o copes de begudes alcohòliques cada dia— va ser una de les conductes que es va percebre com a menys perillosa.

En comparar el risc percebut de l'any 2016 amb el de l'any 2014, totes les conductes de consum de drogues van experimentar un disminució de la percepció de risc. Les disminucions més importants es van produir davant del consum d'1 o 2 canyes o copes de begudes alcohòliques cada dia, del consum habitual d'hipnosedants, del consum esporàdic d'heroïna, d'èxtasi, de cocaïna en pols, del d'amfetamines/*speed*, de cocaïna base i del consum de 5 o 6 canyes o copes de begudes alcohòliques el cap de setmana. En relació amb la resta de conductes, el risc percebut va disminuir de manera menys important.

Pel que fa a la disponibilitat percebuda, l'any 2016, com en enquestes anteriors, les substàncies psicoactives percebudes pels estudiants com les més disponibles o accessibles van ser les de comerç legal (tabac, alcohol i hipnosedants -tranquil·litzants/somnífers-) i el cànnabis.

En relació amb l'evolució temporal de la disponibilitat percebuda, en comparar l'any 2016 amb l'any 2014, es va observar una disminució de la disponibilitat percebuda de totes les substàncies estudiades. Les disminucions més importants van correspondre al cànnabis, al tabac, a la cocaïna base, als hipnosedants i als al·lucinògens. La resta de substàncies, com les amfetamines/*speed*, l'heroïna, l'èxtasi, les begudes alcohòliques i la cocaïna en pols, van mostrar un descens de la disponibilitat percebuda inferior.

Un 69,0% dels estudiants es consideraven suficientment o perfectament informats sobre les drogues.

Pel que fa al paper que va tenir el centre docent actual en l'educació sobre drogues dels estudiants, el 83,2% dels alumnes va declarar que en el seu centre educatiu actual havia rebut informació o s'havia tractat a classe el tema del consum de drogues i els efectes i problemes associats amb les diverses substàncies psicoactives i les seves formes de consum. Per això, el grau de coneixement sobre les drogues era més rellevant entre els alumnes que afirmaven que havien tractat aquest tema en el seu centre educatiu actual.

En aquesta enquesta també es va demanar als estudiants que indiquessin els temes específics sobre els quals havien rebut informació o que s'havien tractat a classe. Un 70,1% dels estudiants van declarar que havien rebut informació o s'havien tractat a classe els efectes i problemes associats a les drogues legals (tabac, alcohol i hipnosedants); un 63,4% ho va afirmar sobre els efectes i els problemes associats a les drogues il·legals (haixix/marihuana, cocaïna, drogues de síntesi...); un 65,0%, sobre els efectes i els problemes associats al mal ús de les noves tecnologies (mòbils, Internet, xarxes socials, ciberassetjament escolar), i un 25,4%, sobre els efectes i els problemes associats al joc en línia i a les apostes. Cal destacar que gairebé 2 de cada 10 estudiants (un 17,4%) va afirmar que no havia rebut cap informació i que no s'havia tractat a classe cap d'aquests temes.

Pel que fa al consum de drogues entre el grup d'iguals, un 34,4% dels estudiants va afirmar que, durant l'últim mes, tots els seus amics o companys, o la majoria, havien pres begudes alcohòliques i un 20,1% havia consumit tabac. El consum d'alcohol en el grup d'amics no tan sols va ser freqüent, sinó també intens, ja que el 18,5% de les persones entrevistades va declarar que tots o la majoria dels components del seu grup s'havien emborratxat en els darrers trenta dies. D'altra banda, un 24,3% havia fet *botellón*. Entre les drogues il·legals, només el consum de cànnabis semblava que s'havia estès entre els grups d'amistats dels joves: el 7,4% va declarar que tots els seus amics o companys, o la majoria d'ells, n'havien consumit durant l'últim mes.

Es va analitzar el consum de determinades substàncies (tabac, alcohol, hipnosedants, cànnabis, cocaïna) en funció de la presència que tenia entre el grup d'amics o companys de l'estudiant i es va observar que el percentatge de consumidors era molt més elevat entre els alumnes que tenien amics o companys que consumien substàncies psicoactives de manera majoritària (tots els amics o companys o la majoria).

L'any 2016 els estudiants de 14 a 18 anys van considerar, com en enquestes anteriors, que l'educació sobre les drogues a les escoles era la mesura més important per resoldre el problema de les drogues il·legals. Aquesta mesura era seguida, en ordre descendent, pel tractament voluntari dels consumidors perquè abandonessin les drogues, el control policial i de les duanes, el tractament obligatori dels consumidors per abandonar les drogues, les lleis estrictes contra les drogues, les campanyes de publicitat que expliquessin els riscos de les drogues, l'administració mèdica de metadona als consumidors d'heroïna i l'administració mèdica d'heroïna als consumidors que han fracassat en altres tractaments. Les mesures considerades menys importants van ser la legalització del cànnabis (haixix o marihuana) o de totes les drogues.

En aquesta enquesta es van tornar a introduir les preguntes de l'escala CIUS (*The Compulsive Internet Use Scale*). L'objectiu de l'escala CIUS és disposar d'un instrument dissenyat per detectar un ús compulsiu d'Internet. Els resultats van permetre estimar que, entre la població d'estudiants de 14 a 18 anys que va contestar l'escala CIUS, un 25,6% presentava un ús compulsiu d'Internet.

L'any 2016, com en l'any 2014, es va tornar a analitzar el joc amb diners, a Internet i fora d'Internet, alguna vegada en els últims dotze mesos dels estudiants de 14 a 18 anys.

La prevalença de joc amb diners a Internet alguna vegada en els últims dotze mesos va ser del 7,4% i la del joc amb diners fora d'Internet, de l'11,1%.

L'any 2016, per primera vegada, es va preguntar als estudiants si havien consumit substàncies estimulants amb la finalitat de millorar el rendiment en l'estudi.

Inicialment, es va preguntar si havien consumit alguna vegada a la vida productes o substàncies estimulants per millorar el rendiment en l'estudi, de manera genèrica, sense recepta mèdica. La prevalença de consum alguna vegada a la vida d'aquestes substàncies, de manera genèrica (sense especificar cap nom), va ser del 25,4%.

Posteriorment, de manera addicional, en el qüestionari es van incloure una sèrie de substàncies per les quals es preguntava de manera específica. Es va observar que les substàncies estimulants més consumides per compte propi pels estudiants a fi de millorar el rendiment en l'estudi eren les begudes energètiques (81,0%), seguides a molta distància dels productes que contenen *Ginkgo biloba*, guaranà, àcids grassos omega-3, gelea reial, acetil L-carnitina (ALC), fosfatidilserina (11,4%) i dels complexos vitamínics (10,6%), tot i que un 13,7% dels estudiants va declarar que havia consumit altres substàncies estimulants diferents de les especificades.